

doc. Ing. arch. Ivan VOREL, CSc.

ATELIER V

projektová a expertní kancelář v oboru urbanismu,
krajinného plánování a ochrany krajiny
atelier.v@volny.cz

Lázně Pramen Adršpach

posouzení

vlivů navrhovaného záměru na krajinný
ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb.,
o ochraně přírody a krajiny

Objednatel:

Crescon, a.s.

Lomnického 1705/5, 140 00 Praha 4 – Nusle

Zpracovatel:

ATELIER V – ING.ARCH. IVAN VOREL

Nevanova 1066, 163 00 Praha 6

IČ 158 968 71

Autoři posouzení:

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., ČKA

prof. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.

Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D., ČKA

Ing. Tereza Kubištová

Datum:

srpen 2024

OBSAH

1	ÚVOD, CÍLE HODNOCENÍ, POSTUP, SPECIFICKÉ OTÁZKY	3
1.1	Úvod, cíle hodnocení	3
1.2	Legislativní rámec	3
1.3	Metodický rámec a specifika posuzování KR v CHKO	4
2	NAVRHOVANÝ ZÁMĚR A HODNOCENÉ ÚZEMÍ	7
2.1	Popis navrhovaného záměru s ohledem na krajinný ráz	7
2.2	Určení potenciálních hrozeb ve vztahu ke KR	12
3	DOTČENÝ KRAJINNÝ PROSTOR (DKP)	14
3.1	DKP – vlastní lokalita a její okolí, širší vztahy	14
3.2	Vymezení DKP na základě analýzy viditelnosti	15
4	OCHRANA KR V ODBORNÝCH DOKUMENTECH	18
4.1	Koncepce ochrany P aK Královéhradeckého kraje	18
4.2	Preventivní hodnocení CHKO Broumovsko z hlediska KR	19
4.3	Nástroje územního plánování	Chyba! Záložka není definována.
4.4	Souhrnné vyhodnocení dostupných materiálů	Chyba! Záložka není definována.
5	CHARAKTERISTIKA KR V DKP, IDENTIFIKACE A KLASIFIKACE ZNAKŮ CHARAKTERISTIK KR	28
5.1	Přírodní charakteristika KR	29
5.2	Kulturní a historická charakteristika KR	Chyba! Záložka není definována.
5.3	Prostorová charakteristika KR	37
6	VYHODNOCENÍ VLIVU NZ NA ZNAKY A HODNOTY KR	51
6.1	Vliv NZ na identifikované znaky a hodnoty KR	51
6.2	Vliv na krajinná panoramata	56
6.3	Vliv NZ na zákonem stanovená kritéria	64
6.4	Vyhodnocení souladu s odbornými dokumenty	66
7	SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ	73
7.1	Shrnutí hodnocení	73
7.2	Závěr	74
8	VÝCHOZÍ PODKLADY	76
8.1	Podklady	76
8.2	Výběr referenčních prací zpracovatele	76

1 ÚVOD, CÍLE HODNOCENÍ, POSTUP, SPECIFICKÉ OTÁZKY

1.1 Úvod, cíle hodnocení

(1.1.1) **(Předmět hodnocení)** Předmětem předložené odborné studie je posouzení navrhovaného záměru (dále jen „NZ“) „**Lázně Pramen Adršpach**“ z hlediska zásahu do krajinného rázu (dále jen „KR“) ve smyslu §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále podle potřeby též „ZOPK“). Hodnocení bude sloužit **jako příloha dokumentace pro územní rozhodnutí** při rozhodování dle § 12 ZOPK.

(1.1.2) **(Hlavní cíl)** Cílem hodnocení je stanovení vlivu záměru na KR, které vyplývá ze zjištění (dle odst. 1, §12 ZOPK):

- a) zda NZ **změní krajinný ráz** vymezeného území dotčeného krajinného prostoru (dále jen „DKP“), případně jeho dílčích částí, a jak;
- b) zda NZ může **snížit estetickou a přírodní hodnotu** vymezeného území DKP, případně jeho dílčích částí, a jak;
- c) zda je NZ prováděn s **ohledem na zachování**:
 - významných krajinných prvků (VKP),
 - zvláště chráněných území (ZCHÚ),
 - kulturních dominant,
 - harmonického měřítko krajiny,
 - harmonických vztahů v krajině.

(1.1.3) Tento materiál se nebude týkat posouzení dalších aspektů výstavby NZ, které nesouvisí s problematikou KR dle dikce zákona, tj. dopravními, stavebně-technickými, architektonickými či urbanistickými souvislostmi, nakořli nesouvisí s kulturní a historickou charakteristikou KR. Nebude se vztahovat ani na funkční, kapacitní a provozní posouzení ve vztahu ke stávající zástavbě ani na posouzení souladu s platnou územně plánovací dokumentací hlavního města Prahy, neboť to by vybočovalo z rámce zákona č. 114/1992 Sb.

(1.1.4) Toto hodnocení je autorizováno jako **odborné stanovisko / posudek** autorizovaného architekta České komory architektů dle § 17, písm. f)¹ zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Kvalifikace autorského týmu je dokumentována přehledem obdobných prací věnovaných hodnocení KR připojeným za závěrem práce.

Tento materiál není znaleckým posudkem dle §27-29 zák. č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, což je důležité pro formu závěrů tohoto stanoviska.

1.2 Legislativní rámec

(1.2.1) Ochrana KR je zakotvena v **§12 zák. č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny:

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

¹ f) vydávat odborná stanoviska, zpracovávat dokumentaci a posudky, pro dílčí hodnocení vlivu staveb na životní prostředí, 8) a to i pro účely řízení před státními orgány,

- (2) *K umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.*
- (3) *K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.*
- (4) *Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody.*
- (1.2.2) Předmět ochrany KR je patrný z §12, odst. (1) ZOPK. Definici KR upřesnil NSS tak, že „**krajinný ráz je souhrnem znaků, vlastností, jevů a hodnot určité krajiny, které vytvářejí její celkový charakter**²“. Ochrana je poskytována přírodní, kulturní a historické charakteristice místa či oblasti. Jedná se o ochranu **harmonické shody přírodních a kulturních prvků a struktur**. Předmětem je proto také vzhledová harmonie, jejímž narušením může dojít k narušení přirozených, ustálených vztahů v daném území (ZOPK, komentář 2018).
- (1.2.3) **Obecné cíle ochrany KR** jsou zakotveny v §12 ZOPK a je možno je definovat jako:
- zachování a udržení **význačných nebo charakteristických vlastností krajiny** tkvících v přírodní, kulturní a historické charakteristice místa či oblasti. Jedná se o takové charakteristické vlastnosti, které se **vizuálně projevují v krajině** v harmonickém uspořádání prvků a struktur přírodních ve smyslu jejich rozmanitosti a udržitelnosti vývoje a v harmonickém uspořádání prvků a struktur kulturních ve smyslu jejich kulturní a historické hodnoty.
 - zachování vzhledové harmonie** především před snížením přírodních a estetických hodnot a zachování této harmonie před narušením, degradací nebo likvidací hodnot, které představují zákonná kritéria krajinného rázu – významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a vztahů v krajině.

Odborná a metodická východiska jsou podrobně popsána v publikaci: VOREL, Ivan – KUPKA, Jiří, *Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení*. Praha: ČVUT, 2011, (www.krajinnyras.cz) ve které je uvedena veškerá použitá literatura a prameny. Zde je popsán pouze základní metodický rámec, nakolik souvisí s hodnocením NZ.

1.3 Metodický rámec a specifika posuzování KR v CHKO

Použitá metodika VOREL, Ivan – BUKÁČEK, Roman – MATĚJKA, Petr – CULEK, Martin – SKLENIČKA, Petr.: *Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz*. Praha, 2004 je dostupná na <http://www.krajinnyras.cz>. Komentář k metodice je uveden v článku VOREL, Ivan – KUPKA, Jiří, *Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. EIA – IPPC – SEA*. roč. XIV/2009, č. 2, s. 7–14 dostupném on-line.

(1.3.1) Metodický rámec

Dle Metodického postupu (VOREL, BUKÁČEK, MATĚJKA, CULEK, SKLENIČKA, ČVUT 2004) probíhá posouzení NZ na KR v následujících fázích (upraveno a upřesněno

² NSS 8 As 2/2016-56 ze dne 1.7.2016

dle rozpracované Metodiky hodnocení vlivu záměru na KR, zpracovávaného AOPK ČR (BUKÁČEK, VONDRÁČKOVÁ, VOREL, AOPK ČR 2024):

1 Popis NZ a určení potenciálních hrozeb ve vztahu ke KR

Základní informace o NZ, popis NZ z hlediska možného ovlivnění KR navrhovanou stavbou nebo navrhovaným využitím území, možných konfliktů/potenciálních vlivů, definování cílů a klíčových otázek hodnocení na základě obecné charakteristiky území a očekávaného vlivu NZ

2 Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DKP) a jeho charakteristika

Vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa krajinného rázu) pomocí okruhu potenciální viditelnosti a pomocí vizuálních bariér jakožto území skutečně nebo potenciálně zasaženého vlivem navrhované stavby nebo využití území. Za bariéry očekávané viditelnosti stavby jsou považovány terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby. Rámcové vyjádření hlavních rysů přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky DKP.

3 Identifikace znaků přírodní, kulturní, historické a prostorové charakteristiky KR v DKP a jejich klasifikace

Identifikace znaků a hodnot KR v DKP a klasifikace identifikovaných znaků z hlediska jejich projevu, z hlediska významu zastoupení jednotlivých znaků v souboru typických znaků KR a z hlediska jejich cennosti.

4 Vyhodnocení vlivu NZ na identifikované a klasifikované znaky základních charakteristik KR

Určení míry vlivu záměru na jednotlivé znaky a hodnoty přírodní, kulturní a historické a prostorové charakteristiky, které slouží pro následné vyhodnocení míry vlivu záměru na jednotlivá kritéria stanovená zákonem (bod 5).

Odstupňování významu jednotlivých rysů a znaků jednotlivých charakteristik na hodnoty doplňující, spoluurčující až zásadní – určující pro ráz krajiny a odstupňování cennosti jednotlivých rysů a znaků na hodnoty běžné, cenné až jedinečně svou cenností v rámci oblasti krajinného rázu, regionu a státu.

5 Určení vlivu NZ na změnu KR, na snížení estetických a přírodních hodnot a na zachování VKP, ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů v krajině

Shrnutí výsledků předchozího vyhodnocení, zvážení míry zásahů NZ do jednotlivých hodnot, zvážení významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot (významné, jedinečné), vyslovení závěru ve smyslu míry zásahu záměru do krajinného rázu.

Ve výše uvedeném **Metodickém postupu** (VOREL, BUKÁČEK, MATĚJKA, CULEK, SKLENIČKA, ČVUT 2004) jsou vysvětleny pojmy, se kterými posouzení pracuje. Jedná se o pojmy uvedené v §12 zákona a o pojmy související:

krajina – část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona)

krajinný ráz (KR) – je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik

oblast krajinného rázu (OKR) – je krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

místo krajinného rázu (MKR) – část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

estetická hodnota krajiny – je projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině a je výsledkem trvale udržitelného vývoje krajiny. Předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek).

přírodní hodnota – je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, vysokou četností jednotlivých typů ekosystémů, členitou morfologií krajiny, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny

významný krajinný prvek (VKP) – dle ustanovení §3, odst. 1, písm.b) zákona

zvláště chráněné území (ZCHÚ) – dle ustanovení §3, odst. 1, písm. h) zákona

kulturní dominanta krajiny – je krajinný prvek či složka v krajině nebo dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují souhrn charakteristik daného místa či oblasti

harmonické měřítko krajiny – vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí a způsobům trvale udržitelného využívání dané krajiny. Z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka a jednotlivých prvků.

harmonické vztahy v krajině – vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků a prostorů krajinné scény

charakteristika KR – uspořádání krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny. Jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické. Vnímáme ji jako soubor typických znaků.

historická charakteristika KR – je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa. Historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním a vzhledem a jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti.

kulturní charakteristika KR – je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal

přírodní charakteristika KR – zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů

činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu KR oblasti či místa – taková činnost, která natolik naruší specifické znaky a hodnoty oblasti či místa, že změní význam a obsah jednotlivých charakteristik

Toto hodnocení používá i pojmy z rozpracované Metodiky hodnocení krajinného rázu (BUKÁČEK, VONDRÁČKOVÁ, VOREL, AOPK ČR 2024):

Krajinný celek (KC) – představuje základní rámec pro podrobné členění území a je vymezen prostřednictvím dominantních rysů odlišujících části krajiny řešeného území.

KC zahrnuje území, jež tvoří charakterově ucelenou, poměrně velkou část určité OKR nebo může být v určitých případech vymezen přímo v hranicích OKR³.

Krajinný prostor (KP) – krajinný prostor je dílčí skladebnou částí vymezeného krajinného celku, kterou je možné v podrobnějším měřítku hodnocení odlišit zastoupením a konfigurací znaků základních charakteristik. Jako takový zahrnuje řadu různě velkých míst nebo může být ve výjimečných případech určitým místem o větší ploše v krajině⁴. Krajinný prostor je vymezován převážně jako pohledově spojitý prostor, nebo prostor obsahující příznačné uspořádání charakteristických znaků přírodní, kulturní a historické charakteristiky, či znaků definujících vztahy a měřítko v krajině, jež pohledově nebo obsahově prostor definují.

(1.3.2) Specifika posuzování KR v CHKO

Pro území CHKO jsou zpracována tzv. Preventivní hodnocení krajinného rázu (PHKR). U řady CHKO byla tato PHKR již aktualizována. Při posuzování jakéhokoliv záměru, který by mohl ovlivnit krajinný ráz v CHKO je nutno se opírat o aktuální PHKR a zvážit soulad záměru s podmínkami, stanovenými v PHKR.

Pro krajinu Broumovska bylo zpracováno Preventivní hodnocení území pro CHKO Broumovsko z hlediska krajinného rázu (Atelier V, Praha 2010). V tomto rozsáhlém materiálu jsou identifikovány rysy krajiny, co se týká přírodních podmínek, kulturně historického vývoje krajiny, diferenciací území z hlediska krajinného rázu na typologickou diferenciaci na celky a prostory, resp. oblasti a místa krajinného rázu. Zásadním podkladem jsou ochranná opatření pro KC a KP a podmínky ochrany krajinného rázu pro LOsZ.

Výstupy PHKR jsou v hodnocení navrhovaného záměru (NZ) využity v kapitolách 4,5 a 6.

V PHKR zpracovaném pro CHKO Broumovsko se pracuje vedle krajinných celků a krajinných prostorů ještě se třetí úrovní ochrany krajinného rázu, kterou je kategorizace sídel a lokalit se zástavbou. Lokality se zástavbou a sídla v nich ležící – zpravidla vizuálně otevřené segmenty krajiny se zástavbou sídel nebo s prvky osídlení, ve kterých se zástavba výrazně uplatňuje v krajinné scéně a ovlivňuje ráz krajiny a které jsou vymezené v rámci jednotlivých krajinných prostorů – jsou rozděleny **do čtyř kategorií**, a to zejména v závislosti na dochovanosti urbanistické struktury a možnostech změn v této struktuře, dochovanosti architektonických hodnot a typického charakteru zástavby.

³ Ve většině případů je však plocha OKR příliš velká na to, aby v ní bylo možno stanovit konkrétní podmínky ochrany KR, které by bylo možno využít ve správních řízeních a které by také bylo možno uplatnit v rámci územního plánování. Právě proto jsou v rámci OKR vymezovány KC.

⁴ Místa krajinného rázu jsou velmi malými charakterovými a prostorovými jednotkami a v hodnocení krajinného rázu území by se mohlo stávat, že znaky a hodnoty a jim odpovídající ochranné podmínky ve více místech KR budou podobné. Proto je ve většině případů více míst krajinného rázu (MKR) s podobným charakterem zahrnuto pod jeden krajinný prostor (KP).

2 NAVRHOVANÝ ZÁMĚR A HODNOCENÉ ÚZEMÍ

2.1 Popis navrhovaného záměru (NZ) s ohledem na krajinný ráz

Popis záměru je převzat z Dokumentace pro územní rozhodnutí akce „Lázně Pramen Adršpach“. Údaje o NZ zde uváděné jsou základní, ve vztahu k potřebě posouzení vlivu záměru na KR. Doslovně převzaté texty jsou uvedeny kurzívou.

- (2.1.1) (Lokalita) Předmětem posouzení** je projekt „Lázně Pramen Adršpach“, navržený v severovýchodní části Královéhradeckého kraje, okrese Náchod, severozápadní části Chráněné krajinné oblasti, v obci Adršpach, resp. ve střední části Dolního Adršpachu.

Obr. 2.1: Lokalizace areálu v Dolním Adršpachu na podkladu zeměpisné mapy (zdroj: www.mapy.cz)

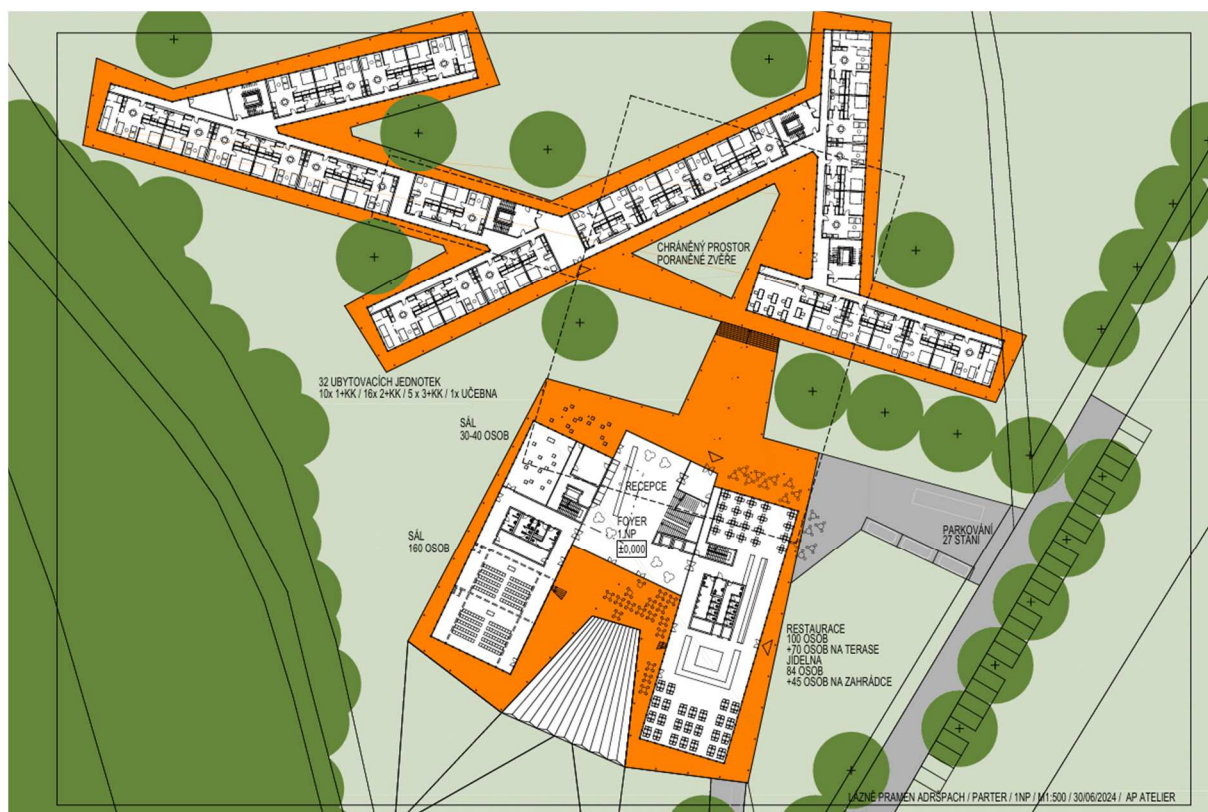
Nový záměr (NZ) je umístěn severně od komunikace III. třídy 30110, bez přímé návaznosti na zástavbu rodinných domů podél komunikace. Dle KN na pozemcích 491, 504/1, 505, 517/19 a 1139, s převažujícím druhem pozemku trvalý travní porost, v okrajových částech druhem orná půda.

Obr. 2.2: Katastrální situace v ortofotomapě s modelem lázeňského areálu (zdroj: poskytnuto objednatelem)

Řešené území je lichoběžníkového tvaru, s užší jižní částí, se sklonem v 6,3 % v severojižním směru. Ze západní strany je pozemek ohraničen pásem listnatého porostu olší, z jižní strany přiléhá k parcele rekreačního objektu, východně lemuje okraj pozemku stromořadí polní cesty. Severně se lokalita otevírá a pozemek přechází volně do zemědělsky obhospodařované louky o ploše přesahující 20 ha.

- (2.1.2) (Navrhovaný záměr)** Areál lázní je navržen jako komplex několika budov – hlavní budova hotelu v jižní části lokality je propojená zastřešenou veřejnou pochozí plochou s pěti nepravidelně uspořádanými podélnými objekty s apartmánovými jednotkami v severní části. Architektonické řešení je založeno na nepravidelném rozčlenění stavebních objemů, které jsou kryty široce rozloženými střechami. Široké střechy vrhají na objekty hluboké stíny, ty podporují jejich přimknutost k terénu, k zemi. Přimknutost k terénu je charakteristickým rysem architektonického řešení.

Obr. 2.3: Půdorysné uspořádání lázeňského komplexu - hlavní hotelové části propojené s nepravidelně uspořádanými objekty apartmánového bydlení, s patrným otevřením výhledu z lázní ve 2. PP v jižní části hotelové budovy – nutná terénní úprava, s uspořádáním pochozích chodníků (znázorněny oranžově), s uspořádáním venkovních parkovacích stání ve východní části lokality a výsadbou doprovodné zeleně (zdroj: poskytnuto objednatelem)

Všechny navržené objekty jsou založeny v nadmořské výšce 537,5 m n.m. Jednotlivé budovy mají 3 nadzemní podlaží o výšce 11,5 m v 549 m n.m.

Dále jsou navržena 2 podzemní podlaží (1. PP v úrovni - 4,5 m a 2. PP v úrovni - 8,7 m pod terénem 537,5 m n.m.), téměř pod celou plochou komplexu.

Výrazně členité a nepravidelné uspořádání budov areálu je sjednoceno charakterem provedení. Stěny jsou řešeny jako velké prosklené plochy členěné svislým laťováním, střechy jsou rovné.

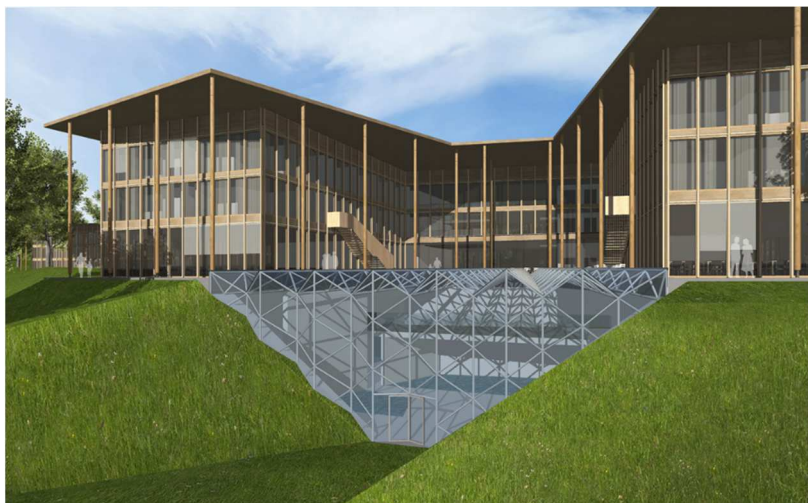
Množství štíhlých dřevěných podpěr vytváří dojem spojitých lázeňských kolonád představovaných zastřešenými chodníky a iluzí vysokých lesních kmenů.

Konstrukční řešení podporuje architektonickou snahu o vytvoření souboru staveb, který nebude překážet vnímání okolních krajinných horizontů.

Chodníky přecházející volně do zatravněných ploch bez oplocení. Dalšími zpevněnými plochami jsou příjezdové plochy k podzemní garáži a ke vstupnímu prostoru.

V jižní části budovy hotelu je navrženo ve 2. podzemním podlaží otevření výhledu trychtýřovitého tvaru, které bude řešeno terénní úpravou v hloubce 8,7 m.

Důležitou roli v návrhu zaujímají zahradní úpravy. S architektonickým návrhem jsou v komplementárním vztahu, ale mají krajinářský charakter. Půdorysně členitá stavba vytváří zálivy, ve kterých zaujímají dominantní postavení místně charakteristické solitérní stromy (dub, buk, javor, lípa, jasan ... ořešák), které jsou v dospělosti schopny přerůst stavební objemy až dvakrát (cca 20 – 25 m). Předpokládá se, že okolní louky pod korunami stromů změní svůj charakter, traviny pod nimi budou jiné, vytvoří se specifický biotop. Pod rozložitými korunami stromů vznikne přirozené společenství, které bude podporováno v rozvoji. Rozmístění stromů nebude většinou bránit výhledům z ubytovacích jednotek, a přesto vznikne komprimované seskupení, které může mít podobu zeleného ostrova v krajině – charakteristického remízku.

Obr.2.4: Řešení úprav výhledu z prostoru lázní ve 2. podzemním podlaží jižního okraje hotelové budovy (zdroj: poskytnuto objednatelem)

Parkovací plochy pro auta i cyklisty jsou řešeny zejména podzemními garážovými stáními (celkem 208 stání v 1. a 2. PP), příjezd je navržen ze stávající cesty v jihovýchodním okraji pozemku.

27 zpevněných venkovních parkovacích stání je navrženo ve východním okraji pozemku v úrovni hlavní budovy hotelu.

Úpravy terénu budou řešeny v návaznosti na okolní rostlý terén s cílem minimalizace terénních úprav. Zapuštění částí dlouhých ubytovacích objektů (viz řezy) bude dosahovat výšky jednoho podlaží (nejvíce 5,6 m) a terénní zářez bude proto měkce modelován.

Na střeších budov lázeňského komplexu jsou navrženy fotovoltaické panely.

Venkovní osvětlení bude minimalizováno pouze na orientační body a nutné nasvětlení vstupního prostoru.

Návrh nepředpokládá „efektní“ osvětlení fasád ani zeleně. Vnitřní osvětlení bude diverzifikované na množství osvětlovaných částí interiérů.

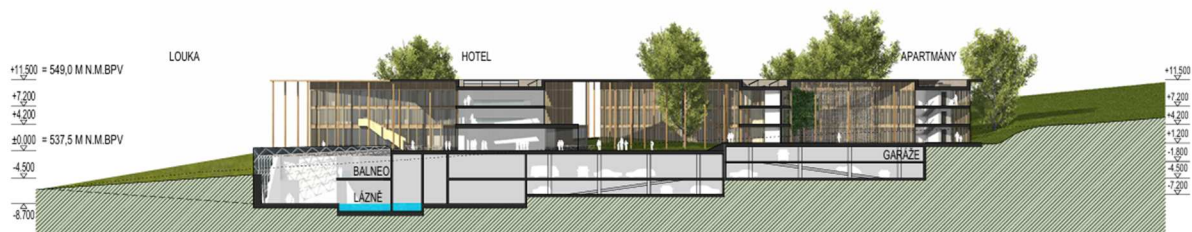
Návrh nepředpokládá žádné „záření“ zevnitř, ani z bazénového prostoru, neboť jeho osvětlení by mělo být realizováno formou ambientního osvětlení jednotlivých bazénů.

Způsobem provedení působí celkově komplex klidným dojmem.

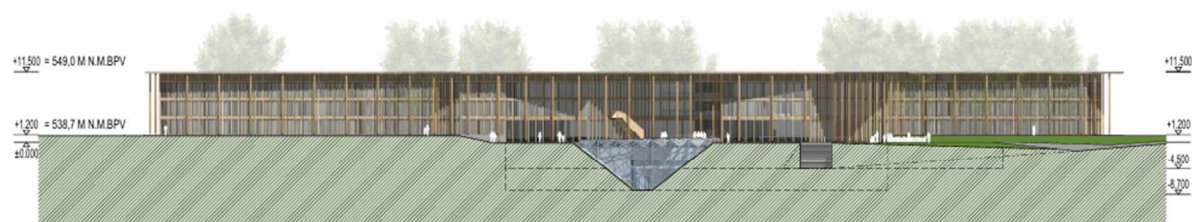

Obr.2.5: Pohled přes lázeňský komplex na Adšpašsko – teplické skály, s patrným řešením doprovodné zeleně areálu (zdroj: vizualizace poskytnuta objednatelem).

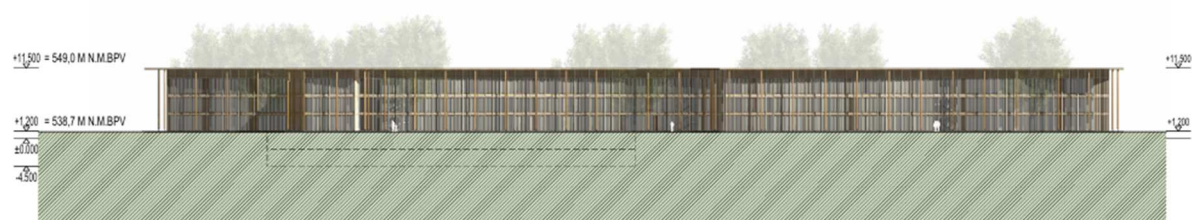
ŘEZ PODÉLNÝ

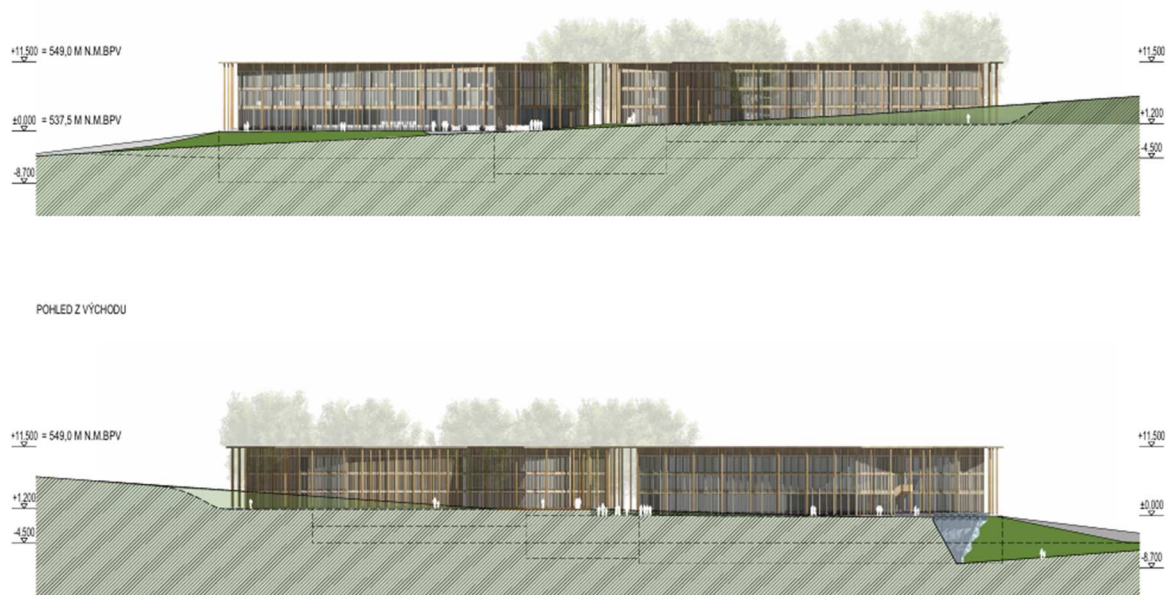

POHLED OD JIHU

POHLED OD SEVERU

Obr. 2.6: Podélné řezy nepravidelně uspořádaného lázeňského komplexu dokládají jednotnou výšku i architektonické řešení sjednocující působení celého areálu. Patrné je uspořádání podzemních podlaží pro lázně, balneo a podzemní garáže (zdroj: poskytnuto objednatelem)

2.2 Určení potenciálních hrozeb ve vztahu ke KR

(2.2.1) (Hlediska míry ovlivnění KR). Z hlediska míry vlivu na KR je možno NZ charakterizovat dle níže uvedených hledisek:

Dimenze: Výškové dimenze staveb jsou velmi úměrné (pouhá 3 N.P. – 11,5 m) a v podstatě odpovídají výškám rodinných domů (2 N.P. + podkroví), plošná dimenze souboru vzájemně propojených hmot je značná. Takové půdorysné rozměry se v existující zástavbě nevyskytují a NZ zde nemá tudíž srovnání. Dimenze architektonického souboru odpovídají funkci areálu lázní s plošně náročnými provozy a s kapacitou ubytování, odpovídají charakteru a možnostem lokality a snaze o zapojení areálu do krajiny (členitost a výškové řešení).

Měřítko: Měřítko architektonického souboru je úměrné. Je ovlivněno členitostí v uspořádání hmot jednotlivých objektů a jednotným výškovým řešením. Přesto se vymyká měřítku objektů v existující zástavbě. Jedná se o stavbu výjimečnou svou funkcí a solitérní svojí polohou.

Vizuální síla – nápadnost: Architektonický soubor je umístěn velmi vhodně z hlediska omezení vizuální viditelnosti zástavby v této lokalitě. Územní plán stanovil lokalitu přimknutou k okraji lesa a vizuálně ohraničenou existující alejí podél historické cesty na Zdoňov. Lokalita leží zhruba uprostřed dlouhého svahu s loukami mezi zástavbou podél silnice a okrajem lesa na úpatí hřebtu Šibeničního vrchu. NZ využívá těchto předností lokality a vytváří řešení, které nezasahuje do krajinných horizontů, siluet, ani nejceněnějších scénérií, které se pouze omezeně projevují v hlavních směrech pohledů a v krajinných panoramatech. NZ nepředstavuje v krajině nápadný objekt, resp. soubor.

Soulad či kontrast s charakterem lokality: NZ je velmi promyšleně zasazen do lokality vymezené územním plánem. Výškovým řešením, hmotovou členitostí a principem krajinářského řešení zapojuje soubor do krajiny. V tom tkví soulad s charakterem lokality. Oproti současnému stavu, kdy alej na Zdoňov protíná

otevřenou lochu luk a pastvin však vytváří kontrast, který bude do určité míry vnímán z nadhledu v panoramatu z Křížového vrchu.

Vizuální exponovanost lokality: Lokalita má sice návaznost na okraj zastavěného území, ale je dostatečně vzdálena od okrajů zástavby i od areálu zámku – kulturní dominanty existující zástavby Dolního Adršpachu. Nejedná se o vizuálně exponovanou lokalitu, která by se promítala do panoramat a do cenných scenérií krajiny.

Vizuální dosah – velikost okruhu (resp. sektoru) viditelnosti: Vizuální dosah navrhovaného architektonického souboru je zřetelně omezen vizuálními horizonty, okraji lesních porostů a prvky mimolesní zeleně, stejně jako okraji zástavby. V krajině nejsou možné průhledy na NZ z daleko položených míst mimo dotčený krajinný prostor (DKP).

- (2.2.2) (Shrnutí)** Je evidentní, že záměr leží v lokalitě, která sice není vizuálně exponovaná, ale leží v prostoru, ve kterém hrají roli jedinečné scenérie krajiny. Z hlediska zásahu do KR je proto především nutno zohlednit změnu krajinné scenérie z významných vyhlídkových míst Adršpašsko-teplických skal a Křížového vrchu.

- (2.2.3)** Tato zjištění mají v případě NZ různou relevanci. Jedná se o záměr, který má z hlediska vizuálního projevu v krajině více výhod a méně nevýhod:

Výhody

- umístění v lokalitě, která není příliš vizuálně exponovaná a má i v detailu krajinných prvků vizuální ohraničení
- jasně ohraničený nevelký dotčený krajinný prostor (DKP)
- nemožnost vnímání NZ společně se scenériemi Adršpašských skal v pohledech z hlavních vyhlídkových míst
- malá výška objektů a hmotová členitost architektonického souboru
- bezprostřední návaznost na zastavěné území obce

Potenciální nevýhody

- záměr se nachází v CHKO Broumovsko, kde je nutno rigorózně pohlížet na potenciální možnosti ovlivnění významu nejcennějších přírodních hodnot ve vzhledu krajiny
- poměrně velká plošná dimenze architektonického souboru vzhledem k charakteru existující zástavby
- možnost vnímání NZ v krajinném panoramatu z nadhledu z Křížového vrchu

- (2.2.4)** Pro celkové posouzení NZ je kromě prověření výše nastolených otázek potřeba odpovědět na **standardní otázky**:

- a) Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem NZ znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami přírodními a estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?
- b) Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich NZ nepříznivě zasahovat a jakou měrou?
- c) Ovlivní NZ podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií?

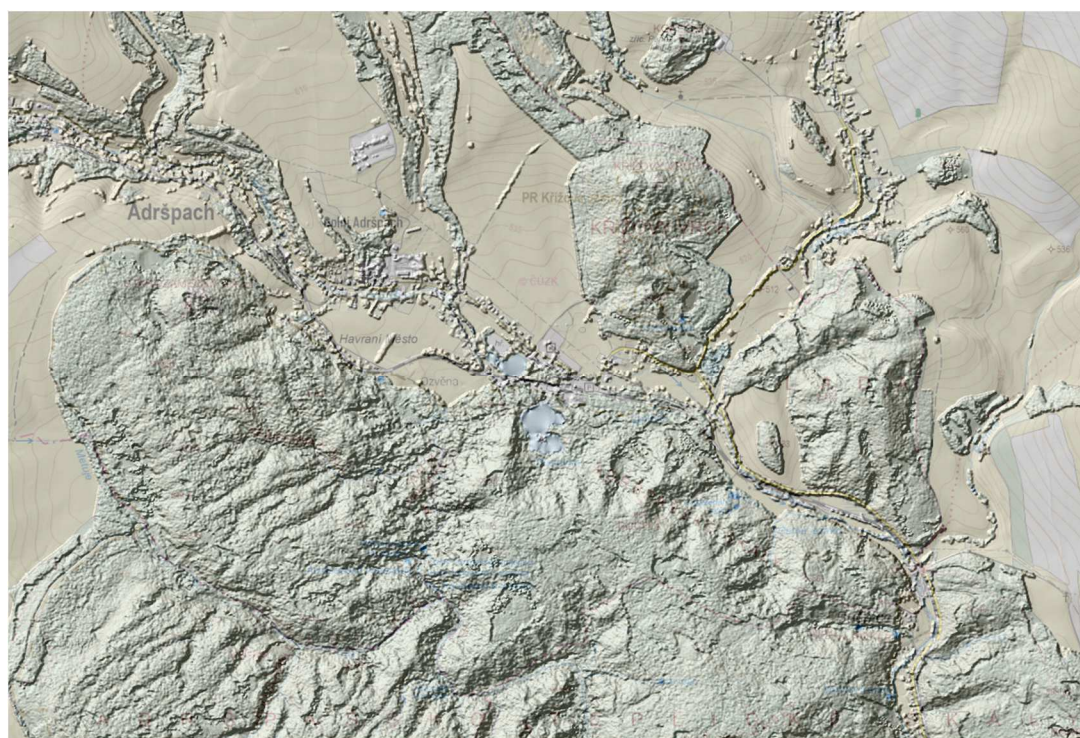
3 DOTČENÝ KRAJINNÝ PROSTOR (DKP)

3.1 DKP – lokalita NZ a její okolí, širší vztahy

(3.1.1) Po realizaci se každý záměr výstavby či změny využití území stává nedílnou součástí lokality, kam je situován, a tudíž i krajiny, v níž se daná lokalita nachází. Záměr tak může významně ovlivnit obraz krajiny nebo její části a prostorové či funkční vztahy v krajině, které společně vytváří charakter toho obrazu. Hodnocení vlivu záměru na KR tak vyžaduje vymezení prostoru, který může být, nebo jednoznačně je, záměrem ovlivněn – **dotčený krajinný prostor (DKP)**. DKP představuje území, na **které se soustředí celé hodnocení**, v němž budou identifikovány znaky a hodnoty KR. Z hlediska §12 ZOPK může být DKP tvořen jedním nebo více „místy KR“.

Vymezení DKP vychází především z utváření georeliéfu a z prostorové skladby krajiny, tedy z přítomnosti, charakteru a vzájemného vztahu prvků terénu, vody, vegetace, zástavby a prvků souvisejících s obhospodařováním krajiny.

V případě hodnoceného NZ se bude jednat – vzhledem k funkci a charakteru stavby, která se potenciálně uplatňuje v širších krajinných souvislostech – především o vlivy vizuální. Jiné vlivy – např. vlivy dopravní obsluhy objektu – se budou projevovat pouze ve vlastní lokalitě a v bezprostředním okolí.

Obr. 3.1: Model terénu s georeliéfem, stavbami a vegetací (DMP 1G)
(<https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>)

(3.1.2) Digitální model povrchu 1. generace (DMP1G), ukazuje prostorovou členitost krajiny – georeliéfu, vodních toků a ploch a vegetačního krytu – která je nejenom velmi jedinečným rysem krajiny, ale také výrazně ovlivňuje vizuální projev jednotlivých staveb a stavebních souborů, resp. možnosti jejich vizuálního vnímání.

Terénní průzkum ukázal, že NZ je viditelný pouze v ohraničeném prostoru, zejména z otevřených partií terénu, sklánějícího se k jihu ke koridoru Adršpašského potoka

a Metuje. Vizuální vazby mimo tento prostor nejsou reálné. Celkové pohledy na polohu NZ v lokalitě s nadmořskou výškou cca 537,5 m jsou možné z vyhlídkových míst na Starozámeckém vrchu (681 m n.m.) a na Křížovém vrchu (667 m n.m.).

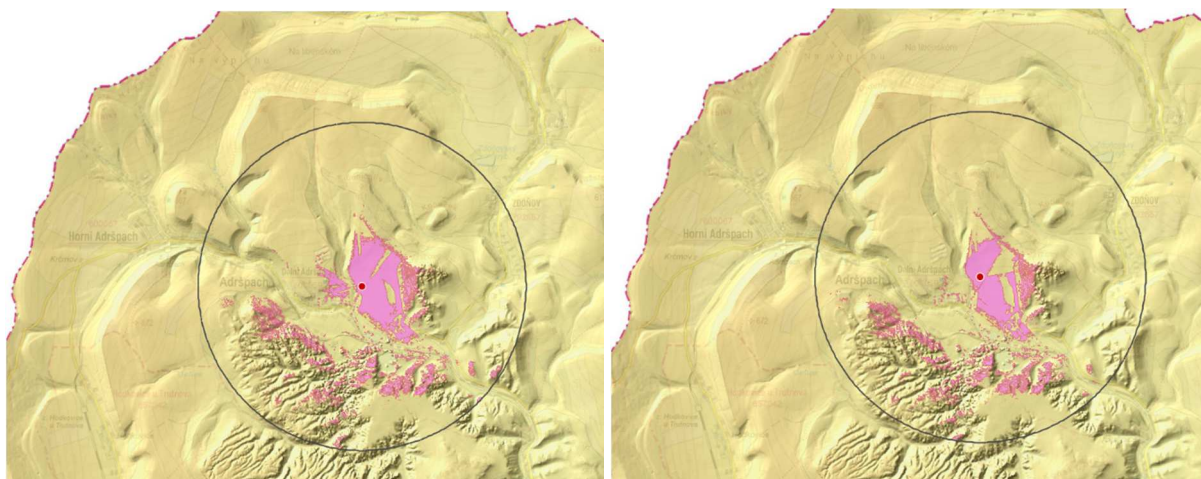
3.2 Vymezení DKP na základě analýzy viditelnosti

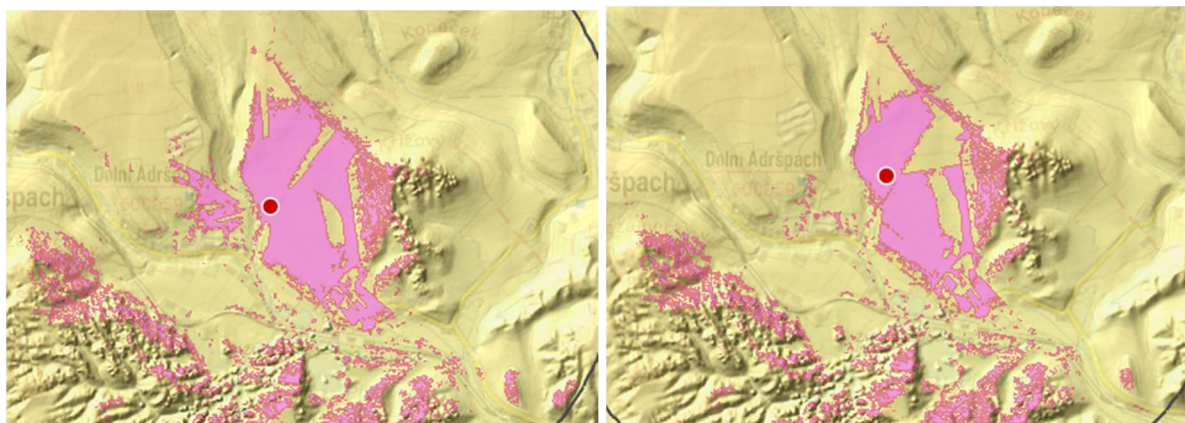
(3.2.1) Zásadním hlediskem vymezení prostoru, který může být NZ ovlivněn, je jeho viditelnost v krajině. Důležitá je proto viditelnost zjištěná diagramem viditelnosti. I když se jedná dle nástroje „Pole viditelnosti“ (<https://ags.cuzk.cz/av/>) o exaktní výpočet, vyznačuje pole viditelnosti i místa, ve kterých je stavba viditelná z vrcholů stromů lesního nebo jiného porostu nebo ze střech objektů (tedy z nereálných míst pozorování) jedná se o exaktní orientační diagram maximálního dosahu viditelnosti NZ.

(3.2.2) DKP byl vymezen na základě terénních průzkumů, analýzy území a diagramu viditelnosti (DMP1G, okruh 2 km).

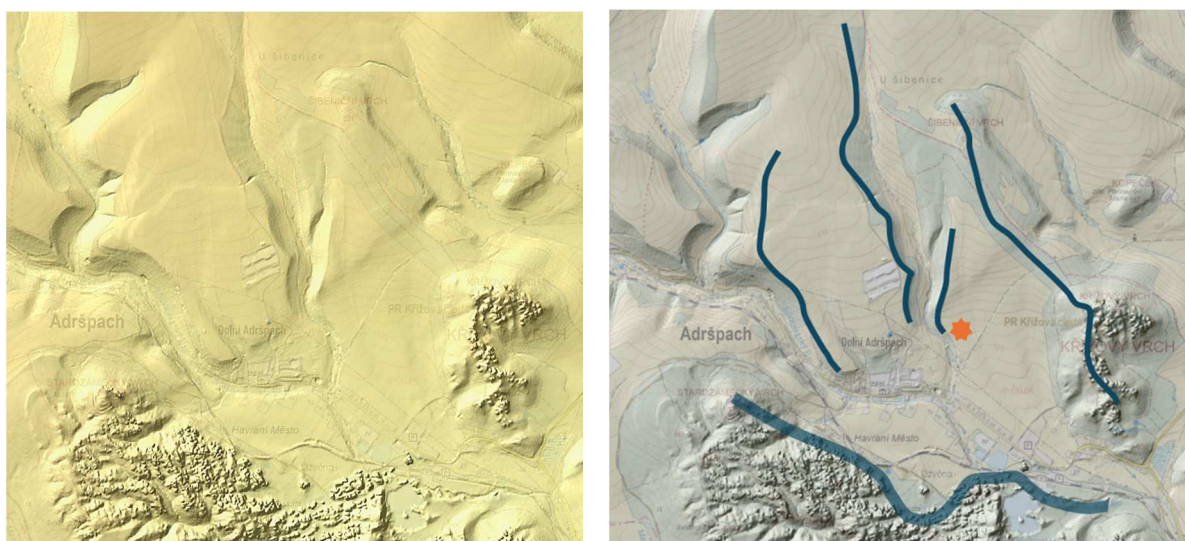
Jako podkladu je využito diagramů viditelnosti, přičemž pro hodnocení je vybrán diagram vytvořený na mapě DMR 1G, který zohledňuje i zástavbu a zeleň (vegetační kryt). Z takto vymezeného území je potřeba vyjmout plochy, které znemožňují vnímání NZ (zalesněné a nepřístupné plochy a rovněž plochy souvislé zástavby, ze které se mohou otevírat pouze náhodné průhledy).

Pokud by bylo do výpočtu zadáno pole viditelnosti maximální výšku – tedy kótu „římky“, byl by výsledek zkreslený, protože při viditelnosti např. posledního metru výšky objektu objekt v panoramatech nebude vůbec rozpoznatelný. Je nutno zadat takovou výšku objektu, aby ve větších vzdálenostech vůbec mohl být objekt identifikovatelný. Proto byl v případě NZ vypočten diagram pro výšku 8 m nad rostlým terénem pro ubytovací objekt a 13 m pro hotelovou část, kdy z tohoto pole viditelnosti bude vidět horní část objektů o výšce cca 3,0 - 3,5 m.

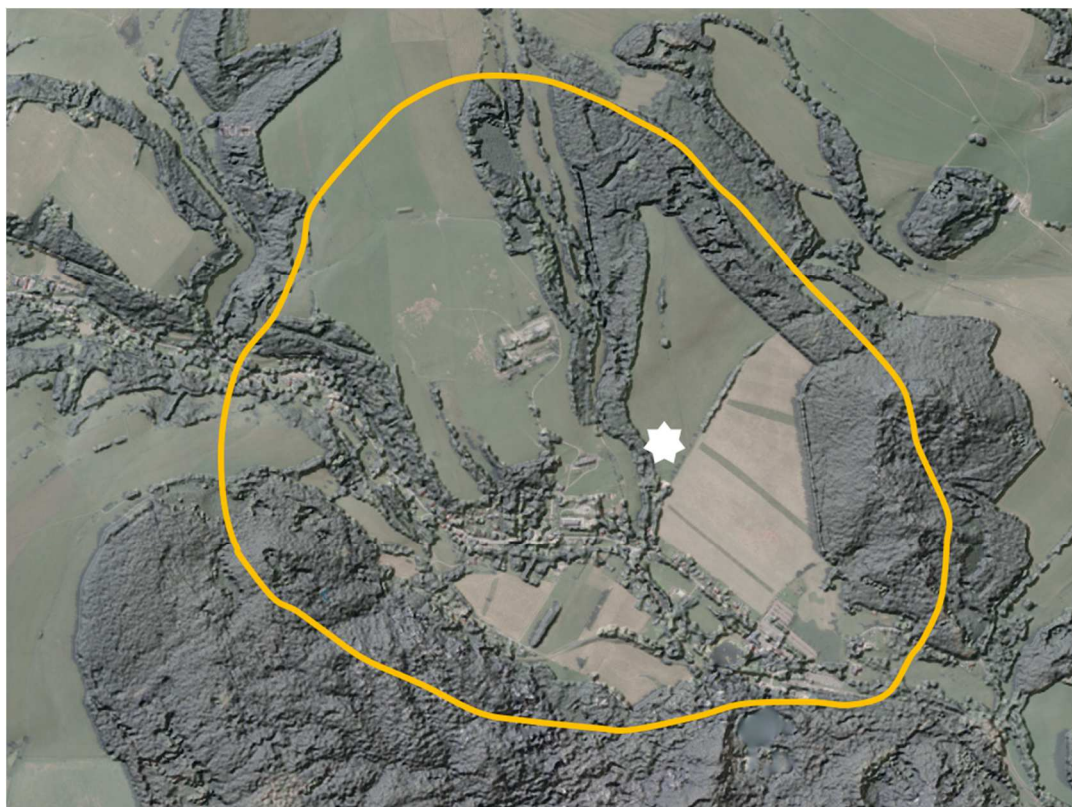
Obr. 3.2: Viditelnost jihovýchodního nároží hotelové části a severovýchodního nároží ubytovacího objektu – celek a detail (vytvořeno nástrojem „Pole viditelnosti a zakrytí obzoru“ - <https://ags.cuzk.cz/av/>)

Obr. 3.3: Základními prvky vizuálního ohraničení prostoru, ve kterém se projevuje navrhovaný záměr (NZ), jsou prvky georeliéfu – terénní horizonty hřbetů a terénní hrany svahů údolí. Specifické prostorové ohraničení představuje čelní fronta Adršpašských skal – skalní defilé – určující jakožto ikonická scénérie charakter celého prostoru
(<https://ags.cuzk.cz/av/>, zákres ohraničujících prvků do podkladu DMP5G, <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>)

(3.2.3) Na základě předchozích rozborů je vymezen záměrem **dotčený krajinný prostor (DKP)**, který představuje část krajiny, v níž lze vlivem záměru předpokládat zásah do hodnot krajinného rázu. Způsob vymezení prostoru je dokumentován vypočtenými schémata viditelnosti, schématem ohraničujících prostorových prvků georeliéfu. Další podmínky viditelnosti, vyplývající z vlastností mikroreliefu a z polohy a výšky vegetačních vizuálních bariér byly identifikovány terénním průzkumem a jsou dokumentovány v rozboru prostorové charakteristiky a podmínek reální viditelnosti.

Dotčený krajinný prostor zahrnuje území, které je nejenom přímo dotčeno viditelností, ale i bezprostředně navazujícího území, které bude ovlivněno dojmově – subjektivně. Dojem z prostoru, kde bude již viditelný NZ, bude při průchodu (nebo průjezdu) krajinou vnímán a hodnocen i v souvislosti z dojmy a zážitky z vnímání bezprostředně navazujících částí krajiny.

Obr. 3.4: Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DKP) (zakresleno do DMP 1G na podkladu orotofoto ČR - <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>)

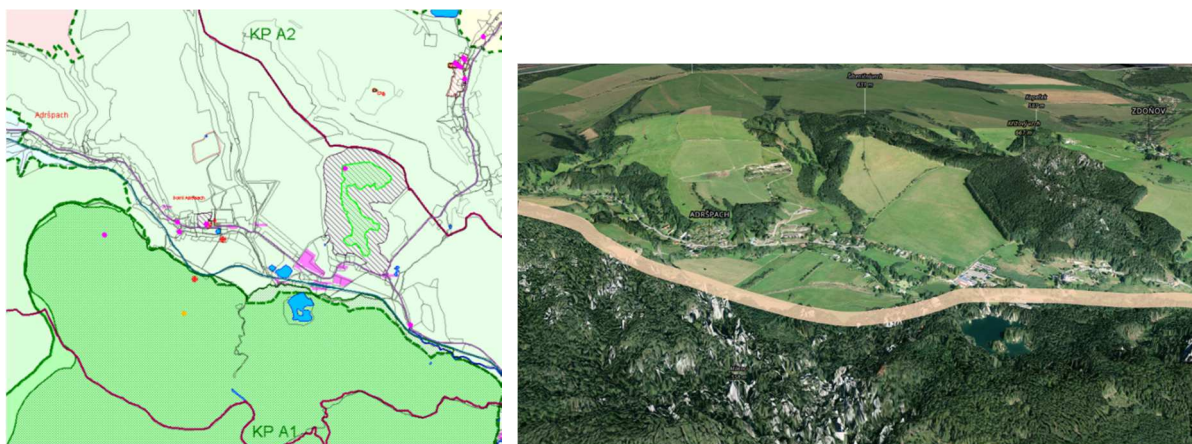
Obr. 3.5: Vymezení dotčeného krajinného prostoru (DKP) (zakresleno do 3D orotofoto v pohledu z východu přes Křížový vrch)

Z hlediska krajinného rázu širšího území CHKO Broumovskou leží DKP v krajinném celku KC A POLICKÁ VRCHOVINA a převážnou částí leží v krajinném prostoru A2 ADRŠPACH – BUČNICE. Do DKP je zahrnut i okraj krajinného prostoru A1 ADRŠPAŠKO-TELICKÉ SKÁLY, jakožto nejvyšší přírodní i krajinářsko-estetická hodnota prostoru dotčeného vlivem NZ.

KP A ADRŠPACH – BUČNICE. Krajinný prostor zahrnuje členité území severně přiléhající k Adršpašským skalám a zahrnující krajinu s dominantami Křížový vrch (667 m n.m.), Lada (623 m n.m.) a Borek (562 m n.m.) a Lysý vrch (611 m n.m.). Prostor je ohraničen terénními hranami – okraji Libenské kuesty a dominantními terénními útvary Pavlovské hory (663 m n.m.) a Družstevního vrchu (613 m n.m.). Tak vzniká výrazné ohraničení vůči severněji ležícím prostorům, kde svahy širokého

údolí Zdoňovského potoka stoupají k lesnatým masívům pohraničních hor – Kamennému vrchu a Mirošovskému hřbetu.

KP A1 ADRŠPAŠKO-TEPLICKÉ SKÁLY. Krajinný prostor představuje ústřední krajinný komplex západní části Broumovska a symbolizuje jedinečnost a neopakovatelnost této krajiny. Jeho poloha se shoduje s nižšími geomorfologickými jednotkami Teplické skály a Adršpašské skály. Je ohraničen velmi zřetelně v terénu a v okrajích lesních porostů. Prostor nezahrnuje další skalní lokality Křížový vrch, Lada a Borek a je vůči nim ohraničen hlubokým zářezem údolí Metuje.

Obr. 3.6 a 3.7: Krajinné prostory KP A2 a KP A1 dle Hodnocení území CHKO Broumovsko z hlediska krajinného rázu (zakresleno v ÚAP ORP Broumov, 5. úplná aktualizace 2020, https://www.broumov-mesto.cz/assets/File.ashx?id_org=1276&id_dokumenty=25985). Na šikmém 3D ortofoto (<https://mapy.cz>) je dobře patrné ostré rozhraní krajinných prostorů KPA1 a KPA2. Do DKP je zahrnut i okraj Adršpašských skal (A1), i když reálná viditelnost NZ z prostoru skalního města, výpočtově signalizovaná diagramem pole viditelnosti, ve skutečnosti není možná.

DKP je tvořen vedle ohraničujících prvků terénu a vegetace převážně otevřenými plochami luk a pastvin, koridorem vodotečí – Adršpaského potoka a Metuje a plochami zástavby Dolního Adršpachu. Tento prostor je vymezen na východě zřetelně lesními okraji hřbetu Křížového vrchu (667 m n.m.) a na západě zalesněným koridorem údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka. Otevřený prostor západně od Křížového vrchu se ještě otevírá do sousedících ploch luk a pastvin, které jsou na západě jasně ohraničeny okrajem porostů levobřežních svahů údolí dalšího levostranného přítoku. Na severu vyniká striktní ohraničení lesními porosty hřbetu s výšinou Šibeniční vrch (631 m n.m.) a na jihu vyniká ikonická scenérie okraje Adršpašských skal, která představuje i vizuální bariéru a prostorové ohraničení.

4 OCHRANA KR V ODBORNÝCH DOKUMENTECH

Pro účely konkrétního hodnocení vlivu NZ na KR je důležitá analýza dostupných materiálů týkajících se KR. Jedná se zpravidla o hodnocení území z hlediska krajinného rázu (preventivní hodnocení, generel krajinného rázu), koncepci ochrany přírody a krajiny a nástroje územního plánování. Tato analýza probíhá na úrovni zjištění, jaké zásady a podmínky ochrany KR na řešeném území jsou stanoveny v jednotlivých dokumentech a jaké znaky a hodnoty týkající se KR jsou těmito materiály vymezeny. Tato zjištění jsou pak zohledněna při stanovení znaků a hodnot jednotlivých charakteristik KR a pro vyhodnocení souladu s podmínkami ochrany stanovenými v těchto materiálech. Hodnocení vychází z dostupných materiálů zveřejňovaných státní správou.

4.1 Koncepce ochrany P a K Královéhradeckého kraje

(4.1.1) Pro území Královéhradeckého kraje je zpracována Koncepce ochrany přírody a krajiny z roku 2009 (Ing. Miloslav Šindlar a kol.). Ve vztahu k ochraně KR v CHKO Broumovsko a hodnoceného záměru konkrétní zásady a opatření koncepce nestanovuje. Je třeba zohledňovat tyto základní zásady a strategické cíle:

- obecná povinnost provázet zásahy do rázu krajiny, zejména mají-li podobu umisťování a povolování staveb, s ohledem na zachování hodnot krajinného rázu
- umisťování a povolování staveb, které mohou snížit nebo změnit krajinný ráz provádět se souhlasem orgánu ochrany přírody a krajiny (pozn. netýká se vlastního hodnocení KR)

Podmínka zachování a obnovy krajinného rázu je obecně uváděna i v kapitolách k ochraně a obnově zemědělských a lesních pozemků, ochraně přírody ve vazbě na územní plánování a stavební činnost, ve vazbě na cestovní ruch a rekreaci.

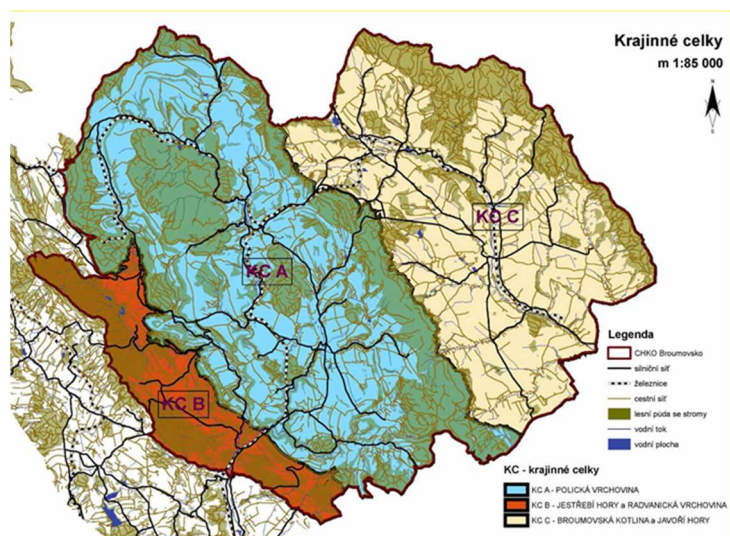
4.2 Preventivní hodnocení CHKO Broumovsko z hlediska KR

(4.2.1) Postup hodnocení je založen na tzv. charakterové a prostorové diferenciaci krajiny, a proto spočívá v rozdělení hodnoceného území na prostorově ohraničené a charakterově definovatelné části krajiny. Jedná se o krajinné celky, které odpovídají pojmu zákona „oblasti krajinného rázu“ a „krajinné prostory“ (KP), které odpovídají pojmu zákona „místo krajinného rázu“, resp. představují skupiny takových míst, dle kapitoly 1.3 Metodický rámec. Po diferenciaci hodnoceného území na celky a prostory a další prostorové jednotky, tzv. lokality se zástavbou (LOsZ), za účelem kategorizace obcí a sídel a po identifikaci a klasifikaci znaků krajinného rázu, byla v rámci studie stanovena pásma odstupňované ochrany krajinného rázu, která jsou vymezena podle soustředění a cennosti identifikovaných znaků krajinného rázu. Vznikla tak pásma s nejvyšším, vysokým a zvýšeným stupněm ochrany krajinného rázu. Pro výše uvedené úrovně členění území byly stanoveny rámcové podmínky a podmínky ochrany krajinného rázu uvedené níže.

(4.2.2) Krajinné celky na území DKP

Dle uvedené studie je DKP nového záměru součástí krajinného celku **KC A – Polická vrchovina**, resp. jeho severní přiléhající k Adršpašsko – teplickým skalám. *Krajinný celek je přibližně shodný s orografickou jednotkou Polická vrchovina. Na východě prostorově vymezen výrazně vystupujícími Broumovskými stěnami, na jihu severními svahy mohutných Stolových hor. Na západě a jihozápadě jej vymezují Janovické a Stárkovské kuesty. V otevřené, poměrně málo členité krajině se výrazně uplatňuje mimo Broumovské stěny stolová hora Ostaš, Adršpašsko-teplické skály spolu s navazujícím Křížovým vrchem, Lysým vrchem. Území protíná od střední části hluboké, sevřené údolí Metuje vymezené strmými zalesněnými svahy. Zalesněné jsou také vysoké a strmé svahy kuest, které patří k charakteristickým krajinným prvkům této krajiny. Jedná se o krajinu velkých kontrastů a změn, změny měřítko, členění krajiny, způsobu ovlivnění a využívání člověkem. Dochází zde na poměrně malém území ke střídání různých typů krajin – skalní města a stěny, hluboké uzavřené údolí řeky Metuje, otevřené, málo členěné a intenzivně zemědělsky využívané horní plošiny kuest. Je to krajina kontrastů a překvapení. Charakteristickým prvkem jsou kuesty, vysoké strmé srázy – čela kuest, oddělující níže položené, často poměrně sevřené údolí od horní vyvýšené plošiny. Vymezují v krajině výrazné horizontální linie. Výškový rozdíl mezi úpatím svahu a horní hranou je v některých místech značný. V krajině se objevují dva naprosto odlišné pohledy. Pokud se pohybujeme v úrovni náhorní plošiny, krajina kolem je mírně zvlněná, vnímáme pouze okrajovou, horizontální linii lesního porostu. Zástavbu nevidíme, a také není vidět výškový rozdíl. Výrazně je vnímána horizontální linie lesa na hraně kuesty. Naopak při pohledu z údolí je výrazně vnímán z bezprostřední blízkosti výrazný, strmý svah kuesty, vymezující prostor údolí. Některé kuesty jsou vzhledem ke své výšce, strmosti svahu, bohatému porostu, ale i délce úseku, který vnímáme z jednoho bodu, jednoznačně dominantním prvkem prostoru.*

K výjimečným krajinným složkám patří Broumovské stěny a navazující Stolové hory, Adršpašsko-teplické skály spolu s Křížovým vrchem, Lysým vrchem, stolová hora Ostaš a výrazný svah kuesty od Adršpachu po Dřevíč. K cenným složkám krajiny bezpochyby patří i hluboké údolí Metuje, zejména v okolí Kozínku, Maršova, Dědova. (Brichtová, 2001).

Obr. 4.1: Schéma členění CHKO Broumovsko na krajinné celky (KC). (Atelier V, 2010)

V krajině celku KC A byly pro jednotlivé charakteristiky stanoveny a klasifikovány znaky a jejich hodnoty, níže uvedené v tabulkách. Relevantní znaky DKP budou promítnuty do vlastního hodnocení, pokud se vztahují k charakteristikám dotčeného krajiněho prostoru (DKP).

A.1 Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KC A		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
A.1.1	Členitý reliéf Polické vrchoviny s výraznými geomorfologickými útvary (strukturálně denudační plošiny, stolové hory, kuesty, strukturní hřbety, suky, stěny)	+	XXX	XX
A.1.2	Cenné geologické a reliéfní útvary, skalní města (stěny, skalní věže, skalní brány, hluboké kaňony, jeskyně)	+	XX	XXX
A.1.3	Hluboce zaříznuté kaňonovité údolí Metuje a přítoků s přirozenými břehy, meandry, břehovou a doprovodnou vegetací	+	XX	XX
A.1.4	Krajinná nelesní zeleň podél vodních toků, silnic, cest, zeleň zahrad v okolí sídel, mezí, remízky	+	XX	X
A.1.5	Rozsáhlé zalesněné plochy jehličnatých a smíšených lesů s fragmenty přirozených smíšených porostů	+	XXX	XX
A.1.6	Cenná chladnomilná společenstva na dnech roklí, drobná rašeliniště, slatiniště	+	X	XX
A.1.7	Rozsáhlejší plochy zemědělské půdy, zejména přirozené vegetace, ale i orné půdy, louky a pastviny	+	XX	X

A.2 Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KC A		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
A.2.1	Částečně dochovaná základní krajinná struktura polí, luk, lesů, skalních měst, cest a sídel.	O	XXX	X
A.2.2	Částečně dochovaná struktura cestní sítě (odpovídá mapám z počátku 19. století) vč. trasy železnice z roku 1875 a 1909	+	X	X
A.2.3	Částečně dochovaná historická struktura osídlení s českými kolonizačními vesnicemi z 13. a 14. století (klášterní i feudální vrchnosti)	+	XXX	XX
A.2.4	Částečně dochovaná urbanistická struktura vsí vč. dlouhých lánových vsí. Hodnotná venkovská (Dolní Vernéřovice, Skalka, Vápenka, Nizká Srbská, Machov, Machovská Lhota) a městská sídla (Stárkov, Police nad Metují)	+	XX	XX
A.2.5	Dochované objekty lidové architektury statků polického typu a architektonicky cenné objekty (hrady, zříceniny, kostely, zámky), některé památkově chráněné, drobná sakrální architektura, křížové cesty, sochy	+	XX	XX

A.3 Znaky a hodnoty prostorové charakteristiky KC A		klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
A.3.1	Výrazné prostorové uspořádání vztahu Adršpašsko-teplických skal s kuestami a ohraničujícími lesnatými hřebeny	+	XXX	XXX
A.3.2	Krajinná osa zaříznutého údolí Metuje v mírně zvlněných polohách Teplické pánve	+	XX	XX
A.3.3	Jedinečná krajinná dominanta stolového vrchu Ostaš se skalními útvary	+	XXX	XXX
A.3.4	Členitost krajiny a diverzita znaků krajinné scény – georeliéfu a vegetačního krytu	+	XX	XX
A.3.5	Četné lokality s cennou lidovou architekturou a se souladem venkovské zástavby a krajinného rámce	+	XX	XX
A.3.6	Různorodá zástavba s četnými přestavbami a nehodnotnými novostavbami ve vesnicích zejména v okolí měst a rekreačně atraktivních lokalit (Teplice, Police, Bukovice, Česká Metuje, Velké Petrovice, okraje Hronova)	O	XX	X

Pro krajinný celek KC A - Polická vrchovina byly stanoveny tyto rámcové podmínky ochrany krajinného rázu:

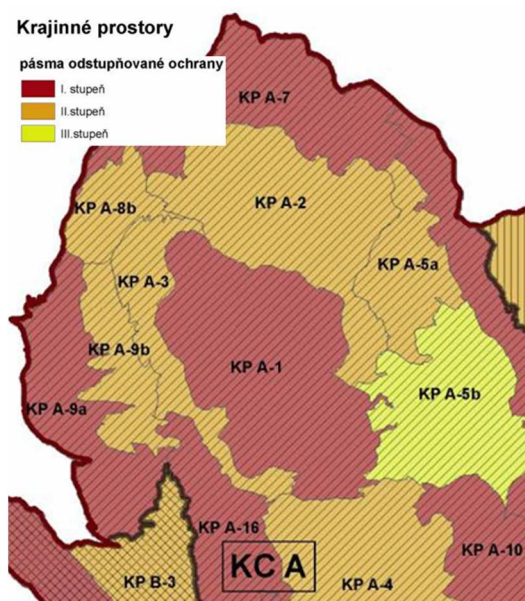
znaky dle §12	cíle
	rámcové podmínky ochrany krajinného rázu
Ochrana znaků přírodní charakteristiky	Jsou chráněny dle některých ustanovení zák. č. 114/1992 Sb. (MZCHÚ, VKP, ÚSES, NATURA)
Ochrana znaků kulturní a historické charakteristiky	Ochrana vizuálního projevu siluet a urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně.
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zachování charakteru lokalit vyznačujících se dochovanými tradičními formami a tradičním architektonickým výrazem staveb. ○ Přizpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby, a to zejména v obcích Machov, Studnice, Vápenka, Zdoňov-sever a dalších. ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách.
Ochrana znaků estetických hodnot vč. harmonického měřítka a vztahů	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně. ○ Zachování projevu a významu kulturních dominant. ○ Omezení možnosti zásahů do výrazných vizuálních horizontů vymezujících území krajinných celků a jednotlivé krajinné prostory.
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce. ○ Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny. ○ Omezení způsobu výstavby ve vizuálním kontextu s cennými objekty lidové architektury a jinými architektonicky cennými historickými objekty. ○ Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí. ○ Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.

(4.2.3) Krajinné prostory na území DKP

V rámci krajinného celku KC A – Polická vrchovina bylo vymezeno 20 krajinných prostorů, segmentů krajiny se zřetelnou charakterovou odlišností od jiných prostorů nebo segmenty zřetelně prostorově ohraničené a vymezené, které jsou vizuálně rozpoznatelné.

Dotčený krajinný prostor se nachází ve vymezeném **KP A2 Adršpach – Bučnice**, který zahrnuje členité území severně přiléhající k Adršpašským skalám a zahrnující krajinu s dominantami Křížový vrch (667 m n.m.), Lada (623 m n.m.) a Borek (562 m n.m.) a Lysý vrch (611 m n.m.). Prostor je ohraničen terénními hranami – okraji Libenské kuesty a dominantními terénními útvary Pavlovské hory (663 m n.m.) a Družstevního vrchu (613 m n.m.). Tak vzniká výrazné ohraničení vůči severněji ležícím prostorům, kde svahy širokého údolí Zdoňovského potoka stoupají k lesnatým masivům pohraničních hor – Kamennému vrchu a Mirošovskému hřbetu.

Krajinný prostor A2 Adršpach – Bučnice zahrnuje členité území severně přiléhající k Adršpašským skalám a zahrnující krajinu s dominantami Křížový vrch (667 m n.m.), Lada (623 m n.m.), Borek (562 m n.m.) a Lysý vrch (611 m n.m.). Prostor je ohraničen terénními hranami – okraji Libenské kuesty a dominantními terénními útvary Pavlovské hory (663 m n.m.) a Družstevního vrchu (613 m n.m.). Vzniká tak výrazné ohraničení vůči severněji ležícím prostorům, kde svahy širokého údolí Zdoňovského potoka stoupají k lesnatým masivům pohraničních hor – Kamenného vrchu a Mirošovského hřbetu. V rámci delimitace pásem ochrany krajinného rázu byl zařazen do II. kategorie – tzv. území s vysokým stupněm ochrany krajinného rázu.

Obr. 4.2: Výřez krajinných prostorů CHKO Broumovsko, vč. území Dolního Adršpachu začleněného do II. pásma ochrany se zvýšenou ochranou krajinného rázu (zdroj: Atelier V)

Pro **KP A2 Adršpach – Bučnice** byly stanoveny z hlediska KR ochranné podmínky:

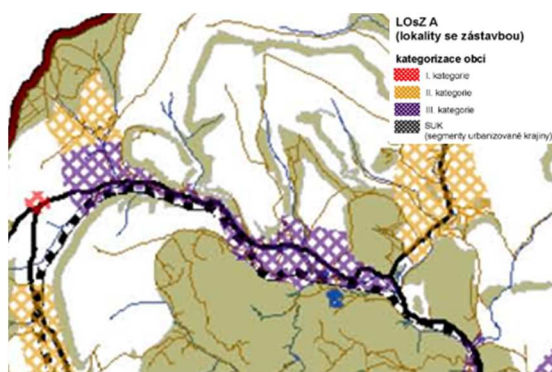
- V pásmu II je nutno novou výstavbou, přestavbou nebo změnou využití území respektovat existující charakteristické a cenné vizuální vztahy zástavby a krajinného rámce včetně existujícího vztahu zastavěných a nezastavěných ploch. Nová

zástavba dotváří urbanistickou strukturu na volných plochách uvnitř zastavěného území mimo lokality s typickými znaky tradiční zástavby a urbanistické struktury.

- V pásmu II je možná výstavba v okrajových částech existující zástavby, zejména v kontextu s existujícími lokalitami novodobé zástavby. Nesmí přitom dojít k negativní změně existující siluety zástavby nebo výraznému narušení přechodu zástavby do krajiny.
- Nová výstavba nebo změna využití území nesmí výrazněji snížit význam přírodních prvků a struktur krajiny v krajinné scéně.
- Při hodnocení vlivu záměrů na krajinný ráz **nelze** v pásmu II **připustit silný zásah** do některého z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.
- V pásmu II **nelze připustit** takové zásahy, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti**.

(4.2.3) Lokalita se zástavbou Adršpach

V rámci diferenciací a klasifikace území obcí a sídel byla v území vymezena **lokalita se zástavbou A2/1 Adršpach (Dolní Adršpach)**, zařazena do III. kategorie ze čtyř.

Obr.4.3: Výřez obce Adršpach se znázorněním kategorizace obcí, resp. LOfZ.

Podmínky ochrany krajinného rázu **pro danou LOfZ (III. kategorie)** byly stanoveny takto:

Hodnoty LOfZ:	
plošná památková ochrana	ne
památkově chráněné objekty	hrad Adršpach, zřícenina; křížová cesta; socha Nejsvětější Trojice; socha Panny Marie Immaculaty při silnici Adršpach – Teplice nad Metují; zámek čp.75; venkovský dům čp. 31 – Umlaufův statek při cestě na hrad Adršpach
Charakter LOfZ (zapojení sídla do krajinného rámce):	
Lokalita je sevřena v údolí Adršpašského potoka mezi okraji Adršpašských skal, masivem Křížového vrchu a okraji Libenské kuesty. Lokalita je tvořena různorodou zástavbou s obytnou i rekreační funkcí, ubytovacími a stravovacími zařízeními spojenými se vstupem do Adršpašských skal.	
Vizuální projev zástavby (urbanistická struktura a charakter zástavby):	
Hrad Althaus zde stál již okolo roku 1200. Pod hradem byla vesnice písemně doložená rokem 1270. Obec (Ebersbach, Adršpach) je připomínána v roce 1348. Dělí se na dvě části Dolní a Horní Adršpach. V Dolním Adršpachu byl v letech 1577 až 1580 na místě tvrze postaven renesanční zámek, jehož majitelem byl Hartwig z Žehušic. Ve většině vesnic byl kolem roku 1600 protestantský farář. Po bitvě na Bílé hoře dochází k častému	

střídání majitelů na panství. Klasicistní kostel sv. Kříže byl postaven v Horním Adršpachu v letech 1827 až 1831. Při silnici do Teplic nad Metují stojí barokní Mariánský sloup z roku 1743. Zástavba sídla je situovaná podél průjezdní komunikace vedoucí údolím Adršpašského potoka. Původní lidová architektura je zde zastoupena zděnými domy broumovského typu i roubenými objekty většinou drobného měřítka s olíčeným roubením. V současnosti zde převažuje novodobá zástavba různé kvality a stáří (prvorepublikové vilky, bytové domy, novostavby).

Podmínky ochrany KR a doplňující doporučení k ochraně KR:

k účelu **ochrany struktury zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Urbanistická struktura sídla může být upravena a doplněna, rozvoj sídla je možný pouze v návaznosti na existující zástavbu sídla.
- Nová výstavba na okrajích existující zástavby bude navržena s cílem vytvoření harmonického přechodu sídla do krajiny.

K účelu **ochrany charakteru zástavby** byly definovány následující podmínky:

- Bude zachován charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při individuálním architektonickém výrazu
- Budou respektovány architektonické hodnoty stávajících objektů ležících ve vizuálním kontextu a to řešením hmot, objemů a použitých materiálů ve vnějším výrazu navrhovaných staveb

Stavební rozvoj je zde možný mimo blízkost dochované hodnotné lidové architektury s omezením hmotového a materiálového řešení a dodržení detailu.

4.3 Nástroje územního plánování

Hodnocením je třeba ověřit, zda a jaké podmínky ochrany KR byly stanoveny v územně plánovacích podkladech a dokumentacích a vyhodnotit, zda NZ tyto podmínky splňuje, což je zhodnoceno v závěru kapitoly.

(4.3.1) Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje

Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje, úplné znění po vydání Aktualizací č. 1, 2, 3, 4 a 5, s účinnosti Aktualizace č. 5 ZÚR KHK dne 9.5.2023 stanovuje ve vazbě na územně plánovací činnost a řešení územně plánovacích dokumentací obcí, zejm. s přihlédnutím k podmínkám obnovy a rozvoje sídelní struktury tento požadavek k ochraně KR:

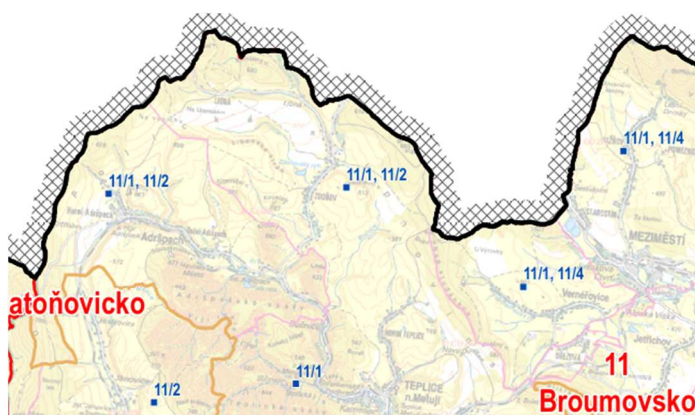
- v navazujících územně plánovacích dokumentacích účinně bránit fragmentaci krajiny. Konkrétní záměry připravovat a realizovat s ohledem na zachování migrační prostupnosti. Minimalizovat vlivy na krajinný ráz.

ZÚR KHK vymezuje dále vlastní typy krajiny a jejich cílové kvality. Pro krajinu Broumovska (11), resp. řešený dotčený krajinný prostor byly stanoveny tyto cílové kvality:

- 11/1 krajina se zachovaným významem kulturních a přírodních dominant
- 11/2 krajina, ve které je respektována původní urbanistická struktura, charakter území, výraz a charakter zástavby a její rozvoj směřuje k obnově a zachování historických částí venkovských sídel a je zde navrhována další navazující zástavba v hmotových a architektonických parametrech nenarušujících nejhodnotnější části obcí.

Pro celé území Broumovska pak:

- 11/3 Krajina, ve které jsou respektovány přírodní a krajinné hodnoty a rekreační využití území a jednotlivých sídel je usměrňováno, podporovány jsou šetrné formy rekreace a je zde regulováno zatížení nejnavštěvovanějších míst, na kterých dochází k ohrožení přírodních hodnot, např. části NPR Adršpašsko - teplické skály.

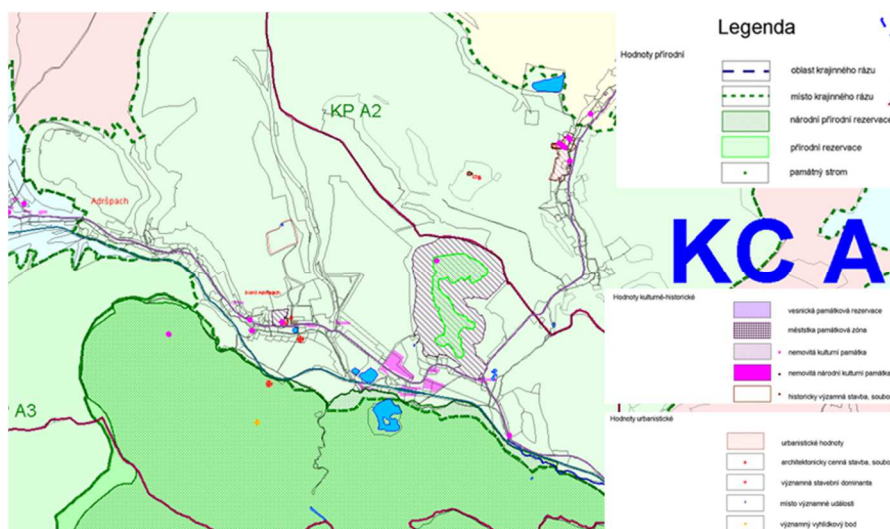
Obr.4.4: Výřez výkresu krajiny Broumovska se stanovenými cílovými kvalitami v řešeném území DKP

(4.3.2) Územně analytické podklady ORP Broumov

Dotčená část území CHKO Broumovsko zasahuje do správního obvodu Obce s rozšířenou působností Broumov. V Územně analytických podkladech ORP souvisí pojem krajinného rázu ve smyslu §12 zákona č. 114/1992 Sb. se sledovaným jevem č. 17a - krajinný ráz, dále jevy 8a - Nemovité národní kulturní památky a nemovité kulturní památky a jejich ochranná pásma, 11 - Urbanistické a krajinné hodnoty, 13a - Architektonicky nebo urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb, historicky významné stavby, místa nebo soubory staveb.

Obsah jevů bude promítnut do znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu a jejich hodnot. Na níže uvedeném výřezu jsou konkrétně znázorněny tyto hodnoty území: NPR Adršpaško – teplické skály, PR Křížová cesta (na Křížový vrch), Vyhlídkové místo – Křížový vrch, Starozámecký vrch - vyhlídka na Adršpašské skály, zřícenina hradu Adršpach na Starozámeckém vrchu, v obci Dolní Adršpach zámek Adršpach, Umlaufův statek (venkovský hrázdný dům z 2. pol. 17. stol. – kulturní památka), Socha Nejsvětější Trojice (z 1. pol. 19. stol).

Jiné konkrétní podmínky ochrany KR nebyly stanoveny.

Obr. 4.5: Výřez výkresu hodnot ÚAP ORP Broumov (zdroj: ÚAP ORP Broumov, aktualizace 2020)

(4.3.3) Územní plán obce Adršpach

Platná územně plánovací dokumentace obce je Územní plán obce Adršpach (Úplné znění po změně 1,2 a 4 k červnu 2020) stanovuje základní podmínky ochrany krajinného rázu platné řešené území:

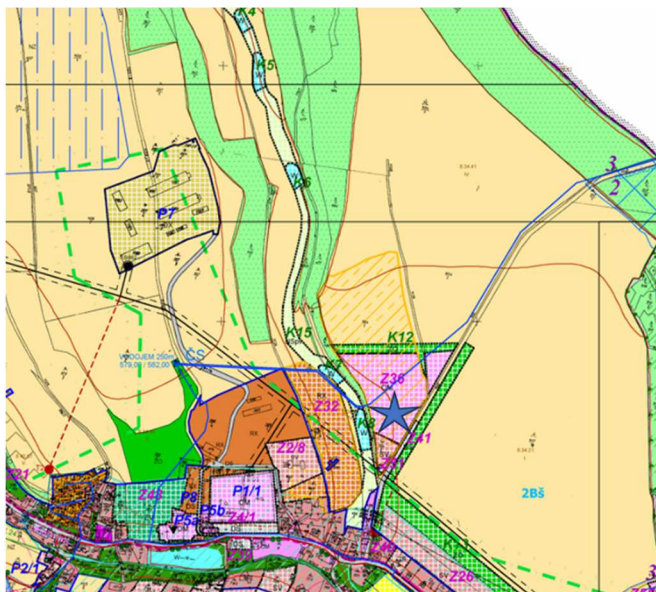
Pro zachování KR oblasti Broumovsko, podoblasti Policko, je třeba zachovat charakter a strukturu lesozemědělského typu krajiny a typu skalních měst. Pro využití všech vymezených ploch s rozdílným způsobem využití se dále stanovují tyto podmínky:

- při výstavbě respektovat současnou prostorovou kompozici sídel s tím, že výšková hladina zástavby nesmí narušit krajinný ráz,
- do projektových dokumentací jednotlivých záměrů zahrnout jejich začlenění do krajiny (jednotlivé záměry budou respektovat urbanistický charakter území, harmonické měřítko) a navrhnout ozelenění,
- inženýrské sítě umísťovat přednostně pod zem,
- při výstavbě budov i výsadbě zeleně dbát na zachování tradičních výhledů a průhledů,
- při realizaci staveb používat prostředky a technologie snižující negativní vliv na jednotlivé složky životního prostředí (netýká se KR, nebude vyhodnocováno),
- realizaci staveb a opatření směřovat do období, které snižuje rizika střetu s předmětem ochrany chráněného území (netýká se KR, nebude vyhodnocováno).

Pro vymezenou zastavitelnou plochu Z 36 - plochu občanského vybavení, komerčního (malá a střední zařízení) bylo navíc stanoveno, že bude využita pouze pro ubytování a stravování (hlavní využití) a z hlediska podmínek ochrany KR byly stanoveny podmínky prostorového uspořádání:

- intenzita využití stavebních pozemků – max. 40 %,
- výšková hladina zástavby – max. 12,5 m.

Další požadavky na ochranu KR nejsou stanoveny.

Obr 4.6: Výřez koordinačního výkresu z Územního plánu Adršpachu, NZ je umístěn na okraji zastavěného území a navazuje na volnou krajinu - TTP a lesní porost (zdroj: <https://www.obecadrspach.cz/obec-1/uzemni-plan/>)

(4.3.4) Plán péče o CHKO Broumovsko na období 2013 – 2022

Plán péče je dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. V současnosti CHKO Broumovsko nemá platný plán péče (nový plán péče na roky 2023 – 32 byl v březnu 2024 zrušen Městským soudem v Praze rozsudkem č. 8 A 112/2023 – 49, a vrácen k opětovnému projednání s obcemi).

Pro účely hodnocení vlivu NZ na krajinný ráz je provedeno vyhodnocení Plánu péče z roku 2013 – 2022, který předcházal plánu novému. Z navrhovaných opatření a zásad byla z kapitoly 2.12. Krajinný ráz a kapitoly 3.6 Výstavba vybrány pouze ty relevantní ve vztahu k hodnocenému záměru.

4.4 Souhrnné vyhodnocení dostupných materiálů

(4.4.1) Podmínky ochrany KR jsou v odborných dokumentech stanoveny. Soulad stanovených obecných zásad a doporučení ochrany KR s realizací NZ bude vyhodnocen v rámci podrobné analýzy vlivů NZ na znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik KR v následujících kapitolách. Bude shrnut **v kapitole 6.4 Vyhodnocení souladu záměru se stanovenými podmínkami ochrany KR v odborných dokumentech.**

5 CHARAKTERISTIKA KR V DKP

Ve smyslu díkce § 12 zákona a uvedených zásad metodického postupu posouzení bude pro vymezený DKP (kap. 3) provedena identifikace a klasifikace znaků KR (kap. 5). Následně bude definován vliv NZ na tyto znaky (kap. 6). Bude se jednat zejména o:

- přírodní charakteristiku (kap. 5.1) vč. přírodní hodnoty, ZCHÚ a VKP
- kulturní a historickou charakteristiku (kap. 5.2) vč. kulturních dominant
- prostorovou charakteristiku (kap. 5.3) vč. estetické hodnoty, harmonického měřítka a harmonických vztahů

Jednotlivé charakteristiky KR jsou popsány tabelární formou pomocí **identifikace a klasifikace znaků KR**. Klasifikace vychází z logického předpokladu, že znaky a hodnoty KR identifikované v hodnoceném území nemají stejnou váhu, stejný význam v KR ani stejnou cenu. Z toho důvodu je nutné jejich cenu a význam v KR hodnoceného území specifikovat (klasifikovat). Tato klasifikace se týká jak znaků přírodní charakteristiky, tak i charakteristiky kulturní a historické a prostorové.

Klasifikace dle projevu. Každá charakteristika, krom toho, že má určitý podíl na výrazu dané krajiny, se vyznačuje projevem. Projev může být **pozitivní (+)**, to znamená, že daná charakteristika resp. znaky, kterými je tvořena, působí v celkové krajinné scéně kladně, nebo **negativní (-)**, příp. **neutrální (N)**. Pro hodnocení pozitivnosti krajinného rázu podle zákona o ochraně přírody je rozhodující aspekt trvalé udržitelnosti dané charakteristiky, kterou znak prezentuje. Určení projevu je velmi důležité pro následné vyhodnocení charakteristik.

Klasifikace dle významu. Významem rozumíme určitý podíl znaku nebo hodnoty v celkovém výrazu krajiny. Význam stanovujeme ve třech stupních podle následující stupnice: **Znak zásadní (XXX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny. **Znak spoluurčující (XX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny. **Znak doplňující (X)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny.

Klasifikace dle ceny znaků. Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány (...) nemají z hlediska obdoby stejnou cenu. Některé z nich můžeme proto označit jako jedinečné, jiné jako význačné nebo běžné. **Znak jedinečný (XXX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu. **Znak význačný (XX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu. **Znak běžný (X)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu.

Jednotlivé znaky přírodní charakteristiky mohou hrát roli v estetické a přírodní hodnotě KR, v harmonických vztazích a harmonickém měřítku krajiny, což jsou kritéria ochrany KR uvedené v §12 ZOPK. V tabulce identifikovaných a klasifikovaných znaků jsou takové položky označeny následujícími kódy:

E – znak tvořící estetickou hodnotu

P – znak tvořící přírodní hodnotu

H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině

M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny

D – znak je kulturní dominantou krajiny

Z – znak je předmětem ochrany ZCHÚ

V – znak je součástí VKP

5.1 Přírodní charakteristika KR

(5.1.1) Přírodní charakteristika Charakteristiky KR utváří jejich znaky, které můžeme v krajině nalézt a popsat. **Přírodní charakteristika KR** je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny, tj. souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku KR oblasti či místa, jejich mírou přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na pět složek, a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou (CULEK, 2006). Znaky přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně. **Přírodní hodnota KR** je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální). Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měr vzácnosti (ojedinělosti), dochovanosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní KR pouze omezeně. Přesto je ve smyslu §12 zákona míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot jedním z kritérií ochrany KR. Je to proto, že KR je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti KR podílí. Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána i jako součást kulturní a historické hodnoty KR (např. aleje, parky...). Někteří odborníci však přírodní hodnotu spojují pouze s přírodními a přírodě blízkými dochovanými segmenty krajiny.

(5.1.2) Záměr je situován západně od Křížového vrchu (667 m n. m.) a severovýchodně od centra Dolního Adršpachu, na mírném jižním až jihovýchodním svahu, nad údolím Adršpašského potoka na jihu a jeho levostranného přítoku na západě, ve výšce cca 530-540 m n. m. Adršpašský potok je levostranným přítokem Metuje, do které se vlévá poblíž vchodu do Adršpašsko-teplických skal. Pramení v lesích hraničního hřebene v tzv. Černém dole v nadmořské výšce okolo 620 m n. m. a po většinu své 5 kilometrů dlouhé trasy protéká protáhlou zástavbou Horního a Dolního Adršpachu. Přibírá několik bezejmenných přítoků, z nichž některé vytváří kolmá údolí. V území se nachází několik menších vodních nádrží, největší mezi hřištěm a železniční tratí (bývalá plována založená nákladem majitele statku barona Nádherného v roce 1930), rybník u zámku je vypuštěn. Jižněji ležící Pískovna pak již leží uvnitř skal a v DKP se neuplatňuje.

Reliéf je tvořen rozsáhlými a mírně ukloněnými plošinami s převýšením nad údolními dny 60-120 m. Charakteristická jsou pro něj zaříznutá údolí. Poloha v terénu a okolní vegetace vymezují poměrně nevelký bezprostředně vizuálně dotčený prostor. Sám DKP je pak zřetelně ohraničen vesměs zalesněnými terénními horizonty. Na jihozápadě tvoří výraznou hranici dominantu Starozámeckého vrchu se zříceninou hradu Adršpach (677 m n. m.), na kterou navazuje skalní město Adršpašských skal tvořící výraznou linii ohraničující DKP na jihu. Povlovně

stoupající Šibeniční vrch na severu (631 m n. m.). Dominantní a tvarově nezaměnitelný masiv Křížového vrchu (667 m n. m.) a méně výrazný ale dostatečně zřetelný rozvodní hřbet mezi dvěma levostrannými přítoky Adršpašského potoka, podpořen lesní vegetací na svazích zahluobených údolí těchto vodotečí, vytváří hranici DKP na východě, kde terén dále stoupá až k Pavlovské hoře (667 m n. m.) nad Horním Adršpachem.

Území DKP náleží k Polické pánvi, což je tektonicky podmíněná pánev v povodí Metuje, ve střední části Polické vrchoviny, s členitě vrchovinným reliéfem s plošinami uvnitř a věncem kuest na okrajích. Polická pánev obklopuje útvar Adršpašsko-teplických skal, který na jihu a východě zasahuje do DKP. Adršpašsko-teplické skály jsou členitá vrchovina se silně rozčleněným reliéfem s výraznými skalními útvary selektivního zvětrávání a odnosu kvádrových pískovců, s pískovcovými skalními městy (největší, nejtypičtější a nejvyvinutější skalní město v ČR), stěnami, skalními věžemi (vysoké až 100 m), skalními bránami, hluboce zaříznutými kaňonovitými údolními a soutěskami nejhořejší Metuje a přítoků a s četnými pseudokrasovými útvary. K Adršpašsko-teplickým skalám patří i nejvýraznější terénní dominanta DKP, Křížový vrch (667 m n. m.) severovýchodně od Dolního Adršpachu, který od Adršpašského skalního města odděluje údolí Metuje. Jedná se o výraznou silně rozčleněnou plošinu z kvádrových pískovců, se skalními tvary zvětrávání a odnosu, s pseudokrasovými mezo- a mikrotvary, s nevelkým, ale značně členitým skalním městem, skalními stěnami (Štít), skalními pilíři a věžemi, balvanovými proudy a pramenným amfiteátem pobočky Zbořovského potoka. Křížový vrch převážně zalesněný smrkem a borovicí se zachovanými reliktními bory poskytuje horolezecké terény a výhledy. Jižně od Křížového vrchu, jihovýchodně od Dolního Adršpachu, za údolím Metuje, vystupuje návrší Bučina (604 m n. m. a Starozámecký vrch (681 m n. m.) jihozápadně od Dolního Adršpachu. Jde o výrazné, silně rozčleněné skalní strukturní hřebety z kvádrových pískovců se skalními tvary zvětrávání a odnosu, skalními městy, stěnami, věžemi, balvanovými proudy. Na Starozámeckém vrchu s výhledy zalesněném smrkovými porosty místy s borovicí se nachází zřícenina gotického hradu Adršpach.

Na otevřených plochách DKP dominují louky, pastviny a další převážně zemědělské plochy s příměsí přirozené vegetace, na vymezujících svazích, v údolích vodotečí a uvnitř skalních měst převažují jehličnaté lesy, smrkové s velkou příměsí borovice, na osluněných místech s břízou, místy lesy smíšené, případně vystupují holé skály typické pro skalní města. Vedle velkých lesních celků skalního města se objevují středně velké a malé lesy protáhlého tvaru, vázané na krátké strmé svahy údolí. Potenciální přirozenou vegetací jsou bučiny, uvnitř skalních měst smrkový bor a smrčina na balvanových rozpadech. V krajině se uplatňuje i bohatá sídelní zeleň poměrně rozptýlené zástavby Dolního a Horního Adršpachu a lesní zeleň lemující zástavbu Adršpachu na svazích údolí Adršpašského potoka, oddělující ji od zemědělských ploch ve vyšších polohách nad údolím.

Celé území je součástí CHKO Broumovsko, záměr se nachází v III. zóně, obklopují jej však mimořádně hodnotné polohy s vysokou přírodní hodnotou, Adršpašsko-teplické skály patří k I. zóně, Křížový vrch k I. a II. zóně. Adršpašsko-teplické skály jsou chráněny jako národní přírodní rezervace a evropsky významná lokalita, na Křížovém vrchu je vyhlášena přírodní rezervace Křížová cesta. Adršpašsko-teplické skály a Křížový vrch jsou též ptačí oblastí Broumovsko. Je zde vymezeno nadregionální biocentrum a nadregionální biokoridor. Chráněná území dle zákona lze považovat za indikátory zvýšené přírodní hodnoty, proto jsou pojednávána v následující části.

(5.1.3) Indikátory zvýšené přírodní hodnoty KR. Často se při hodnocení KR objevuje otázka, zdali lze hodnoty, které jsou chráněny podle jiných částí ZOPK, než je §12, považovat za přírodní hodnoty ve smyslu tohoto paragrafu. Přírodní hodnoty krajiny, spočívající např. v přítomnosti cenných biotopů a přirozených ekosystémů, mohou být do určité míry viditelné a spoluvytvářejí krajinnou scénu a dílčí scenérie. Tyto přírodní hodnoty jsou již velmi často chráněny existující legislativou jako významné krajinné prvky, součásti ÚSES, zvláště chráněná území, památné stromy a plochy soustavy Natura 2000. Přítomnost lokalit chráněných podle ZOPK lze při identifikaci znaků KR považovat za **indikátory přítomnosti přírodních hodnot**. Samotnou skutečnost, že se např. jedná o maloplošné ZCHÚ, však nelze považovat za hodnotu KR. Tou je cennost vlastní lokality a její vizuální projev, tvořící spolu znak přírodní charakteristiky. Zásah NZ do ZCHÚ je však tzv. kritériem ochrany KR dle §12 ZOPK.

Seznam indikátorů zvýšené přírodní hodnoty s popisem, jak se dané indikátory projevují v krajině DKP, případně co je předmětem jejich ochrany (zvýšené hodnoty), slouží pro následné stanovení znaků a hodnot přírodní charakteristiky a zejména pro jejich klasifikaci.

Indikátory zvýšené přírodní hodnoty KR vč. hodnot indikovaných ochranou dle zákona		přítomnost indikátoru v řešeném území (DKP): X přítomen v DKP (X) přítomen v širším kontextu (DKP) – nepřítomen ani v širším kontextu DKP
1	Přítomnost NPR či NPP (vč. jejich OP)	X
2	Přítomnost PR či PP (vč. jejich OP)	X
3	Přítomnost velkoplošného ZCHÚ (NP vč. jeho OP, CHKO)	X
4	Přítomnost přírodního parku dle §12	--
5	Přítomnost území Natura 2000 (EVL či PO)	X
6	Přítomnost regionálních a nadregionálních funkčních skladebných ÚSES	X
7	Přítomnost VKP (ze zákona i registrovaných)	X
8	Přítomnost dalších území chráněných ZOPK (SCHÚ, pam. strom, biotopy ad.)	X
9	Přítomnost specifického terénního reliéfu (horizonty, údolí, svahy, dominanty)	X
10	Přítomnost zřetelných skalních útvarů či výrazně se projevujících půd	X
11	Přítomnost zřetelně se uplatňujících vodních ploch a toků v krajinné scéně	--
12	Přítomnost lokalit výrazně přírodního či přírodě blízkého charakteru	X
13	Přítomnost specifických a cenných prvků vegetačního krytu	X
14	Přítomnost prvků nelesní zeleně ve struktuře zemědělské krajiny	X
Odůvodnění:		
<p>ad 1: Národní přírodní rezervace Adršpašsko-teplické skály na jižním okraji DKP, jižně od NZ. Předmětem ochrany dle ÚSOP je geomorfologicky mimořádně významné území kryté lesními ekosystémy s ojedinělými rostlinnými a živočišnými společenstvy podhorského a horského charakteru, vytvořené v kvádrových pískovcích svrchní křídý, s přírodovědně mimořádně významnými formami pískovcového reliéfu vyskytujícími se zde především v podobě rozsáhlých skalních plošin, složitě členěných hřbetů, kaňonů, soutěsek, skalních věží a jeskyní.</p>		
<p>ad 2: Přírodní rezervace Křížová cesta, na východním okraji DKP, východně od NZ, na Křížové hoře. Předmětem ochrany dle ÚSOP je reliéf vyvinutý na kvádrových pískovcích svrchní křídý zahrnující geomorfologicky významné útvary, především skalní věže, soutěsky a jeskyně, a přírodě blízký ekosystém borů se specifickými rostlinnými i živočišnými lesními a skalními společenstvy</p>		

- ad 3:** Celý DKP leží na území **chráněné krajinné oblasti Broumovsko**. Lokalita NZ se nachází ve III. zóna, Adršpašsko-teplické skály v jižní části DKP patří k I. zóně, Křížový vrch ve východní části DKP k I. a II. zóně. Předmětem ochrany dle ÚSOP je ochrana a postupná obnova hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejich typických znaků a vytvoření a rozvíjení ekologicky optimálního systému všestranného využívání krajiny a jejich přírodních zdrojů v oblasti. K typickým znakům oblasti náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních ploch a toků, její rostlinstvo a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského původního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu.
- ad 5:** V jižní části DKP (mimo lokalitu NZ) je vyhlášena **evropsky významná lokalita Adršpašsko-teplické skály** s předmětem ochrany (dle ÚSOP): přechodová rašeliniště a třasoviště (7140); chasmoxytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220); jeskyně nepřístupné veřejnosti (8310); bučiny asociace Luzulo-Fagetum (9110); rašelinný les (91D0); acidofilní smrčiny (Vaccinio-Piceetea) (9410)
V jižní a východní části DKP (mimo lokalitu NZ) je vyhlášena **ptačí oblast Broumovsko** s předmětem ochrany (dle ÚSOP): sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*); výr velký (*Bubo bubo*) a jejich biotopy
- ad 6:** V jižní a východní části DKP (mimo lokalitu NZ) **nadregionální biocentrum Adršpašské skály**, na které navazuje **nadregionální biokoridor K94**.
- ad 7:** Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle §6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek. Na území ZCHÚ je registrace VKP méně obvyklá, ochrana by měla být zajištěna režimem daného zvláště chráněného území. Není ale vyloučená. V případě DKP lze uvést zejména VKP ze zákona, kterými jsou **lesy, vodní toky** (Adršpašský potok a přítoky), **rybníky** (Zámecký rybník o ploše 0,61 ha, dle nového plánu péče (zrušeného) vypuštěný, bývalá plovárna)
- ad 8:** **Národní geopark Broumovsko** (lokalita NZ i DKP) – geologicky mimořádně cenné území, zahrnující rozsáhlou oblast Broumova a Žacléřska
- ad 9:** Ačkoli se sama lokalita NZ nachází na louce v běžném reliéfu mírného svahu nad údolím Adršpašského potoka, obklopují DKP mimořádně působivé útvary skalního města a výrazné horizonty (Křížový vrch, Starozámecký vrch) umožňující dálkové panoramatické výhledy. Skalní defilé okrajů Adršpašských skal představuje mimořádnou scénickou hodnotu a nezaměnitelný znak KR.
- ad 10:** Adršpašsko-teplické skály jsou největším a nejdívočejším skalním městem střední Evropy a příkladem jedinečné krajiny s výraznou morfologií. Defilé skalního města vymezující DKP patří k emblematickým znakům zdejší krajiny.
- ad 11:** Přítomnost lokalit chráněných řadou nástrojů ZOPK indikuje množství cenných lokalit přírodního či přírodě blízkého charakteru, a to vesměs na okrajích vymezeného DKP. Zvláštní klimatické podmínky mezi skalami umožňují výskyt rostlin a živočichů, které obvykle žijí v podhorském nebo horském prostředí.
- ad 12:** V širším kontextu DKP se nachází cenné porosty chráněné v rámci území chráněných dle ZOPK.
- ad 13:** V DKP se objevuje řada nelesní zeleně vázané na terén či na rozptýlenou zástavbu Horního a Dolního Adršpachu.

(5.1.4) Znak a hodnoty přírodní charakteristiky krajinného rázu jsou identifikovány a klasifikovány v následující tabulce:

Znak a hodnoty přírodní charakteristiky KR		Kód	Klasifikace identifikovaných znaků KR		
			dle projevu	dle významu	dle cennosti
			+ pozitivní 0 neutrální N negativní	XXX zásadní XX spolehlivý X doplňující	XXX jedinečný XX významný X běžný
1	Členitě vrchovinový reliéf Polické pánve s plošinami, údolími a svahy	EMZ	+	XXX	XX
2	Členitě vrchovinový silně rozčleněný reliéf Adršpašsko-teplických skal s výraznými reliéfními útvary, skalní města (stěny, skalní věže, skalní brány, hluboké kaňony, jeskyně)	EPZ	+	XXX	XXX
3	Údolí Adršpašského potoka a jeho přítoků s navazujícím hluboce zaříznutým údolím Metuje	EPZ	+	XX	XX
4	Terénní dominanty Křížového vrchu (667 m n. m.) se skalními útvary, dominanty Starozámeckého vrchu (681 m n. m.) a Bučiny (604 m n. m.) se skalními útvary	EDZ	+	XXX	XX

5	Rozsáhlé zalesněné plochy jehličnatých (smrk s borovicí, bříza), příp. menší plochy smíšených lesů s fragmenty přirozených porostů (bučiny a smrčiny)	E P Z V	+	XXX	XX
6	Nelesní a sídelní zeleň (doprovody komunikací, vodotečí, svahů, zeleň zahrad, zámeckého parku a urbanizovaných ploch)	E H M V Z	+	XX	X
7	Plochy zemědělské půdy, luk a pastvin	H Z	+	XX	X
8	Adršpašský potok a jeho přítoky, vodní plochy bývalé plovárny u hotelu Lesní zátiší (vypuštěný rybník u zámku), doprovodná a břehová vegetace, prameny (Mořské oko)	Z V	+	X	X
9	Lokality chráněných druhů rostlin uvnitř NPR Adršpašsko-teplické skály a PR Křížový cesta, fragmenty původních borů	P Z	+	X	XX
Kódy: E – znak tvořící estetickou hodnotu, P – znak tvořící přírodní hodnotu, H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině, M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny, D – znak je kulturní dominantou, Z – znak je součástí (předmětem ochrany) ZCHÚ, V – znak je součástí VKP					

Komentář k tabulce. Z tabulky identifikovaných a klasifikovaných znaků přírodní charakteristiky vyplývá, že se jedná o cenné území s význačnými a jedinečnými znaky, jejichž hodnota je indikována i četnými nástroji ochrany přírody dle ZOPK. Celé území se nachází uvnitř CHKO Broumovsko, k jejímž typickým znakům náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních ploch a toků, její rostlinstvo a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu. Proto se všechny identifikované znaky podílí na předmětu ochrany ZCHÚ. Řada znaků vykazuje přírodní hodnotu, a to zejména ve vazbě na unikátní území Adršpašsko-teplických skal. Množství znaků přírodní charakteristiky se též spolupodílí na vytváření harmonického měřítko (charakter zvlněné krajiny s množstvím nelesní zeleně) a vztahů (vztah lesních a nelesních ploch a zástavby) vedoucích ke vnímání estetické hodnoty krajiny, která je též spojena s přírodními a přírodě blízkými scenériemi uvnitř skalních měst.

5.2 Kulturní a historická charakteristika KR

Odborná a metodická východiska kulturní a historické charakteristiky jsou podrobně popsána v publikaci *Krajiny kulturní a historické* (KUPKA, ČVUT 2010), ve které je uvedena veškerá použitá literatura a prameny.

- (5.2.1) Kulturní a historická charakteristika.** Krajina v sobě skrývá **stopy kulturního a historického vývoje**. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulsech vývoje krajiny, jakými byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných, v kulturních a historických hodnotách a v symbolických významech. **Kulturní a historická charakteristika KR** je především dána způsoby využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit. Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky KR jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí.
- (5.2.2)** DKP patří ke krajině pozdně středověké kolonizace. V nejstarších dobách pokrýval oblast, v níž se nacházejí Adršpašské skály, rozsáhlý les, v němž nebyly zajímavé skalní útvary patrné. Hraniční hvozd, který se teprve od 13. století kolonizoval, vytvářel přirozenou ochranu českého území. První historické zprávy týkající se pískovcových skalních útvarů se zmiňují o Broumovských stěnách. Výstižný název Stěny je poprvé doložen roku 1213 a 1229 v břevnovských klášterních listinách. V tom čase se kolonizace dotkla také skupiny Adršpašsko-teplických skal, a to

souběžně ze dvou směrů, z východní strany podél toku řeky Metuje a ze strany západní strany podél toku Dřevíče. První písemná zmínka o Dolním a Horním Adršpachu, údolní lánové vsi táhnoucí se podél toku Adršpašského potoka, je doložena k toku 1348. Koncem 13. století vznikly na Metuji Teplice a v oblasti skal dva hrady Střmen a Adršpach, později třetí hrad Skály, které byly pevnými obrannými body v divoké krajině. Hrad Adršpach (Althaus) na Starozámeckém vrchu 2 km západně od dnešní stejnojmenné obce se poprvé uvádí před r. 1355. Po husitských válkách se stal opěrný bodem rozptýlených husitských jednotek, které odtud podnikaly výpravy do Slezska. Reakcí na to bylo vytvoření vojenského spolku slezských knížat a hornolužických a slezských měst, který v roce r. 1447 vykoupil hrady Adršpach, Střmen, Vízmburk, Žacléř, Belver a Skály a následně je pobořil. Když bylo na počátku 16. století adršpašské zboží spojeno se zbožím skalským, hrad Adršpach se již uvádí jako pustý. Střediskem samostatného panství se ves Adršpach stala až roku 1590, kdy ji při dělení dědictví získal Adam Abrahám Bohdanecký z Hodkova. Ten si krátce poté postavil nevelkou renesanční tvrz dokončenou roku 1596. V letech 1828-1945 vlastnili tvrz Nádherní z Borutína, kteří ji několikrát přestavěli do dnešní podoby. Na východě zámku se rozkládá francouzská zahrada přibližně čtvercového půdorysu (devastovaná), zbytek plochy zaujímal anglický park s ojedinělými vzrostlými stromy (zanedbaný). Celý areál je obehnaný vysokou kamennou omítnutou ohradní zdí. Dnes je zámek ve vlastnictví obce Adršpach, která zde provozuje první horolezecké muzeum v ČR.

Adršpašské skalní město na sebe upoutalo pozornost pro pozoruhodnost a romantický zjev skal. Jeho nejstarším znalcem byl někdejší setník kolovratského pluku Ignác Dobrava. Jedinečnost Adršpašsko-teplických skal obdivoval již pruský král Fridrich II. Veliký. Roku 1770 navštívil skály básník Johan Wolfgang Goethe a byl jimi nadšen (busta z roku 1932). K roku 1779 se vztahuje nejstarší známá mapa, ve které jsou zakresleny Adršpašské skály, vydaná roku 1789 v Berlíně. Návštěva skalního labyrintu byla pro osoby, které se v lezení nevyznaly, takřka nemožná, přesto byly skály hojně navštěvovány. Na návštěvnické trase skalami se nacházela řada zastavení. Dnes zapomenutou adršpašskou atrakcí z konce 18. století bylo vyvolávání ozvěny na okraji skalního města (Echo). Roku 1783 nahradilo ozvěnu iniciovanou lidským hlasem střílení z mozdíře či děla a trubení na lesní roh. Poslední hornisté a střelmistři působili na Ozvěně až do konce druhé světové války.

První výraznější úpravy pro větší zpřístupnění skal provedl již v roce 1839 majitel panství Ludvík Karel Nádherný z Borutína. Dal vystavět hostinec, novogotickou vstupní bránu u vchodu do skalního města, můstky a místa k odpočinutí. Kolem skal bylo umístěno několik hostinců a hotelů. V Dolním Adršpachu se nacházel hotel Felsenstadt, jehož založení se klade do roku 1793, ale je pravděpodobně staršího data (velký čtyřkřídlý areál, kterým procházela cesta). V roce 1865 byl postaven hotel Kasper (později U Skalního města, od roku 1908 U nádraží). Z 30. let 20. století je hotel U lesního zátiší (Zur Waldesruh). V Dolním Adršpachu se dále nacházely hostince Gottliebův (dnes U Karabiny), Meierův a Kaulichův (dnes U Tošováka). V roce 1908 byla zprovozněna železniční trať z Teplic n. M. do Poříčí u Trutnova, s jejíž stavbou se začalo v roce 1906. Lokálka s přezdívkou "Adršpaška", s krátkým tunelem hned v první zatáčce, vinoucí se mnoha zákruty, stoupáními a spády, se stala ideálním východiskem do obou skalních měst. Obě skalní města přitahovala od 19. století jak pěší turisty a návštěvníky, tak horolezce, o čemž svědčí poměrně podrobný popis a datace prvovýstupů na jednotlivé skály. Podle dnes dostupných zpráv přišli první horolezci na obhlídku Adršpašských skal v roce 1923 (dnes muzeum v zámku).

Severně od Adršpašského skalního města se na vrcholu kopce Křížový vrch nachází přírodní rezervace Křížová cesta se souborem litinových desek (ze 17. století a koncem 20. století zrekonstruovaný) na motivy křížové cesty, který je osazen ve

skále podél značeného výstupu na vrchol. Na vyhlídkové plošině cestu symbolicky zakončuje železný kříž z roku 1857.

Staré mapy z 19. století dokládají, že ač je dnes území více zalesněné, než bylo v minulosti, má částečně dochovanou krajinnou strukturu i charakter lánové lineární vsi, dochované trasy hlavních i vedlejších cest (vč. cesty vedoucí k lokalitě NZ). Jsou zachována i hlavní místa popsaná na II. vojenském mapování: zámek v centru Dolního Adršpachu s parkem (Schl.) – hospodářský dvůr u zámku se nedochoval, francouzská zahrada také ne, anglický park částečně; Echo (Ozvěna), hostinec Felsenstadt (W.H., Traiteurhaus) v podobě čtyřkřídlého průjezdného areálu (zachována jen část), hliniště (Z.S.) v místě dnešního umístění Adršpašských kamenných spirál. Vedle novostaveb či staveb z druhé poloviny 20. století se zde nachází i tradičnější objekty lidové architektury (vč. památkově chráněného Umlafova statku – jedná se o unikátní hrázděnou stavbu z druhé poloviny 17. století, jedinou tohoto typu, která se dochovala v oblasti východních Čech), převážně selské usedlosti označované jako statky broumovské typu (tato stavení se prakticky nedochovala v původní podobě, ale několik z nich stále drží svoje charakteristické rysy) či přestavěné starší objekty spjaté s turistikou (hostince, hotely). Tyto tradiční struktury doplňují novodobé úpravy spojené s masovou turistikou (parkoviště ad.).

(5.2.3) Indikátory zvýšené kulturní a historické hodnoty. Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky KR jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí. Skutečnost, že některý prvek krajiny je kulturní památkou, že určitý segment krajiny je krajinnou památkovou zónou nebo že sídlo je památkovou rezervací nebo zónou, představuje z hlediska KR **indikátor přítomnosti kulturních a historických hodnot** (tkvících v cennosti a významu nebo ve vizuálním projevu), které mohou významně spoluvytvářet rázovitost krajiny.

Seznam indikátorů zvýšené kulturní a historické hodnoty s popisem, jak se dané indikátory projevují v krajině DKP, případně co je předmětem jejich ochrany (zvýšené hodnoty), slouží pro následné stanovení znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky a zejména pro jejich klasifikaci.

Indikátory zvýšené kulturní a historické hodnoty KR vč. hodnot indikovaných ochranou dle Památkového zákona		přítomnost indikátoru v řešeném území (DKP): X přítomen v DKP (X) přítomen v širším kontextu (DKP) – nepřítomen ani v širším kontextu DKP
1	Přítomnost památkové rezervace (MPR, APR, VPR, PR vč. navrh. a vč. OP)	--
2	Přítomnost památkové zóny (MPZ, VPZ, KPZ vč. navrhovaných a vč. OP)	--
3	Přítomnost národní kulturní památky či areálu (vč. OP)	--
4	Přítomnost kulturní nemovité památky či areálu (vč. OP)	X
5	Přítomnost architektonicky, historicky nebo urb. cenné stavby / souboru	X
6	Přítomnost zřetelně se uplatňujících archeologických lokalit	--
7	Zřetelně dochovaná urbanistická struktura či struktura osídlení	--
8	Zřetelně dochovaná historická krajinná struktura (vč. komponované krajiny)	--
9	Přítomnost kulturních dominant (dominantních rysů)	X
10	Přítomnost míst s důležitým kulturním či historickým významem	X
Odůvodnění:		

ad 4: Zámek se zahradou: dle ÚSKP: Renesanční zámek stojící uprostřed malého parku. Menší šlechtické sídlo vystavěné na přelomu 16. a 17. století pro Bohdanecké z Hodkova, pravděpodobně C. Valmadim. Úpravy v závěru 19. století a ve 2. pol. 20. století.

Venkovský dům (Umlaufův statek; Umlaufhof; Umlaufhaus) čp. 31: dle ÚSKP: Jednotný dům méně obvyklé dispozice s redukováným středním a zadním dílem. Nad roubeným přízemím dnes unikátní hrázdná konstrukce patra. Výstavba objektu datována nápisem do r. 1670. V obci měl podobnou konstrukci tzv. Prostřední mlýn, jehož přízemí však bylo ve 20. letech 20. století přezděno a objekt zničil v r. 1930 požár.

Socha sv. Jana Nepomuckého na podstavě: dle ÚSKP: v Královéhradeckém kraji ojedinělý příklad litinové figury sv. Jana Nepomuckého (jeden ze dvou známých), socha odlita pravděpodobně v Komárově u Berouna v pol. 19. stol.

Socha Nejsvětější Trojice na podstavě: dle ÚSKP: socha s prvky zlidovělého baroka, z doby kolem roku 1810. Jediná kvalitní kamenná socha v intravilánu obce.

Hrad Adršpach, zřícenina: dle ÚSKP: Zřícenina středověkého hradu výrazně formovaného skalním podlozím, se dvěma samostatnými jádry a vnějším opevněním s dvojicí příkopů a valů. Doklad středověké kolonizace krajiny, pravděpodobně královské založení z doby před ovládnutím Slezska (vznik 1. pol. 14. stol., hrad založen nejspíše jako součást zajištění pohraničí před získáním Slezska, zánik 1447, hrad vykoupěn a zbořen jako sídlo loupežníků, škodících kupcům.)

Křížová cesta: dle ÚSKP: kvalitní umělecká práce v podobě litinových tabulí jednotlivých zastavení křížové cesty, osazených do nik, vytesaných do svislých skalních stěn, navazující na tradici z 18. století. Dokládá lidovou zbožnost regionu v 19. století. V roce 1718 vztýčen vrcholový kříž, dnešní kříž z r. 1867. V blíže neznámé době osazena křížová cesta z obrazů na plechu, nahrazená údajně až na konci 20. století litinovými reliéfy. Celek doplňují výklenky pro obrazy a dva výklenky pro krucifixy (v životní velikosti), jeden z nich datován 1875.

ad 4: Kolem Adršpašských skal bylo umístěno několik hotelů a hostinců, které poskytovaly ubytování návštěvníkům skal. V Dolním Adršpachu se nacházel vrchnostenský hotel Felsenstadt (Skalní město) založený v roce 1793, ale pravděpodobně staršího data, dále hotely Kasper z roku 1865 (U Skalního města, U nádraží) a Zur Waldesruh (U lesního zátiší) z 30. let 20. století. V Dolním Adršpachu se dále nacházely hostince Gottliebův (U Karabiny), Meierův a Kaulichův (U Tošováka). Některé z uvedených objektů byly zbořeny či přestavěny, přesto v místě přetrvává dlouhodobá tradice turistické krajiny a s ní spojené typické objekty.

ad 5: Renesanční zámek v Dolní Adršpach, další dominanty (hrad Adršpach, křížová cesta na Křížovém vrchu) se v krajině projevují pouze jako terénní dominanty, mají však svůj kulturně historický význam, tudíž je lze vnímat i jako dominanty kulturní.

ad 10: Tradiční turistická krajina s řadou historických souvislostí, např.: **Echo (Ozvěna)** – dnes zapomenutá adršpašská atrakce z konce 18. století – vyvolávání ozvěny na okraji skalního města, roku 1783 nahradilo ozvěnu iniciovanou lidským hlasem střelení z mozdíře či děla a troubení na lesní roh (pro docílení až sedminásobné ozvěny speciálně upravený lesní roh); **Adršpašské kamenné spirály** patří ke kamenným geopunkturálním řadám, které můžete také najít v Horní Bělé, ve Zdoňově, v Pečnově a ve Vstíši. Kamenné spirály jsou výtvozem geomantů; Adršpašský kamenný kruh; **Křížová cesta** na Křížový vrch; **Expozice adršpašského lezení** v zámku; **pověsti** spjaté se skalními městy; v Adršpašsko-teplických skalách se natáčely četné **pohádky a filmy** – Třetí princ, Tři bratři, Letopisy Narnie, Lev, čarodějnice a skříň ad.

(5.2.4) **Znaky kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu** jsou identifikovány a klasifikovány v následující tabulce:

Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR		Kód	Klasifikace identifikovaných znaků KR		
		E D P Z H V M	dle projevu	dle významu	dle cennosti
			+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Částečně dochovaná základní krajinná struktura pastvin a luk, lesů, skalních měst, cest a sídel.	E H M	+	XXX	XX
2	Z velké částečně dochovaná struktura cestní sítě (odpovídá mapám z počátku 19. století) vč. trasy železnice z roku 1908		O	XX	X
3	Částečně dochovaná historická struktura kolonizační lánové údolní vsi Adršpach (písemně doložena k roku 1348)	E H	+	XX	X

4	Kulturní dominanta původně renesančního zámku v Dolním Adršpachu	D	+	XX	XX
5	Částečně dochované objekty lidové architektury (roubenky) a objekty hotelů a hostinců dokládající historii turismu (přestavby)		+	X	X
6	Umlaufův statek – unikátní ukázka dochované lidové architektury (venkovský dům čp. 31)		+	X	XX
7	Tradice turistiky a horolezectví v Adršpašsko-teplických skalách od konce 18. století (památná místa – Echo, turistická infrastruktura zpřístupňující skály a poskytující služby turistům)		+	XX	XXX
8	Zřícenina hradu Adršpach na Starozámeckém kopci	D	+	X	XX
9	Křížová cesta na Křížovém vrchu (zastavení, kříž)	D	+	X	XX
10	Drobná sakrální architektura v obci vč. památkově chráněných soch sv. Jana Nepomuckého a Nejsvětější Trojice		+	X	XX
Kódy: E – znak tvořící estetickou hodnotu, P – znak tvořící přírodní hodnotu, H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině, M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny, D – znak je kulturní dominantou, Z – znak je součástí (předmětem ochrany) ZCHÚ, V – znak je součástí VKP					

Komentář k tabulce. Z tabulky identifikovaných a klasifikovaných znaků kulturní a historické charakteristiky vyplývá, že kulturně historický význam území – navzdory přítomnosti několika starších památek a dávnější historii oblasti – tkví především v dlouhé tradici turismu. Proto lze celou zdejší krajinu zařadit dle národní typologie historické kulturní krajiny do typu Turistické krajiny, což je přírodně, morfologicky a vizuálně atraktivní krajina, nesoucí mimoto stopy dobového turistického využití a přizpůsobená aktivní turistice. Adršpašsko-teplické skály byly po staletí prakticky neschůdné, a tedy nedostupné. Až postupné umělé zásahy ve skalách od konce 18. a zejména v 19. století krajinu zprůchodnily, a to od počátku primárně pro turistickou veřejnost, které nabídly i působivá místa výhledů. S tím souvisí také rozvoj turistické infrastruktury v blízkém okolí (hostince, hotely, železnice), který pokračuje i v současnosti.

5.3 Prostorová charakteristika KR

(5.3.1) Prostorová charakteristika území. Stejně jako se v krajině vizuálně projevují jednotlivé prvky, projevuje se navenek i celková struktura krajinných složek – přírodních a civilizačních. Ať definujeme krajinu jakkoliv, vnějším projevem její vnitřní struktury je krajinný obraz. I když má krajinný obraz význam především vizuální, je ve skutečnosti vnímán senzuálně, resp. multisenzuálně (vícesmyslově). Estetická hodnota krajiny pak vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.

Pro úvahy o krajinném rázu je vnější výraz krajiny – **krajinný obraz** – základní kategorií, a to proto, že krajinný ráz je ve smyslu zákona z velké části kategorií vizuální. Znak krajinného rázu má stránku obsahovou a stránku vizuální neboli prostorovou. Přítomnost přírodních, kulturních a historických hodnot je důležitá z hlediska významu, cennosti (vzácnosti), avšak pro charakter krajiny se stává důležitou zejména tehdy, pokud se projevuje vizuálně.

Prostorová charakteristika obsahuje popis vymezeného DKP z hlediska prostorových vztahů přítomných struktur přírodní a kulturní charakteristiky. Jedná se jak o jejich vzájemné vazby a vztahy, tak případně i o důležité vztahy s navazujícím územím. Součástí prostorové charakteristiky je popis jevů, kterými jsou utvářeny estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině.

(5.3.2) Pojmy analýzy krajinné scény

Krajinná scéna. Obraz krajiny je pojmem obecným, vyjadřujícím senzuační projev vnitřní struktury krajiny. Různé části – místa a prostory v krajině – se navenek odlišují rozdílně, rozdílná je jejich krajinná scéna. Oproti obecnému pojmu „obraz krajiny“ se pojmu „krajinná scéna“ používá při vyjádření obrazu určité krajiny – místa nebo prostoru v určitém čase. Dílčí části krajinné scény, u kterých je záběr vnímání nějakým způsobem usměrněn, ohraničen nebo rámován, jsou označovány jako krajinné scenérie. Scenérie mohou být důležité pro vyjádření a popsání výjimečných estetických hodnot krajiny.

Estetická hodnota jakožto zákonem uváděné kritérium ochrany krajinného rázu. Z hlediska hodnocení KR chápeme estetickou hodnotu ve dvou rovinách – jakožto výsledek emocionálního a hodnotícího prožitku a jako projev přítomnosti určitých specifických jevů, znaků a hodnot krajiny. Vznik estetických hodnot krajiny je přitom závislý na subjektivních vlastnostech uživatele nebo pozorovatele (subjektu) – např. pozorovatel jako hospodář nebo návštěvník v krajině – a dále pak na objektivních okolnostech pozorování a vnímání. Těmito objektivními okolnostmi rozumíme za prvé fyzický vztah subjektu a objektu – vnímání v pohybu, vnímání z určitého místa, význam denní doby, význam roční doby – a za druhé objektivní vlastnosti krajiny (objektu). Těmito objektivními, identifikovatelnými a popsatelnými vlastnostmi jsou konfigurace a charakter prvků krajinné scény, prostorová skladba a rozlišitelnost a jedinečnost krajinné scény.

Prvky a struktury krajinné scény. Krajinná scéna je tvořena množstvím hmotných a vizuálně se projevujících prvků. Tyto prvky mohou mít přírodní či antropogenní povahu. Přítomností prvků a jejich struktur vznikají určité vizuální jevy, které mohou představovat podstatné znaky krajinného rázu. Analýza krajinné scény pracuje se zobecněním prvků a struktur do několika skupin, tak jak je to obdobné v architektonické, urbanistické a krajinářské kompozici. Krajinnou scénu charakterizuje přítomnost takových prvků a jejich struktur, jakými jsou body a bodové struktury, linie a liniové struktury, plochy a plošné struktury, texturní a barevné struktury a prostory a prostorové struktury.

(5.3.3) Prostorová charakteristika vzhledu krajiny v DKP.

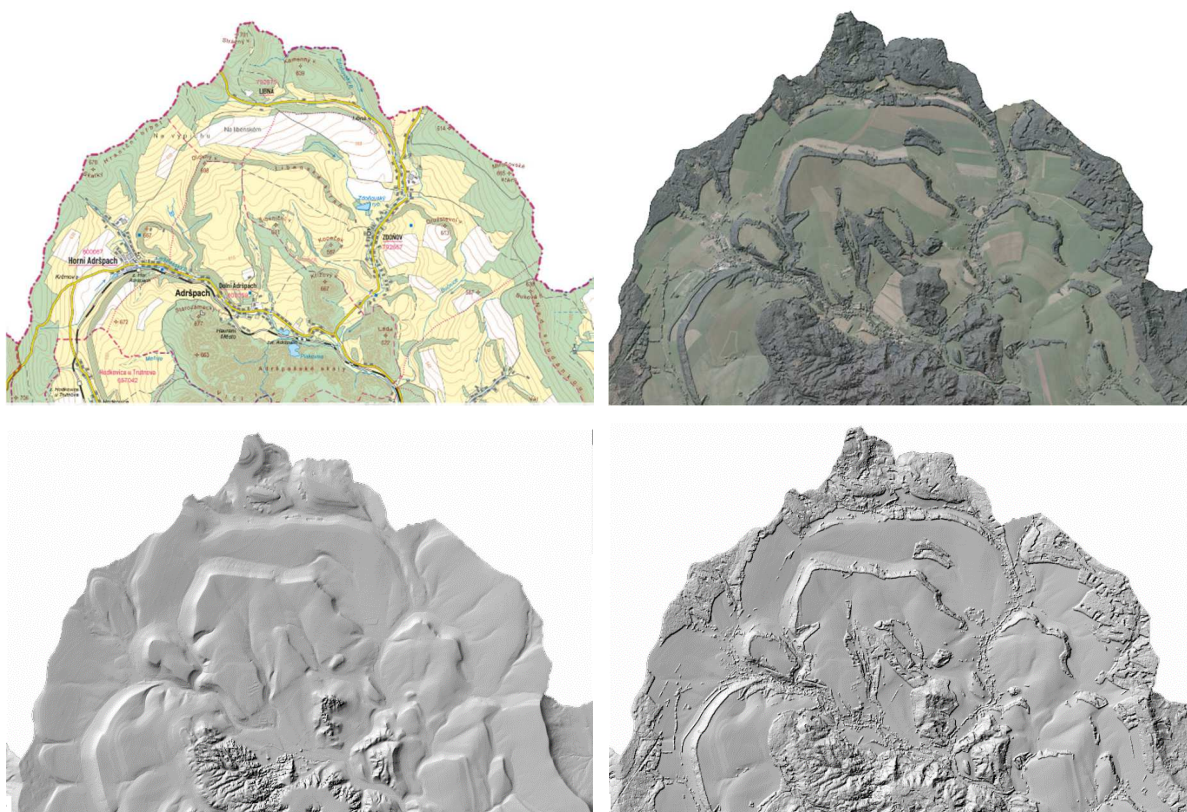
(Charakter prostoru a jeho morfologie). Dotčený krajinný prostor, ve kterém se uplatňuje především vizuální vliv navrhovaného záměru (NZ) má z hlediska obrazu krajiny jedinečné kvality. Údolí Metuje a Adršpašského potoka je nad levým břehem západně od zámku uzavřeno prudkým lesnatým svahem a nad levým břehem stoupá terén povlovněji k železniční trati a dále k úpatí Starozámeckého vrchu (681 m n.m.). Také východně od železniční stanice Adršpach se údolí dostává mezi výrazné okraje Adršpašských skal (Bučina 604 m n.m.) nad pravým břehem a skalnatých masivů Křížového vrchu a Lada nad levým břehem.

V úseku mezi zámkem na západě a hotelem Javor na východě se otevírá pohled k severu otevřeným mírným svahem, který stoupá od toku Metuje a Adršpašského potoka až k úpatí hřebene Šibeničního vrchu (632 m n.m.) s ohraničující dominantou Křížového vrchu (667 m n.m.). Vzniká charakter velkého krajinného amfiteátru, klesajícího od severu k jihu – ke krajinné scenérii skalního defilé okraje Adršpašských skal. Jedná se o ústřední krajinný komplex západní části Broumovska, který symbolizuje jedinečnost a neopakovatelnost této krajiny.

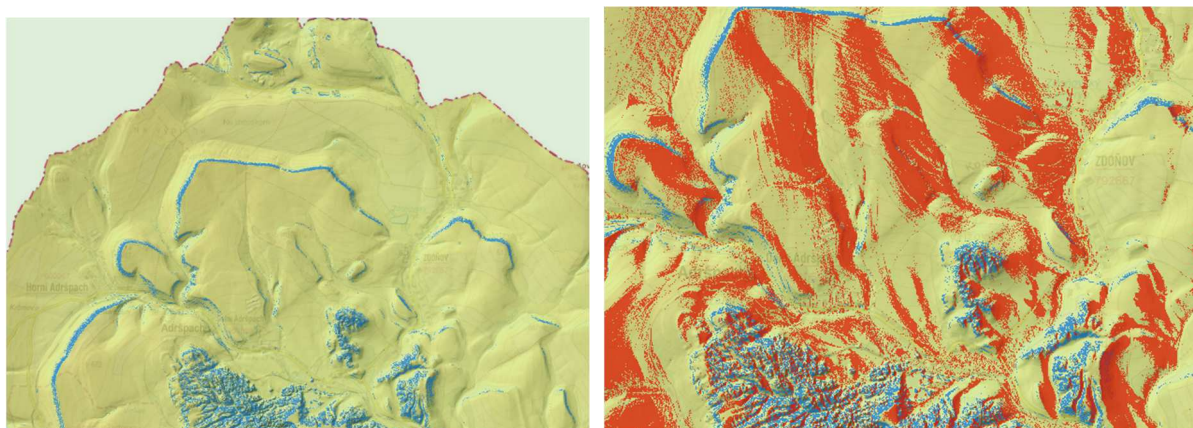
(Vymezení prostoru a ohraničující prvky). Celý krajinný segment DKP, který zahrnuje členité území severně přiléhající k Adršpašským skalám a zahrnující krajinu s dominantami Křížový vrch (667 m n.m.), Lada (623 m n.m.), Borek (562 m n.m.) a Lysý vrch (611 m n.m.), je ohraničen od ostatní krajiny terénními hranami – okraji Libenské kuesty a dominantními terénními útvary Pavlovské hory (663 m n.m.) a Družstevního vrchu (613 m n.m.). Vzniká tak výrazné ohraničení vůči severnější

ležícím prostorům, kde svahy širokého údolí Zdoňovského potoka stoupají k lesnatým masivům pohraničních hor – Kamenného vrchu a Mirošovského hřebetu.

Popisované skutečnosti jsou patrné na následujících schématech a fotografiích.

Obr. 5.1: V různých způsobech zobrazení (topografická mapa, ortofoto, digitální model reliéfu 5. generace a digitální model povrchu 1. generace, <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>) vyniká vnější ohraničení krajiny v okolí lokality NZ hranami kuest a okrajem Adršpašsko-teplických skal. V krajině vyniká soliterní skalnatý masiv dominanty Křížového vrchu.

Obr. 5.2: Na schématech sklonitosti a orientace svahů (<https://ags.cuzk.cz/av/>) – jsou patrné zásadní rysy prostorového ohraničení a prostorová morfologie

(Dílní části DKP – vizuálně vnímatelné prostory). DKP zahrnuje čtyři otevřené a jasně vymezené prostory různé velikosti, různého tvaru a různého charakteru.

1. Jedná se především o velkou plochu luk a pastvin přiléhající k lesnatému skalnímu masivu Křížové hory. Zde leží lokalita navrhovaného záměru (NZ).

Tato plocha je protaťa historickou cestou s mezernatou alejí, směřující na Zdoňov. Vizuálně tato plocha zahrnuje i plochu parkoviště u vstupu do Adršpašských skal.

2. Druhým prostorem je dno údolí bezejmenného levostranného přítoku Adršpašského potoka se zajímavou strukturou nivních luk a doprovodné vegetace. Prostor je ohraničen lesnatými svahy a celé údolí je zahloubeno, takže je pohledově odděleno od ostatních prostorů v DKP.
3. Třetím prostorem je plocha luk s prvky liniové vegetace mezi tokem Adršpašského potoka před soutokem s Metují a mezi okrajem Adršpašských skal (lokalita Království).
4. Čtvrtým prostorem je velká plocha luk a pastvin nad zámek, V otevřeném prostoru se nacházejí zbytky rozsáhlých zemědělských areálů s různorodým využitím nebo s charakterem zemědělského brownfield.

Vymezení těchto vizuálně vnímatelných dílčích prostorů je patrné na následujícím schématu.

Obr. 5.3: Schéma dílčích vizuálně vnímatelných prostorů v DKP (schéma zakresleno do 3D ortofoto <https://mapy.cz>). Otevřené plochy luk a pastvin sklánějící se k Metují a Adršpašskému potoku představují DKP, ohraničený jak Adršpašskými skalami, tak i výraznými lesními okraji, terénními hranami, svahy a hřbety

Důležitá jsou v DKP **prostorová rozhraní – vizuální bariéry**, které vzájemně oddělují jednotlivé části DKP – dílčí prostory. Takovou bariérou jsou lesnaté hrany a svahy zaříznutého údolí, oddělujícího první a čtvrtý prostor, doprovodná vegetace Adršpašského potoka, oddělující první a třetí prostor a vegetace, související s pásem zástavby podél silnice III/30110, která tvoří osu zástavby a směřuje z Horního Adršpachu na Teplice nad Metují.

Obr. 5.4: Pohled od SV podél cesty od Zdoňova do Adršpachu. V panoramatu vyniká horizont Adršpašských skal a defilé skalních věží jeho okraje (foto ATELIER V, 2024))

(Estetické hodnoty a harmonické vztahy). Je možno konstatovat, že DKP má jedinečné a neopakovatelné vlastnosti z hlediska přírodních podmínek – uspořádání georeliéfu, resp. prostorové morfologie, prostorového vymezení, atraktivního charakteru ohraničujících prvků a přítomnosti **jedinečných, vizuálně atraktivních scénérií skalního města** Adršpašsko-teplických skal a skalního a lesního masivu Křížového vrchu s jedinečnými scénériemi reliéfů křížové cesty. Jedná se o **emblematické scénérie** celého CHKO Broumovsko. Tyto znaky prostorové charakteristiky **jsou výrazem harmonických vztahů v krajině**, neboť přírodní hodnoty, projevující se navenek ve scénériích skalního města, si dlouhodobě zachovávají svoji podobu, která není změněna ani silným vlivem turistické návštěvnosti.

Vedle těchto – zcela zásadních a nejsilnějších kvalit prostoru se zde vyskytují i drobnější znaky prostorové charakteristiky, které dotvářejí obraz krajiny působivými scénériemi a podílejí se na vzniku estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů. Po okraji areálu navrhovaného záměru prochází historická cesta s alejí, která směřovala na Zdoňov kolem sochy sv. Václava a kaple sv. Jana Nepomuckého. Tato alej (dnes fragmentární) je dobře patrná v otevřených plochách luk a pastvin pod Křížovým vrchem.

Obr. 5.5 a 5.6: Historická cesta z Adršpachu na Zdoňov s charakterem úvozové cesty je cenným a v krajině výrazným znakem charakteristiky prostorové, přispívající ke vzniku harmonického měřítka krajiny (foto ATELIER V, 2024)

Jedná se také o **harmonický soulad prvků existující zástavby s krajinou**, např. zástavby chalup v lokalitě Havraní město se skalními věže Království v pozadí, kde se jedná spíše než o cennost zástavby o malebnost scénérií. V zástavbě se však nacházejí významnější objekty – zámek a navazující stavby, Umlaufův statek a objekty s dochovanými formami v jeho okolí a další.

Obr. 5.7: Areál zámku s dalšími budovami přiléhá k silnici a vytváří hmotou s jednou věží (z původně plánovaných čtyř) drobnou, harmonicky působící dominantu zástavby (foto ATELIER V, 2024)

Toto jsou lokality s výrazným harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy. Zástavba je historicky uspořádána kolem urbanistické osy, představované silnicí III/30110 a koridorem Adršpašského potoka. Ve vývoji sídla se zástavba rozšířila v návaznosti na tuto osu.

Obr. 5.8: Novodobá (patrná na ortofoto z roku 1953) zástavba podél silnice – nejbližší okraj zástavby vzhledem k lokalitě NZ vyjadřuje dobře různorodost zástavby, rozložené podél historické osy zástavby a vytvářející tradiční obraz vztahu zástavby a krajinného rámce (foto ATELIER V, 2024)

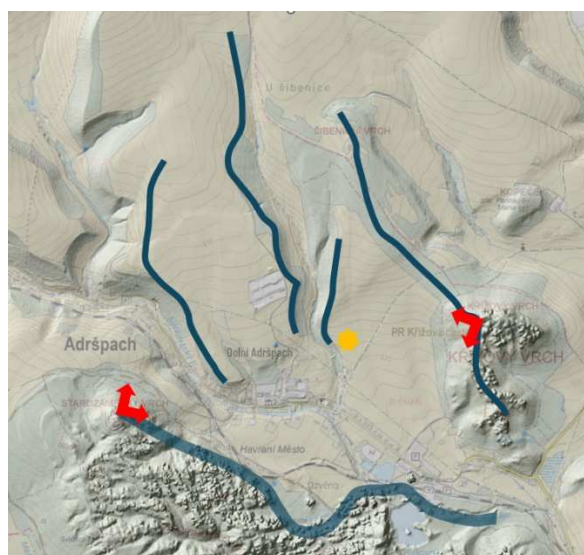
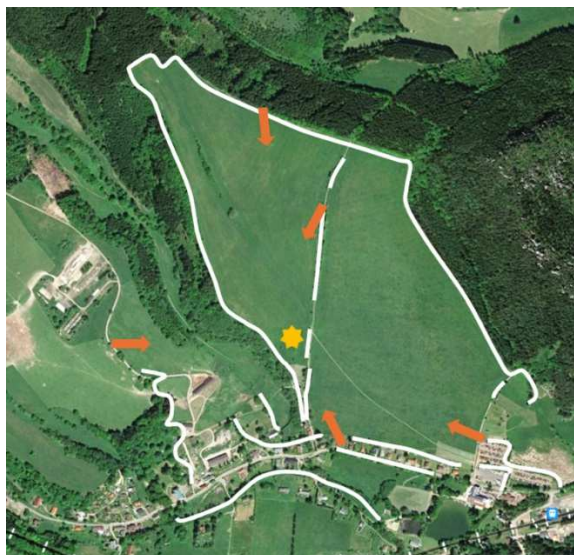

Obr. 5.9-5.11: V zástavbě se vyskytují cenné tradiční objekty lidové architektury, které jsou sice jedinečné, však nejsou pro celkový charakter zástavby zcela určující a nejsou v prostorovém ani vizuálním kontextu s navrhovaným záměrem (foto ATELIER V, foto Umlafova statku <https://mapy.cz/z>)

V zástavbě DKP převládá velmi různorodá zástavba s novodobými či novodobě upravenými objekty, které přispívají k „rekreační atmosféře“ sídla, ale nevynikají významnějšími architektonickými hodnotami ani nepředstavují významné harmonické vztahy. To se týká i rozsáhlého parkoviště se servisními objekty. V DKP se však nachází i rušivý areál, jakým jsou pozůstatky velkého zemědělského areálu ve svahu nad zámekem.

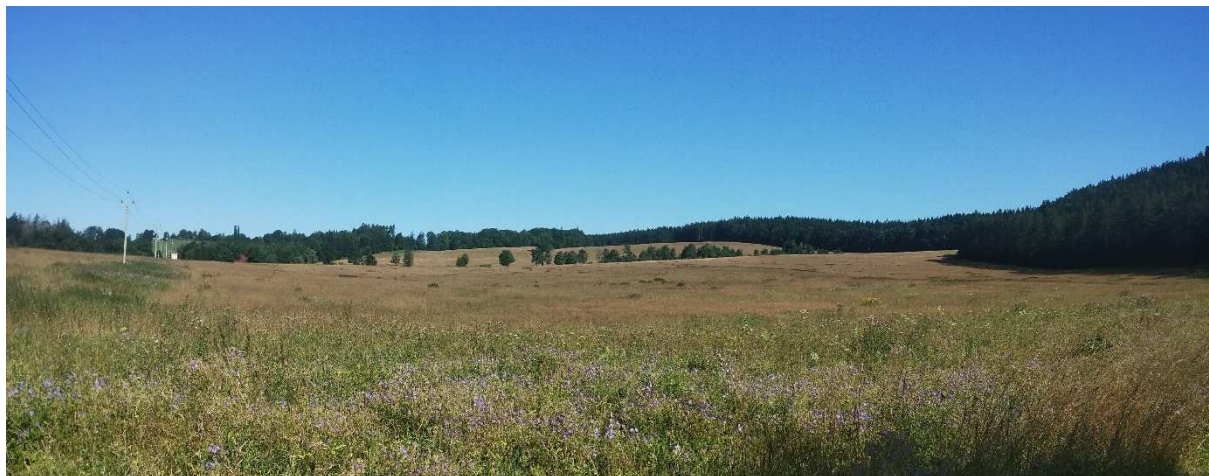
(Možnosti vnímání obrazu krajiny). Pro vnímání krajinářsko-estetických hodnot a harmonie souladu kulturních a přírodních faktorů v krajině jsou důležité možnosti pozorování. Jedná se o pozorování v panoramatických pohledech, v dálkových průhledech a v blízkých pohledech, ukazujících dílčí scénérie. Pozorovací místa, která jsou frekventovaná a veřejně přístupná, jsou tzv. referenčními místy vnímání krajiny.

Obr. 5.12 a 5.13: Ve vizuálních vztazích vlastní lokality navrhovaného záměru (NZ) hrají roli i jiné než terénní, vizuální bariéry. Jedná se především o okraje lesních porostů, o liniovou vegetaci a o okraje souvislé zástavby. **Reálná viditelnost z blízkých pohledů** je možná v podstatě jenom z otevřeného prostoru vlastní lokality, prořatého historickou cestou s alejí. Jedná se o pohled od parkoviště, ze silnice prolukou v zástavbě, z cesty k zemědělskému areálu, z okraje lesa ze severu a z bezprostřední blízkosti z cesty z aleje. Ne všechna tato místa pozorování jsou skutečnými referenčními body vnímání krajiny (zakresleno do ortofoto GOOGLE EARTH). Lokalita NZ je viditelná ze dvou vyvýšených míst (krajinných dominant), umožňujících **panoramatické pohledy** (zakresleno do DMR 5G, <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>)

Dále jsou k textu a ke schémátům připojeny fotografie ukazující pohledy z některých blízkých míst pohledů a fotopanoramata z krajinných dominant Křížového vrchu a Starozámeckého vrchu.

Pohledy z blízko položených míst pozorování

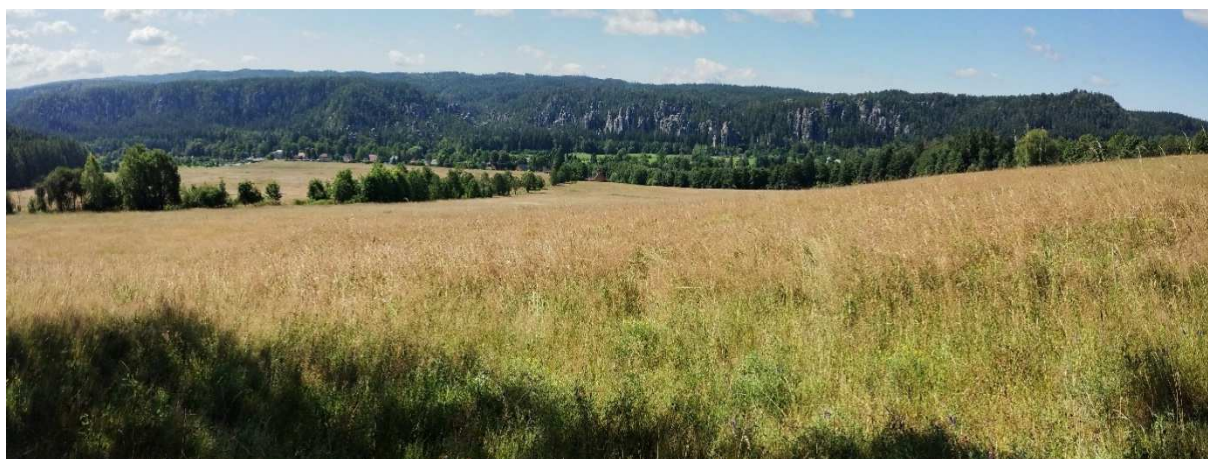
Obr. 5.14: Pohled z parkoviště Adršpašské skály (<https://mapy.cz>). Vzdálenost cca 550 m.

Obr. 5.15: Pohled ze západu přes zemědělský areál a přes údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka (<https://mapy.cz>). Vzdálenost cca 500 m.

Obr. 5.16: Pohled k lokalitě NZ ze severu ze zaniklé cesty, která prochází loukami (foto ATELIER V, 2024)

Obr. 5.17: Pohled k lokalitě NZ ze severu z cesty podél lesa. V panoramatu vyniká horizont Adršpašských skal a vpravo dominanta Starozámeckého vrchu. Drobná dominanta střechy a věže zámku v panoramatu zaniká (foto ATELIER V, 2024)

Krajinná panoramata

Obr. 5.18: Pohled z Křížového vrchu. Vzdálenost cca 740 m. Lokalita NZ se objevuje v popředí a je vnímaná z nadsledu. Za zeleným koridorem údolí vodoteče se rozkládají pastviny bývalého JZD s pozůstatky zemědělských areálů a za nimi pak dominantní zámek. Vůči okraji Adršpachských skal a vůči jeho terénnímu horizontu jsou všechny tyto součásti krajinné struktury hluboce zanořeny (foto ATELIER V, 2024).

Obr. 5.19: Pohled ze Starozámeckého vrchu (Simona Vondráčková, 2023). Vzdálenost cca 1 250 m.

(5.3.4) Indikátory zvýšené hodnoty prostorové charakteristiky. Seznam indikátorů přítomných znaků a hodnot rysů prostorové skladby v DKP (analytická a souhrnná kritéria) – zvýšené estetické hodnoty, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině s popisem, jak se dané indikátory projevují v krajině a co je předmětem ochrany/zvýšené hodnoty, slouží pro následné stanovení znaků a hodnot prostorové charakteristiky KR, které budou uvedeny v další kapitole.

Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria) v dotčeném krajinném prostoru (DKP)		přítomnost indikátoru v DKP	
		ANO	NE
Charakter vymezení prostorů v DKP			
1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	X	
2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	X	
3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou		X
4	Vymezení prostorů více horizonty		X
5	Charakteristické průhledy, přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	X	
Rysy prostorové struktury v DKP			
6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem)		X

7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)		X
8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	X	
Konfigurace liniových prvků v DKP			
9	Zřetelné linie morfologie terénu	X	
10	Zřetelné linie vegetačních prvků	X	
11	Zřetelné linie zástavby		X
Konfigurace bodových prvků v DKP			
12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	X	
13	Přítomnost zřetelných architektonických dominant	X	
14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty	X	
15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	X	
<p>ad 1) DKP je výrazně ohraničen prostorovými prvky georeliéfu. Jedná se o Křížové hory, hřbet Šibeničního vrchu, terénní hranu údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka a okraj a hřbet Adršpašských skal</p> <p>ad 2) Prostorové ohraničení lesnatými svahy a okraji lesních porostů hraje významnou roli v charakteru vymezení DKP – svah a úpatí Křížové hory, svahy úpatí hřbetu Šibeničního vrchu, lesnaté svahy a hrany údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka, úpatí okraje Adršpašských skal</p> <p>ad 3) Cenná zástavba ve větších skupinách nepředstavuje charakteristický rys DKP</p> <p>ad 4) DKP je natolik výrazně ohraničen v prvním prostorovém plánu, že řazení horizontů za sebou nepředstavuje charakteristický rys</p> <p>ad 5) Z vnitřních částí DKP se nenaskýtají daleké průhledy či výhledy. Z okrajů DKP - z Křížového vrchu a Starozámeckého vrchu se otevírají široké panoramatické pohledy na krajinu včetně pohledu do DKO. Z okraje lesního porostu hřbetu Šibeničního vrchu se otevírá pohled na panorama Adršpašských skal</p> <p>ad 6) Maloplošné členění (např. liniová vegetace pluziny) není charakteristickým rysem DKP</p> <p>ad 7) Mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině není charakteristickým rysem DKP</p> <p>ad 8) Struktura krajiny v DKP tkví ve skladbě velkých otevřených prostorů luk a pastvin a velkých lesních celků (Křížový vrch, hřbet Šibeničního vrchu, vegetační doprovody údolí, porosty Adršpašských skal)</p> <p>ad 9) Výrazné terénní horizonty a hrany ohraničující DKP – hřbet masivu Křížového vrchu, horizont hřbetu Šibeničního vrchu, silueta Adršpašských skal</p> <p>ad 10) Historická alej z Adršpachu do Zdoňova, alej podél silnice, liniová vegetace v loukách nivy Adršpašského potoka, vegetační doprovody Adršpašského potoka a Metuje, lesnaté horizonty a hrany</p> <p>ad 11) I když je patrná urbanistická osa silnice a toku Adršpašského potoka a Metuje, která organizuje zástavbu, výrazné linie zástavby nejsou charakteristickým rysem DKP</p> <p>ad 12) Terénní dominanty hrají významnou roli v obrazu krajiny (Křížový vrch, Šibeniční vrch, Starozámecký vrch, Bučina)</p> <p>ad 13) Architektonické dominanty dotvářejí obraz krajiny, nejsou zásadními rysy charakteru DKP (zámek, Umlaufův statek)</p> <p>ad 14) Velmi charakteristický tvar (silueta) masivu Křížového vrchu</p> <p>ad 15) Ve velmi členité krajině s výraznými skalními útvary lze nalézt řadu vedlejších prostorových akcentů, charakteristických pro jednotlivé scénérie</p>			
Indikátory přítomných rysů charakteru a identity DKP (souhrnná kritéria)		přítomnost indikátoru v DKP	
		ANO	NE
Rozlišitelnost			

1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie	X	
2	Neopakovatelnost krajinných forem	X	
3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	X	
4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		X
5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény	X	
Harmonie měřítka			
6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb		X
7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků		X
8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny		X
Harmonie vztahů v krajině			
9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	X	
10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	X	
11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí		X
12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně <i>Kulturní dominanty identifikované v DKP (zámek,) hrají pouze velmi omezenou roli v krajinné scéně.</i>	X	
13	Uplatnění míst s kulturním významem	X	
14	Působivá skladba prvků krajinné scény	X	
15	Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie	X	
<p><i>ad 1) DKP vyniká jedinečností, scenerie a panoramata Adršpašských skal je možno považovat za emblematická</i></p> <p><i>ad 2) Neopakovatelnost krajinných forem je přítomna v krajině skalních měst a dalších skalních útvarů a v uspořádání georeliéfu s výraznými okraji kuest j</i></p> <p><i>ad 3) Nezaměnitelností se vyznačují scenerie Adršpašských skal a Křížového vrchu</i></p> <p><i>ad 4) Nejedná se o charakteristický rys krajiny v DKP</i></p> <p><i>ad 5) Rozmanitost skalních útvarů vnáší do krajiny dynamický rys</i></p> <p><i>ad 6) Harmonie měřítka staveb je narušena architektonickou i hmotovou různorodostí zástavby a přítomností rušivých staveb a areálů v DKP</i></p> <p><i>ad 7) Nejedná se o charakteristický rys krajiny v DKP</i></p> <p><i>ad 8) Nejedná se o charakteristický rys krajiny v DKP</i></p> <p><i>ad 9) Soulad je v DKP narušen pozůstatky zemědělských areálů nad zámkem a rovněž některými zařízeními sloužícími turistickému ruchu (velké parkoviště u vstupu do Adršpašských skal)</i></p> <p><i>ad 10) Některé partie zástavby (Umlaufův statek a jeho okolí, chalupy pod okrajem skal lokality Království) se vyznačují velmi harmonickým působením v krajinném rámci</i></p> <p><i>ad 11) Nejedná se o charakteristický rys krajiny v DKP</i></p> <p><i>ad 12) Kulturní dominanty identifikované v DKP (zámek,) hrají pouze velmi omezenou roli v krajinné scéně.</i></p> <p><i>ad 13) Křížová cesta na Křížovém vrchu, památkově chráněné objekty v DKP</i></p> <p><i>ad 14) Jedinečné uspořádání prvků krajinné scény, tkvící v přítomnosti nezaměnitelných skalních útvarů, harmonické působení některých partií zástavby v krajinném rámci</i></p> <p><i>ad 15) Četné scenerie skalních útvarů, partie údolí vodotečí s doprovodnou vegetací</i></p>			

- (5.3.5)** Z podrobné analýzy prostorové charakteristiky krajinného rázu DKP lze stanovit seznam znaků krajinného rázu a jejich hodnot. **Znaky prostorové charakteristiky krajinného rázu** jsou identifikovány a klasifikovány v následující tabulce včetně vyhodnocení míry zásahů NZ do těchto znaků a včetně vyjádření úlohu znaku v estetické a přírodní hodnotě, v harmonických vztazích a harmonickém měřítku krajiny

Znaky a hodnoty prostorové charakteristiky KR		Kód	Klasifikace identifikovaných znaků KR		
			dle projevu	dle významu	dle cennosti
		E D P Z H V M	+ pozitivní 0 neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
1	Výrazné ohraničení DKP prostorovými prvky terénních horizontů, hran a siluet Starozámeckého vrchu, siluety Adršpašských skal, Bučiny, Křížového vrchu, hřbetu Šibeničního vrchu	E P H Z	+	XXX	XXX
2	Jedinečný charakter scenérií ohraničujících prvků (skalní defilé Adršpašských skal, skalnatý masiv Křížového vrchu, vytvářející emblematické scenérie Broumovska)	E P H Z	+	XXX	XXX
3	Význam terénních dominant Křížového vrchu a Starozámeckého vrchu v krajinných panoramatech	E H Z	+	XXX	XX
4	Liniové prvky doprovodné vegetace vodotečí ohraničující dílčí prostory a dotvářející scenérie údolních poloh	E P M V Z	+	XX	X
5	Vzájemně oddělené vizuálně vnímané dílčí část DKP, posilující prostorovou členitost a dynamiku uspořádání krajiny v DKP	E M Z	+	XX	X
6	Nečetné cenné lokality historické zástavby s cennou architekturou a místa se stopami historické struktury osídlení	E M Z	+	XXX	XX
7	Výrazná různorodost zástavby s velkým podílem novostaveb a novodobých přestaveb, převažující charakter rozměrově a měřítkově drobnějších staveb	E H M Z	0	XX	X
8	Charakter zástavby v DKP ovlivněn významným podílem staveb, sloužících rekreaci a turistickému ruchu	E H	0	XX	X
9	Drobné dílčí dominanty cenných staveb v zástavbě (zámek, Umlaufův statek)	E H D Z	+	X	XX
10	Historická cesta s alejí z Dolního Adršpachu do Zdoňova kolem kaple sv. Jana Nepomuckého	E H M Z	+	X	X
11	Rušivé velkoplošné areály – pozůstatky zemědělských areálů	E H M	N	X	0
Kódy: E – znak tvořící estetickou hodnotu, P – znak tvořící přírodní hodnotu, H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině, M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny, D – znak je kulturní dominantou, Z – znak je součástí (předmětem ochrany) ZCHÚ, V – znak je součástí VKP					

Komentář k tabulce. Z tabulky identifikovaných a klasifikovaných znaků prostorové charakteristiky stejně jako z tabulky přítomnosti indikátorů přítomných znaků nebo hodnot prostorové charakteristiky (z třiceti indikátorů je přítomno v DKP dvacet) vyplývá, že v DKP jsou soustředěny četné cenné znaky, výrazně se projevující v obrazu krajiny a spoluvytvářející jedinečnost a nezaměnitelnost vzhledu krajiny. Je zřejmé, že tato mimořádná působivost vzhledu krajiny (krajinného obrazu) tkví v cennosti Adršpašských skal a Křížového vrchu.

6 VYHODNOCENÍ VLIVU NZ NA ZNAKY A HODNOTY KR

6.1 Vliv NZ na identifikované znaky a hodnoty KR

- (6.1.1) Aby bylo možné určit s nejvyšší mírou objektivizace vliv záměru na zákonem stanovená kritéria (přírodní a estetické hodnoty, VKP, ZCHÚ, kulturní dominanty, harmonické měřítko a vztahy v krajině) a posoudit záměr z hlediska KR, je nejdříve provedeno dílčí vyhodnocení vlivů záměrů na jednotlivé znaky a hodnoty stanovené v kapitole 5. Součástí vyhodnocení je i vyhodnocení vlivu NZ na krajinná panoramata, pozorovaná z některých významných pozorovacích míst v krajině. Vizualizace byly zpracovány objednatelem. Vyhodnocení vizualizací doplňuje dílčí hodnocení znaků, co se týká vlivů na hodnoty prostorové charakteristiky, tedy na estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy.

Tato kapitola je vedle kapitoly věnované identifikaci a klasifikaci znaků rozhodujícím podkladem pro stanovení **míry změny krajinného rázu**, míry **snížení přírodní a estetické hodnoty**. Slouží zároveň jako podklad pro vyhodnocení **vlivu záměru na zákonem stanovená kritéria** (samostatně uvedené v kap. 6.2)

Změnu krajinného rázu je možno odvodit od množství a míry zásahů do znaků jednotlivých charakteristik, a to zejména od míry zásahů do znaků, které byly vysoko klasifikovány z hlediska významu a z hlediska cennosti.

Snížení přírodních a estetických hodnot je možno odvodit od množství a míry zásahů do těch znaků jednotlivých charakteristik, které jsou označeny kódem E a P, a to zejména od míry zásahů do znaků, které byly vysoko klasifikovány z hlediska významu a z hlediska cennosti. Pro účel vyhodnocení jsou znaky též označeny podle jejich podílu na estetických (E) a přírodních (P) hodnotách, harmonických vztazích (H) a harmonickém měřítku (M). Kromě toho je dále vyznačeno, zda se jedná o kulturní dominanty ve smyslu §12 (D) či zda uvedený znak souvisí s vymezenými ZCHÚ (Z) či VKP (V).

- (6.1.2) Základem hodnocení vlivu NZ na KR je vyhodnocení vlivu záměru na jednotlivé identifikované znaky základních charakteristik KR. Tato část hodnocení slouží zároveň jako přehledný doklad objektivizace hodnocení vlivu NZ na KR. Na této úrovni hodnocení jsou sledovány dva aspekty vlivu:

- **míra (intenzita) vlivu** – představuje, jakou silou NZ na daný znak může působit;
- **charakter vlivu** – představuje projev NZ vůči stávajícím znakům KR

Vyhodnocení uvádí, jakou měrou záměr ovlivňuje daný znak bez ohledu na to, jaké povahy znak je nebo jaký je jeho projev či cennosti. Míra vlivu je vyjádřena dle následující škály:

- **žádný vliv** – tzn. nebyl hodnocením zjištěn žádný zásah daného znaku, vliv se vyznačuje do tabulky hodnotou „0“;
- **mírný vliv** – zjištěný zásah je nezanedbatelný, avšak je mírné povahy, tj. nepatrně ovlivňuje nerušené uplatnění daného znaku s pozitivním projevem / nepatrně posiluje rušivý projev daného znaku / nepatrně zmírňuje rušivý projev daného znaku. Vliv lze vnímat jen při bližším zkoumání, větším soustředěním se na obraz území, nebo jeho části. Vliv se vyznačuje do tabulky hodnotou „X“;
- **středně silný vliv** – zjištěný zásah je významnější než u předchozího, není však tak významný, aby bylo možné říci, že jde o silný vliv. Vliv je dobře patrný, představuje dílčí narušení nebo dílčí ovlivnění nerušeného uplatnění znaku s pozitivním projevem / významněji posiluje uplatnění znaku s rušivým projevem / významně potlačuje uplatnění znaku s rušivým projevem, a to především lokálně nebo v dílčí části daného území DKP. Změna je patrná „na první pohled“. Vliv se vyznačuje do tabulky hodnotou „XX“;

- **silný vliv** – zjištěný zásah je jednoznačný a zřetelný, představuje významné celkové (trvalé) narušení uplatnění znaku s pozitivním projevem / silně a zřetelně posiluje uplatnění znaku s rušivým projevem / významně celkově potlačuje uplatnění znaku s rušivým projevem, a to jak lokálně v rámci nějakého místa, tak i v rámci území daného DKP nebo jeho dílčí části. Většinou se jedná o zásah do znaků, jež spoluurčují nebo zásadním způsobem vytváří krajinný ráz daného místa či celého území nebo znaky význačné cennosti. Změna je patrná a rušivá „na první pohled“. Vliv se vyznačuje do tabulky hodnotou „XXX“;
- **stírající vliv** – zjištěný zásah je natolik značný, daný celkovým potlačením nebo odstraněním znaku pozitivního projevu / značným posílením znaku s rušivým projevem / odstraněním nebo úplným potlačením znaku s rušivým projevem. Vliv je natolik patrný, že lze očekávat celkovou změnu obrazu či charakteru daného území DKP nebo jeho dílčí části. Zpravidla jde o zásah do znaků zásadně ovlivňujících ráz krajiny nebo znaků spoluurčujících ráz krajiny vyšší cennosti. Vliv se vyznačuje do tabulky hodnotou „XXXX“;

(6.1.3) Hodnocení vlivu NZ na jednotlivé znaky je provedeno do následující tabulky (je využita tabulka stanovených znaků a hodnot jednotlivých charakteristik KR, kap. 5).

Vlivy na identifikované a klasifikované znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR		Kód	Klasifikace identifikovaných znaků KR a míra vlivu na tyto znaky			
			dle projevu	dle významu	dle cennosti	vliv záměru
			+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spoluurčující X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
A1	Členitě vrchovinný reliéf Polické pánve s plošinami, údolími a svahy	EMZ	+	XXX	XX	O
A2	Členitě vrchovinný silně rozčleněný reliéf Adršpašsko-teplických skal s výraznými reliéfní útvary, skalní města (stěny, skalní věže, skalní brány, hluboké kaňony, jeskyně)	EPZ	+	XXX	XXX	O
A3	Údolí Adršpašského potoka a jeho přítoků s navazujícím hluboce zaříznutým údolím Metuje	EPZ	+	XX	XX	O
A4	Terénní dominanta Křížového vrchu (667 m n. m.) se skalními útvary, dominanty Starozámeckého vrchu (681 m n. m.) a Bučiny (604 m n. m.) se skalními útvary	EDZ	+	XXX	XX	O
A5	Rozsáhlé zalesněné plochy jehličnatých (smrk s borovicí, bříza), příp. menší plochy smíšených lesů s fragmenty přirozených porostů (bučiny a smrčiny)	EPZV	+	XXX	XX	X
A6	Nelesní a sídelní zeleň (doprovody komunikací, vodotečí, svahů, zeleň zahrad, zámeckého parku a urbanizovaných ploch)	EHMVZ	+	XX	X	X
A7	Plochy zemědělské půdy, luk a pastvin	HZ	+	XX	X	XX
A8	Adršpašský potok a jeho přítoky, vodní plochy bývalé plovárny u hotelu Lesní zátiší (vypuštěný rybník u zámku), doprovodná a břehová vegetace, prameny (Mořské oko)	ZV	+	X	X	O
A9	Lokality chráněných druhů rostlin uvnitř NPR Adršpašsko-teplické skály a PR Křížový cesta, fragmenty původních borů	PZ	+	X	XX	O
Kódy: E – znak tvořící estetickou hodnotu, P – znak tvořící přírodní hodnotu, H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině, M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny, D – znak je kulturní dominantou, Z – znak je součástí (předmětem ochrany) ZCHÚ, V – znak je součástí VKP						

Odůvodnění míry vlivu:

NZ fyzicky nezasahuje do žádných cenných přírodních či přírodně blízkých prvků, nachází se na louce, na ploše určené územním plánem k zástavbě, mimo cenné přírodní či přírodně blízké plochy. V dálkových průhledech z třetích bodů (z četných vyhlídek) se NZ díky svým dimenzím může projevovat společně s cennými segmenty krajiny, z nichž některé jsou hodnoceny jako jedinečné znaky KR.

ad A1: NZ nemá potenciál jakkoli změnit charakter a krajinářské působení reliéfu Polické pánve.

ad A2: NZ nemá potenciál jakkoli změnit charakter a krajinářské působení reliéfu Adršpašsko-teplických skal.

ad A3: NZ je umístěn poměrně daleko od Adršpašského potoka. Přibližuje se hraně údolí jeho levostranného přítoku, nijak však do něj nezasahuje a vzhledem k vegetaci na svahu údolí se v něm nijak nebude uplatňovat.

ad A4: NZ se bude v některých pohledech (zejména z třetích bodů – vyhlídek) vizuálně uplatňovat společně s terénními dominantami vymezujícími DKP, přičemž nejbližší se nachází terénní dominanta Křížového vrchu. Vzhledem k poloze v terénu, vzdálenosti a výrazné horizontalitě NZ nelze předpokládat negativní ovlivnění terénních dominant krajiny.

ad A5: NZ nijak nezasahuje do cenných lesních porostů NPR Adršpašsko-teplické skály a PR Křížová cesta, přimyká se však k pásu lesa na svahu levostranného přítoku Adršpašského potoka. Ačkoli fyzicky do lesního porostu nezasahuje, ovlivní rozsáhlý areál NZ i uplatnění této (ovšem běžné) lesní plochy v krajinných scénériích. Proto je vliv, a to zejména vzhledem k mimořádnému území CHKO, vyhodnocen nikoli jako nulový, nýbrž jako slabý.

ad A6: Jedná se jako v bodě 5 o zásah do okrajových aspektů definovaného znaku. Vzhledem k poloze a dimenzím NZ lze předpokládat nějaký vliv do nelesní krajinné zeleně (zeleně podél cesty). Vzhledem k mimořádnému území CHKO, je vliv vyhodnocen nikoli jako nulový, nýbrž jako slabý.

ad A7: NZ je realizován na ploše louky, tudíž je vliv na tento znak nutně nejsilnější. Jedná se ovšem o znak klasifikovaný jako běžný. Z hlediska celého DKP je vliv poměrně nevýznamný, vzhledem k mimořádnému území CHKO, je vyhodnocen nikoli jako slabý, nýbrž jako středně silný.

ad A8: Vodní prvky (toky, plochy) se nachází z určité vzdálenosti od NZ, aby na ně mohl mít negativní vliv.

ad A9: Předmětné lokality se nachází mimo možný vliv NZ.

Vliv na identifikované a klasifikované znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR		Kód	Klasifikace identifikovaných znaků KR a míra vlivu na tyto znaky			
			dle projevu	dle významu	dle cennosti	Vliv záměru
			E D P Z H V M	+ pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný
B1	Částečně dochovaná základní krajinná struktura pastvin a luk, lesů, skalních měst, cest a sídel	E H M Z	+	XXX	XX	XX
B2	Z velké částečně dochovaná struktura cestní sítě (odpovídá mapám z počátku 19. století) vč. trasy železnice z roku 1908		O	XX	X	X
B3	Částečně dochovaná historická struktura kolonizační lánové údolní vsi Adršpach (písemně doložena k roku 1348)	E H Z	+	XX	X	XX
B4	Kulturní dominanta původně renesančního zámku v Dolním Adršpachu	D	+	XX	XX	O
B5	Částečně dochované objekty lidové architektury (roubenky) a objekty hotelů a hostinců dokládající historii turismu (přestavby)	Z	+	X	X	X
B6	Umlaufův statek – unikátní ukázka dochované lidové architektury (venkovský dům čp. 31)		+	X	XX	O
B7	Tradice turistiky a horolezectví v Adršpašsko-teplických skalách od konce 18. století (památná místa – Echo, turistická infrastruktura zpřístupňující skály a poskytující služby turistům)	Z	+	XX	XXX	O
B8	Zřícenina hradu Adršpach na Starozámeckém kopci	D	+	X	XX	O
B9	Křížová cesta na Křížovém vrchu (zastavení, kříž)	D	+	X	XX	(X)
B10	Drobná sakrální architektura v obci vč. památkově chráněných soch sv. Jana Nepomuckého a Nejsvětější Trojice		+	X	XX	O
Kódy: E – znak tvořící estetickou hodnotu, P – znak tvořící přírodní hodnotu, H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině, M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny, D – znak je kulturní dominantou, Z – znak je součástí (předmětem ochrany) ZCHÚ, V – znak je součástí VKP						

Odůvodnění míry vlivu:

Krajina v řešeném území prošla od konce 18. století zásadní proměnou, kdy se z běžné periferní krajiny feudálního panství stala vyhledávanou turistickou lokalitou, jednou z nejstarších a nejvýznamnějších v Čechách, což ovlivnilo její další vývoj a podobu, dny vedle tradičních prvků a struktur vynikají historické prvky a struktury spjaté s typem tzv. turistické krajiny.

ad B1: NZ se vymyká tradičnímu měřítku venkovské zástavby i tradiční turistické zástavby, leží mimo zastavěnou plochu, na louce obklopené lesními okraji. Narušuje tedy tradiční strukturu krajiny, byť je tato dochovaná jen částečně. Některé větší objekty vzniklé v druhé polovině 20. století byly odstraněny. Přesto jsou zde přítomny rozsáhlé stavby zemědělské výroby, se kterými NZ svým měřítkem částečně koresponduje.

ad B2: NZ nemění trasování cest, navazuje na tradiční cestu doloženou již mapami z 19. století. NZ místně narušuje úvozovou cestu na Zdoňov.

ad B3: NZ leží v okrajové části Adršpachu, kde se již tradiční struktura lánové vsi nenacházela. Byly zde však vybudovány novější objekty, které svým umístěním u silnice navazovaly na tradiční urbanistický princip lineární vsi. Areál NZ svým umístěním a polohou spíše navazuje na areály zemědělské výroby a průmyslu, které byly stavěny v druhé polovině 20. století a lze je považovat za rušící. Na druhou stranu však není urbanistická struktura Dolního Adršpachu zřetelně dochovaná a není tedy výraznou hodnotou (běžný znak).

ad B4: Vzhledem k poloze, vzdálenosti a charakteru NZ nelze předpokládat negativní vliv na kulturní dominantu zámku (její dominantní význam v rámci DKP), byť se v pohledech z třetích bodů (vyhlídek) může NZ dostat do vizuálního kontextu s touto dominantou.

ad B5: NZ nemá vzhledem ke své poloze potenciál zasáhnout do těchto objektů, neovlivní je ani vizuálně. Slabý vliv je klasifikován proto, že se NZ v kontextu celého DKP vymyká měřítku a hmotovému řešení těchto objektů, které dávají lokálně obci tradiční ráz (změna dojmu z Dolního Adršpachu).

ad B6: NZ nemá vzhledem ke své poloze, charakteru a vzdálenosti potenciál zasáhnout do tohoto znaku.

ad B7: Vzhledem k charakteru znaku nemá NZ potenciál do něj zasáhnout. Naopak lze konstatovat, že NZ odpovídá vývoji území od konce 18. století, tj. NZ spíše tento znak posiluje.

ad B8: NZ nemá vzhledem ke své poloze, charakteru a vzdálenosti potenciál zasáhnout do tohoto znaku. Bude-li se NZ při pohledech z třetích bodů (vyhlídek) v krajinné scéně uplatňovat společně s dominantou Starozámeckého vrchu, nesníží nijak jeho význam a uplatnění v krajině. Zřícenina hradu není v krajině běžně viditelná a dává terénní dominantě spíše určitý asociativní význam.

ad B9: NZ nemá vzhledem ke své poloze, charakteru a vzdálenosti potenciál zasáhnout do tohoto znaku. Bude-li se NZ při pohledech z třetích bodů (vyhlídek) v krajinné scéně uplatňovat společně s dominantou Křížového vrchu, nesníží nijak jeho význam a uplatnění v krajině. Křížová cesta není v krajině běžně viditelná a dává terénní dominantě spíše určitý asociativní význam. Může být změněna cesta z Adršpachu ke křížové cestě resp. k soše sv. Václava na křížovatce pod Křížovým vrchem a tím kontext křížové cesty v širším měřítku DKP. Tento vliv je však spíše hypotetický.

ad B10: NZ nemá vzhledem ke své poloze, charakteru a vzdálenosti potenciál zasáhnout do tohoto znaku.

Vliv NZ na identifikované a klasifikované znaky a hodnoty prostorové charakteristiky KR		Kód	Klasifikace identifikovaných znaků a míra vlivu na tyto znaky			
			dle projevu	dle významu	dle cennosti	Vliv záměru
			E D P Z H V M + pozitivní O neutrální N negativní	XXX zásadní XX spouštějící X doplňující	XXX jedinečný XX význačný X běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
C1	Výrazné ohraničení DKP prostorovými prvky terénních horizontů, hran a siluet Starozámeckého vrchu, siluety Adršpašských skal, Bučiny, Křížového vrchu, hřbetu Šibeničního vrchu	E P M H Z	+	XXX	XXX	O
C2	Jedinečný charakter scénérií ohraničujících prvků (skalní defilé Adršpašských skal, skalnatý masiv Křížového vrchu, vytvářející emblematické scénérie Broumovska	E P M H Z	+	XXX	XXX	O
C3	Význam terénních dominant Křížového vrchu a Starozámeckého vrchu v krajinných panoramatech	E H M Z	+	XXX	XX	O
C4	Liniové prvky doprovodné vegetace vodotečí ohraničující dílčí prostory a dotvářející scénérie údolních poloh	E P M V Z	+	XX	X	O
C5	Vzájemně oddělené vizuálně vnímané dílčí část DKP, posilující prostorovou členitost a dynamiku uspořádání krajiny v DKP	E M Z	+	XX	X	O
C6	Nečetné cenné lokality historické zástavby s cennou architekturou a místa se stopami historické struktury osídlení		+	XXX	XX	O

C7	Výrazná různorodost zástavby s velkým podílem novostaveb a novodobých přestaveb, převažující charakter rozměrově a měřítkově drobnějších staveb	E H M Z	O	XX	X	XX
C8	Charakter zástavby v DKP ovlivněn významným podílem staveb, sloužících rekreaci a turistickému ruchu	E H	O	XX	X	O
C9	Drobné dílčí dominanty cenných staveb v zástavbě (zámek, Umlaufův statek)	E H D Z	+	X	XX	X
C10	Historická cesta s alejí z Dolního Adršpachu do Zdoňova kolem kaple sv. Jana Nepomuckého	E H M Z	+	X	X	XX
C11	Rušivé velkoplošné areály – pozůstatky zemědělských areálů,		N	X	XX	O

Kódy: E – znak tvořící estetickou hodnotu, P – znak tvořící přírodní hodnotu, H – znak tvořící harmonické vztahy v krajině, M – znak utvářející harmonické měřítko krajiny, D – znak je kulturní dominantou, Z – znak je součástí (předmětem ochrany) ZCHÚ, V – znak je součástí VKP

Odůvodnění míry vlivu:

ad C1: Terénní horizonty a hrany ohraničující prostor DKP nejsou v krajinných panoramatech dotčeny, protože NZ se v krajině neprojevuje hmotami s většími výškovými dimenzemi (jednotná rovina střech všech objektů 549 m n.m., oproti tomu Křížový vrch 667 m n.m., Starozámecký vrch 681 m n.m., Bučina 604 m n.m.).

ad C2: NZ v pohledech z referenčních bodů vnímání v krajinných panoramatech nezakrývá emblematické scénérie skalního defilé Adršpašských skal ani Křížového vrchu.

ad C3: NZ svými hmotami nesnižuje význam terénních dominant Křížového vrchu a Starozámeckého vrchu (jednotná rovina střech všech objektů 549 m n.m., oproti tomu Křížový vrch 667 m n.m., Starozámecký vrch 681 m n.m.).

ad C4: NZ nezasahuje fyzicky ani vizuálně do koridorů vodotečí – Adršpašského potoka ani jeho levostranného přítoku.

ad C5: NZ je umístěn při okraji dílčího vizuálně vnímaného prostoru a pouze omezenou mírou tak narušuje jeho celistvost. NZ se neprojevuje v pohledech z koridoru Adršpašského potoka ani z údolí jeho levostranného přítoku, v pohledech ze západně ležícího dílčího prostoru bude viditelný z cesty mezi zemědělskými areály jenom částečně za lesním porostem levobřežní hrany údolí.

ad C6: NZ nemá fyzickou ani vizuální vazbu na cenné lokality historické zástavby ležící v DKP.

ad C7: NZ představuje v charakteru zástavby svým architektonickým řešením, rozsahem i funkcí významné vybavenosti stavbu jedinečného významu, která nemá v existující zástavbě srovnání a tím prohlubuje rys různorodosti zástavby Adršpachu. I když nevytváří novou stavební dominantu a do značné míry splývá s krajinou, představuje v charakteru existující zástavby stavbu odlišných dimenzí a měřítka.

ad C8: NZ svojí funkcí koresponduje s charakterem četných objektů v zástavbě sloužících rekreaci a turistickému ruchu a přináší do zástavby Dolního Adršpachu další nabídku občanského vybavení.

ad C9: NZ se pouze v některých pohledech dostává do vizuální souvislosti s objektem zámku, avšak jeho dominantní polohu v zástavbě obce neohrožuje. Charakteristické hodnoty statku neovlivňuje.

ad C10: NZ zachovává historickou cestu na Zdoňov včetně aleje, v dolní části se jí však dotýká a tím mění její význam jako nerušeného členícího prvku prostoru luk a pastvin.

ad C11: NZ je od zemědělských areálů oddělen lesnatým koridorem údolí a dostává se tak pouze do velmi omezeného vizuálního kontaktu.

6.2 Vliv na krajinná panoramata

(6.2.1) **Viditelnost NZ v krajinných panoramatech a v dílčích scénériích.** Průmět hodnoceného záměru do vzhledu krajiny je klíčovou otázkou vlivu záměru na KR dle §12 ZOPK. Ve vizuálně vnímaném obrazu krajiny mohou vynikat estetické hodnoty, harmonické měřítko i nerušené harmonické vztahy v krajině. Vizuální dopad se hodnotí především v pohledech z veřejně přístupných a frekventovaných míst a tras v krajině – tzv. referenčních bodů a tras. Vizualizace byly zhotoveny objednatelem.

Analýza krajinné scény se týká panoramat, která musí splňovat tři podmínky:

- v panoramatu bude **NZ viditelný společně s přírodními či přírodě blízkými prvky krajinné scény**, které se výrazně podílejí na rázu krajiny;
- jedná se o **pohledy pozorovatelné z významných míst vnímání krajiny**;
- **místa pozorování by neměla ležet ve větší vzdálenosti od NZ než 4 km**, což je při běžné viditelnosti a povětrnostních podmínkách hranice zřetelné viditelnosti areálu navržených objemů a výšek. Viditelnost NZ z takové vzdálenosti však v DKP ani v širších souvislostech není možná.

Na základě rozborů a terénních průzkumů byla vyhodnocena krajinná panoramata ze Starozámeckého vrchu a Křížového vrchu a pohledy z blízké vzdálenosti od záměru. Z ostatních vyhlídkových míst se nebude záměr uplatňovat.

(6.2.2) Vyhodnocení vlivu NZ

KRAJINNÉ PANORAMA V POHLEDU ZE STAROZÁMECKÉHO VRCHU

NZ se v tomto důležitém pohledu na krajinu projevuje omezeně. Svojí roli hraje vedle vzdálenosti cca 1 250 m zejména mohutná doprovodná zeleň levobřežního svahu a terénní hrany údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka. NZ se bude promítat na pozadí liniové vegetace podél historické cesty na Zdoňov. Malá viditelná výška jednotlivých objektů NZ (3 n.p.) je nižší, než výška běžné stromové vegetace. V krajině tak nevzniká nová stavební dominanta. Význam hmoty historického objektu zámku není potlačen. NZ se neovlivňuje ani strukturu členění krajiny v DKP, ani nesnižuje význam dominanty Křížového vrchu.

KRAJINNÉ PANORAMA PŘI POHLEDU Z KŘÍŽOVÉHO VRCHU

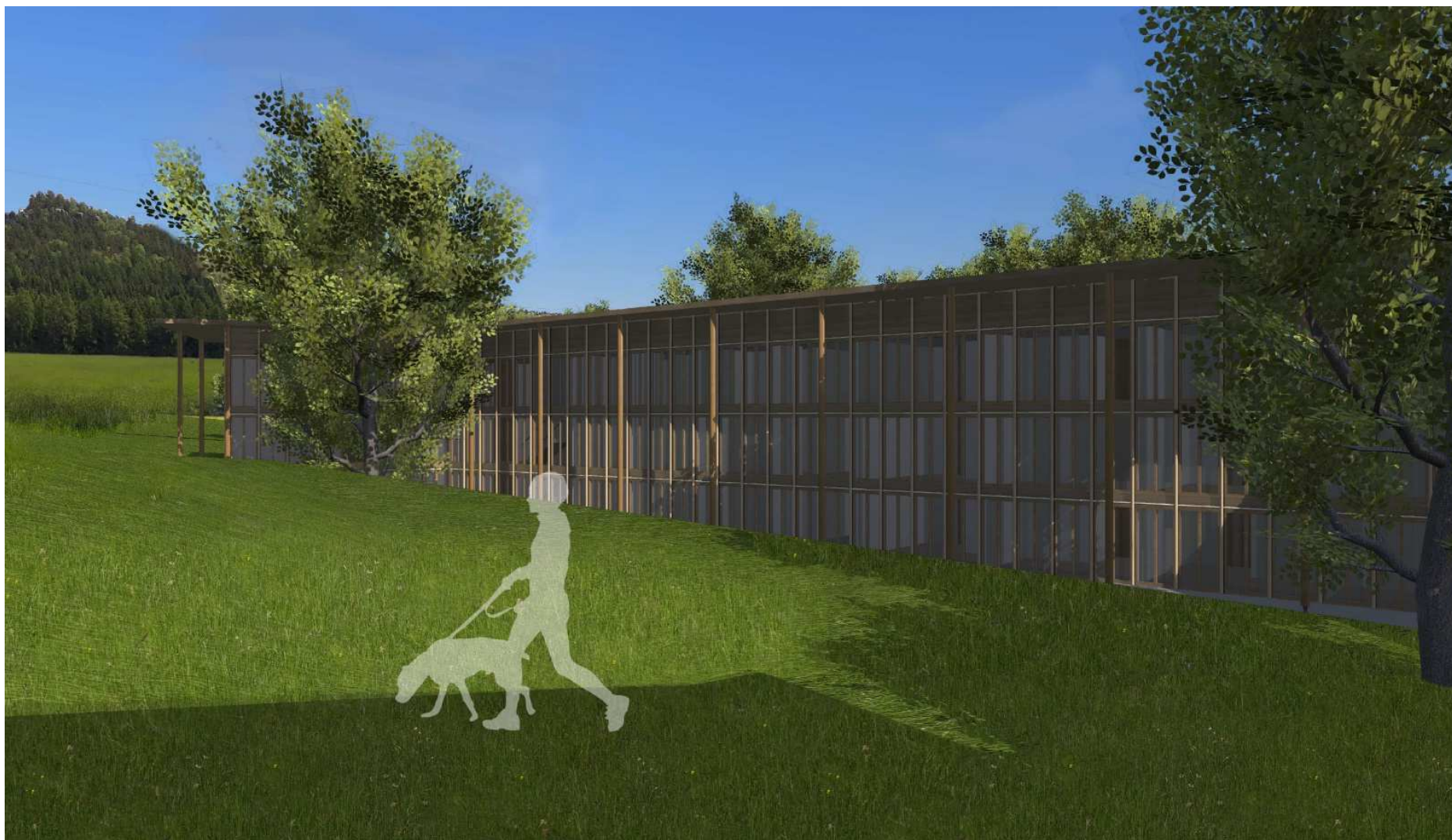

NZ leží v tomto bližším pohledu (cca 550 m) v popředí panoramatu. Vlivem viditelných výšek objektů (3 n.p.) se NZ promítá na pozadí okraje lesních porostů na hraně údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka a bude také částečně zakryt alejí podél cesty do Zdoňova. NZ leží v tomto klíčovém panoramatu pod dominantou historického objektu zámku a hluboko pod horizontem hřbetu Adršpašských skal. Nezasahuje vizuálně do okraje – skalního defilé – Adršpašských skal. NZ nezasahuje do členění krajiny v DKP. Vytváří v krajinné struktuře nový architektonický soubor objektů s malými výškami. Jejich uspořádání je takové, že v žádném z pohledů nejsou vidět délky všech objektů současně. Zasazení NZ do dané lokality – mimo otevřené plochy luk a pastvin působí v tomto pohledu příznivě navzdory tomu, že se jedná o architektonický soubor, který má v porovnání s existujícími objekty zástavby Dolního Adršpachu velkou rozlohu a soustředění hmot.

POHLEDY ZE ZÁPADU Z BEZPROSTŘEDNÍ BLÍZKOSTI

V tomto pohledu je dobře patrná jednotná výška roviny střech, přispívající ke vzniku klidného projevu hmot v krajinném panoramatu. Třípodlažní objekty se budou postupně skrývat v zeleni výsadeb.

V pohledu z normálního horizontu vyniká malá výška objektů a jednoduchost architektonického řešení.

POHLEDY ZE SEVERU Z OTEVŘENÝCH PLOCH LUK A PASTVIN

V pohledu z bezprostřední vzdálenosti – z normálního horizontu návštěvníka krajiny – vyniká jednotná a nevysoká výška objektů, která je nižší než výšky okolní vegetace (zejména lesní porost na hraně svahu údolí na západním okraji areálu) a bude ji možno zapojit do nových výsadeb. Horizont okraje Adršpašských skal se objevuje nad rovinou střech. Je nutno počítat s tím, že se nejedná o referenční bod vnímání krajiny, protože sečená louka nebo pastvina je přístupná pouze omezeně v souladu s § 63, odst. (3) zák. č. 114/1992 Sb. ochraně přírody a krajiny.

V pohledu z louky z vyššího horizontu od severu je dobře patrný plošný rozsah areálu NZ a soustředění objektů. Je patrné, že se jedná o areál s výjimečnou funkcí vybavenosti. Navzdory tomu je panorama okraje Adršpašských skal nedotčeno. Je nutno počítat s tím, že se nejedná o referenční bod vnímání krajiny, protože sečená louka nebo pastvina je přístupná pouze omezeně v souladu s § 63, odst. (3) zák. č. 114/1992 Sb. ochraně přírody a krajiny.

POHLED Z JIHOVÝCHODU VE SMĚRU OD PARKOVIŠTĚ

V pohledu přes louky od parkoviště (skutečný veřejně přístupný a frekventovaný referenční bod vnímání krajiny) je v přiblížení areál NZ viditelný na pozadí lesních porostů okraje údolí levostranného přítoku Adršpašského potoka. Výška tří podlažních objektů působí vzhledem k měřítku krajiny příznivě. Celý plošný rozsah areálu NZ není v tomto pohledu patrný a v celkovém panoramatu, pozorovaném ze vzdálenosti cca 550 m bude NZ mnohem méně viditelná.

6.3 Vliv NZ na zákonem stanovená kritéria ochrany KR

Na základě výše dílčího vyhodnocení vlivu NZ lze určit vliv záměru na jednotlivá kritéria uvedená v §12 zákona. Vyhodnocení se opírá o zjištění vlivů na jednotlivé znaky základních charakteristik.

Tabulka hodnocení vlivu na zákonem uváděná kritéria ochrany KR		
Kritérium	Vyhodnocení vlivu (slovní)	Odůvodnění
Estetická hodnota	NZ nesnižuje estetické hodnoty krajiny v zásadních rysech utváření jejího vzhledu. Do dalších znaků bude zasahovat jen omezeně.	Estetické hodnoty krajiny v DKP jsou společně vytvářeny jedinečným způsobem vymezení a uspořádání prostoru, významem krajinných dominant, a především vizuálním projevem přírodních hodnot Adršpašských skal a jejich emblematickými scenériemi. Do těchto hodnot NZ nebude zasahovat (viz vlivy C1-C5). NZ omezeně ovlivní drobné znaky obrazu krajiny, podílející se na vzniku estetických hodnot (viz vlivy C8-C9).
Přírodní hodnota	NZ nesnižuje přírodní hodnoty krajiny. Nebude do nich zasahovat, případně jen velmi omezeně.	NZ fyzicky nezasahuje do žádných cenných přírodních či přírodě blízkých prvků. Tabulka znaků ukazuje jen slabé zásahy či zásahy do běžných znaků příp. do okrajových aspektů identifikovaných znaků. V dálkových průhledech (zejména z třetích bodů – vyvýšených vyhlídek) se NZ díky svým dimenzím může projevovat společně s rozsáhlejšími přírodními celky (okraje Adršpašsko-teplických skal se skalním defilé, Křížový vrch ad.), z nichž některé jsou klasifikovány jako jedinečné. Vzhledem k poloze a horizontalitě NZ nelze předpokládat, že by do těchto přírodních či přírodě blízkých krajinných segmentů negativně zasahoval tím, že by snížil či znehodnotil jejich uplatnění v krajinné scéně.
Harmonické měřítko krajiny	NZ bere ohled na zachování harmonického měřítka. Do zásadních rysů měřítka nebude zasahovat, do podružného rysu bude zasahovat minimálně.	Harmonické měřítko v krajině DKP vzniká ze základních prostorových vztahů georliefu a morfologie prostoru a jeho dílčích vizuálně vnímaných částí. NZ do těchto rysů krajiny z hlediska zachování harmonických vztahů nijak nezasahuje (viz vlivy C1-C5). Dimenze a měřítko NZ se nevymyká z měřítka členění krajiny a z jejího dynamického výrazu. Na vzniku harmonického měřítka se podílejí také drobnější znaky členění krajiny a přítomnosti přírodních a kulturních hodnot vyjadřující soulad přírodních a kulturních faktorů struktury krajiny. Vliv NZ na tyto znaky je nevýrazný (viz vliv C9).
Harmonické vztahy v krajině	NZ bere ohled na zachování harmonických vztahů v krajině. Bude do nich zasahovat jenom omezeně	Harmonické vztahy panující v krajině DKP tkví především v mimořádné působivosti vizuálně vnímaných panoramat a dílčích scenérií se skalními útvary v lesních porostech, s charakteristickou siluetou lesnatého a skalnatého masivu Křížového vrchu se skalními věžemi a pilíři, a především s jedinečnými scenériemi skalního města Adršpašských skal – zejména jeho okraje vůči koridoru Adršpašského potoka. Do těchto zásadních kvalit harmonických vztahů NZ nemůže vzhledem k jeho poloze a výškám objektu zasahovat (viz vlivy C1-C3).

		Zasahuje omezeně do působivosti dílčích scénérií (viz vlivy C8-C9) Harmonické vztahy rovněž spočívají ve vztahu přírodních a kulturních faktorů. V DKP mají tyto vztahy přírodních podmínek, struktury zástavby a způsobu využití území specifickou podobu rekreačně využívaného území s velmi různorodou zástavbou s velkým podílem objektů sloužících rekreaci a turistickému ruchu. Do těchto vztahů NZ zasahuje (viz vliv C7) jako areál s funkcí vybavenosti (hotel, lázně, ubytování) a výjimečnou podobou architektonického ztvárnění (plošné a hmotové uspořádání, architektonický výraz, zapojení do krajiny).
Významné krajinné prvky (VKP)	NZ bere ohled na zachování VKP. Nebude do nich zasahovat, případně bude zásah pouze vizuální a slabý.	NZ fyzicky nezasahuje do žádných významných krajinných prvků (registrovaných ani ze zákona). V okolí NZ a v jejím širším kontextu se objevují významné krajinné prvky ze zákona (lesy, vodní toky). Na některé z nich může mít NZ teoreticky potenciální vizuální vliv, tj. snížit jejich krajinářský význam v obraze krajiny, přičemž lze tento vliv označit vzhledem ke vzdálenosti, charakteru NZ a jejího kontextu uvnitř celého DKP – a to i s ohledem na předběžnou opatrnost – jako maximálně slabý (zejména lesní porost přimykající se k lokalitě NZ).
Zvláště chráněná území (ZCHÚ)	NZ bere ohled na zachování ZCHÚ. Bude však zasahovat do některých znaků, které lze považovat za předmět ochrany, tento zásah je však slabý či do běžných znaků.	NZ se nachází v III. zóně CHKO Broumovsko. Protože je předmětem ochrany v rámci CHKO také rozvržení a využití lesního a zemědělského původního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť a místní zástavba lidového rázu, je nutné konstatovat, že tím, jak NZ zasahuje do krajinné struktury a není zcela v souladu s měřítkem a hmotovým řešením tradiční lidové architektury, zasahuje do zájmů chráněných v rámci CHKO. Při analýze zásahů do znaků KR, kde jsou znaky související s předmětem ochrany ZCHÚ označeny „Z“, je nutné konstatovat, že zásahy jsou především slabé, či do znaků klasifikovaných jako běžné. Pouze jeden středně silný vliv byl klasifikován u význačného znaku. V kontextu celé CHKO a DKP (intenzivní provoz u vstupu do skalního města, parkoviště atd.) lze i tento zásah vnímat jako přijatelný. Vliv NZ na ostatní ZCHÚ (NPR Adršpašsko-teplické skály, PR Křížová cesta není vzhledem ke vzdálenosti a charakteru NZ relevantní).
Kulturní dominanty	NZ bere ohled na zachování kulturních dominant. Nebude do nich zasahovat.	Jedinou relevantní kulturní dominantou je zámek, který je dostatečně vzdálen na to, aby mohl být NZ negativně ovlivněn. Při pohledech z třetích bodů (vyhlídky) se sice NZ může dostat do vizuálních souvislostí s kulturní dominantou, ale vzhledem k horizontalitě a charakteru nesníží její význam v krajinné scéně. Ostatní znaky identifikované jako kulturní dominanty (D) se v krajině uplatňují především jako terénní dominanty s kulturní a historickou asociací (vlastní historické objekty se v krajinné scéně neprojeví). Vzhledem k jejich charakteru je vliv NZ irrelevantní.

6.4 Vyhodnocení souladu s odbornými dokumenty

Vyhodnocení podmínek ochrany krajinného rázu stanovených v oborových dokumentech (viz kap. 4 *Ochrana krajinného rázu v odborných dokumentech*) je provedeno tabelární formou. Cílem je zjištění souladu záměru s navrženými podmínkami, resp. obecnými zásadami ochrany KR. Výstupem je uvedení vyhodnocení ve stupnici: je zajištěn soulad/podmínka je respektována, částečně respektována, není respektována. Pokud je respektována částečně anebo respektována není, je vždy uvedeno odůvodnění.

Tabulka hodnocení souladu NZ s podmínkami ochrany KR v odborných dokumentech			
Dokument	Opatření	Soulad	Odůvodnění
Koncepce ochrany přírody a krajiny KH kraje	Obecná povinnost provázet zásahy do rázu krajiny, zejména mají-li podobu umístování a povolování staveb, s ohledem na zachování hodnot krajinného rázu.	Soulad.	Za tímto účelem je zpracováno hodnocení vlivu NZ na krajinný ráz.
Hodnocení krajinného rázu CHKO Broumovsko (opatření pro KCA Polická vrchovina)	Ochrana vizuálního projevu siluet a urbanistické struktury sídel a jejich tradiční zástavby v krajinné scéně.	Soulad.	NZ nenavazuje na tradiční zástavbu. Umístěním v terénu, výškovou hladinou a výsadbou navozující pozvolný přechod do krajiny vizuální projev urbanistické struktury a siluetu sídla nenaruší.
	Zachování charakteru lokalit vyznačujících se dochovanými tradičními formami a tradičním architektonickým výrazem staveb.	Respektováno.	NZ na dochované tradiční formy staveb nenavazuje, jedná se o novodobé řešení záměru lázeňského areálu, působícího na okraji zástavby jako solitér. Vzhledem k tomu, že výstavba v lokalitě je značně nesourodá, lze zvolené řešení považovat za neodporující stanovené podmínce.
	Přízpůsobení stavební činnosti v obcích odstupňovaným podmínkám ochrany z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby, a to zejména v obcích Machov, Studnice, Vápenka, Zdoňov-sever a dalších.		Obec se z hlediska urbanistické struktury a charakteru zástavby nachází ve III. pásmu odstupňované ochrany, pro ně byly stanoveny tyto podmínky: - rozvoj sídla je možný pouze v návaznosti na existující zástavbu sídla, - nová výstavba na okrajích existující zástavby bude navržena s cílem vytvoření harmonického přechodu sídla do krajiny. Záměr je umístěn v dolním cípu pozemku stávající louky, v návaznosti na zástavbu. Jednoduchost provedení NZ bez doplňkových staveb a zařízení, s doprovodnou výsadbou dřevin navrženou v těsné blízkosti areálu a přecházející do otevřené polohy luk ohraničené lesním porostem, navozuje

			harmonický vztah zástavby a krajinného rámce.
Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce ve vizuálně exponovaných polohách.	Respektováno.		Poloha NZ v okraji zástavby centrální části obce je mírně vyvýšená, exponovaná se jeví z vyhlídkového místa Křížového vrchu, z důvodu umístění na severním okraji zástavby, v otevřené poloze luk pod Křížovým vrchem. V této blízkosti se projeví i rozsah areálu. Zásadní je zachovat navržené řešení stavby přecházející výsadbou dřevin do volné krajiny – otevřených ploch navazujících luk, která navozuje harmonický vztah zástavby a krajinného rámce.
Zachování dominance přírodních prvků v krajinné scéně.	Soulad.		Dominance přírodních prvků (skalních útvarů, lesních celků, luk a doprovodné zeleně cest) v krajinné scéně daného měřítka nebude rozsahem a způsobem provedení NZ narušena.
Zachování projevu a významu kulturních dominant.	Respektováno.		Význam kulturních dominant NZ nenaruší. NZ se projeví ve výhledu z Křížového vrchu na Adršpašský zámek. Jednoduchost řešení areálu zapojeného v zeleni by vnímání významu kulturní dominanty zámku neměla snižovat.
Omezení možnosti zásahů do výrazných vizuálních horizontů vymezujících území krajinných celků a jednotlivé krajinné prostory.	Soulad.		NZ svým umístěním a výškou do vizuálních horizontů nezasahuje.
Respektování harmonického vztahu zástavby a krajinného rámce.	Soulad.		NZ je neoplocený areál bez doprovodných staveb, s výsadbou dřevin přecházející do otevřené polohy luk, navozuje harmonický vztah zástavby s krajinou.
Vyloučení záměrů vybočujících z harmonického měřítka krajiny.	Soulad.		Vzhledem k měřítku krajinné matrice NZ z harmonického měřítka nevybočuje.
Omezení způsobu výstavby ve vizuálním kontextu s cennými objekty lidové architektury a jinými architektonicky cennými historickými objekty.	Respektováno		Ve kontextu navrženého záměru se cenné objekty lidové architektury nenacházejí. Za vizuální kontext s cennými historickými objekty je možné považovat výhled z Křížového vrchu na Adršpašský zámek. Ten bude způsobem řešení NZ snižen.
Vyloučení výstavby mimo kontakt s existující zástavbou obcí.	Soulad.		

	Omezení míry plošného rozšiřování existující zástavby v obcích III. kat.		NZ je umístěn v zastavitelné ploše navazující na stávající zástavbu, v souladu s ÚPD.
Hodnocení krajinného rázu CHKO Broumovsko (opatření pro KP A2 Adršpach – Bučnice)	V pásmu II je nutno novou výstavbou, přestavbou nebo změnou využití území respektovat existující charakteristické a cenné vizuální vztahy zástavby a krajinného rámce včetně existujícího vztahu zastavěných a nezastavěných ploch.	Soulad.	NZ respektuje charakteristické a cenné vizuální vztahy zástavby a krajinného rámce svým uspořádáním, výškovou hladinou a řešením přechodu do volné krajiny.
	V pásmu II je možná výstavba na v okrajových částech existující zástavby, zejména v kontextu s existujícími lokalitami novodobé zástavby. Nesmí přitom dojít k negativní změně existující siluety zástavby nebo výraznému narušení přechodu zástavby do krajiny.	Respektováno.	NZ je umístěn v kontextu nesourodé zástavby, navíc oddělené sídelní i krajinnou zelení, silueta zástavby s ohledem na výškové řešení nebude narušena, Pozvolný přechod do krajiny je v návrhu NZ řešen - stavba o výšce 11,5m, jednoduchá svým řešením působí klidným dojmem, areál nebude oplocen, navržená výsadba zajišťuje pozvolný přechod do krajiny (otevřená plocha luk, lesní porost, liniová zeleň podél cesty).
	Nová výstavba nebo změna využití území nesmí výrazněji snížit význam přírodních prvků a struktur krajiny v krajinné scéně.	Soulad.	Podrobněji body výše.
	Při hodnocení vlivu záměrů na krajinný ráz nelze v pásmu II připustit silný zásah do některého z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů.		V hodnocení nebyl žádný z vlivů na znaky jednotlivých charakteristik klasifikován jako silný.
	V pásmu II nelze připustit takové zásahy, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu na hranici přijatelnosti .	Soulad.	NZ není v souhrnu hodnocen na hranici přijatelnosti.
Hodnocení krajinného rázu CHKO Broumovsko (opatření LOS)	Urbanistická struktura sídla může být upravena a doplněna, rozvoj sídla je možný pouze v návaznosti na existující zástavbu sídla.	Soulad.	NZ je umístěn v návaznosti na existující zástavbu.
	Nová výstavba na okrajích existující zástavby bude navržena s cílem vytvoření harmonického přechodu sídla do krajiny. Bude zachován charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při individuálním architektonickém výrazu.	Respektováno částečně.	Dle návrhu je harmonický přechod do krajiny v návrhu NZ řešen (podrobněji body výše). Jedná se o návrh individuálního architektonického výrazu, odlišného charakteru, rozsahu a funkčního využití, který nenásleduje stávající charakter zástavby. Svým umístěním a řešením je vliv na stávající zástavbu významně snížen.

	Bude zachován charakter zástavby (zejména měřítko a hmoty) při individuálním architektonickém výrazu	Respektováno částečně.	Dtto bod výše.
	Budou respektovány architektonické hodnoty stávajících objektů ležících ve vizuálním kontextu a to řešením hmot, objemů a použitých materiálů ve vnějším výrazu navrhovaných staveb.	Soulad.	Záměr není umístěn v přímém vizuálním kontextu architektonicky cenných staveb. Pohled z Křížového vrchu na Adršpašský zámek bude NZ ovlivněn, urbanistické a architektonické řešení areálu však architektonickou hodnotu zámku nenaruší.
	Stavební rozvoj je zde možný mimo blízkost dochované hodnotné lidové architektury s omezením hmotového a materiálového řešení a dodržení detailu.	Respektováno částečně.	NZ není navržen v návaznosti na dochovanou lidovou architekturu. Hmotovým a materiálovým řešením se NZ liší od okolní zástavby.
Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje	Krajina se zachovaným významem kulturních a přírodních dominant; krajina, ve které je respektována původní urbanistická struktura, charakter území, výraz a charakter zástavby a její rozvoj směřuje k obnově a zachování historických částí venkovských sídel a je zde navrhována další navazující zástavba v hmotových a architektonických parametrech nenarušujících nejhodnotnější části obcí.	Respektováno.	Přírodní dominanty Starozámecký, Křížový vrch a Adršpašsko-teplické skály nebudou řešením areálu narušeny (podrobněji vyhodnocení vlivu NZ na znaky KR). Původní urbanistická struktura není NZ narušena. NZ se nenachází v historické části sídla. Proto hmotové a architektonické parametry NZ nenaruší nejhodnotnější části.
	Krajina, ve které jsou respektovány přírodní a krajinné hodnoty a rekreační využití území a jednotlivých sídel je usměrňováno, podporovány jsou šetrné formy rekreace.	Respektováno.	Z vyhodnocení vlivu NZ na krajinný ráz vyplývá, že NZ respektuje přírodní a krajinné hodnoty. Problematika rekreace není předmětem hodnocení vlivu NZ na krajinný ráz
Územně analytické podklady ORP Broumov	Obsah jevů ÚAP 17a, 8a, 11, a 13a byl promítnut do znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu a jejich hodnot.	Respektováno.	Dle hodnocení vlivu NZ na krajinný ráz nebudou sníženy nejcennější hodnoty jednotlivých charakteristik krajinného rázu, nebudou dotčeny horizonty, ohraničující prostor a vytvářející v krajině emblematické scénérie (okraj Adršpašských skal s defilé skalních věží, nezměnitelná silueta Křížového vrchu), v pohledech z vyhlídkových míst se NZ projevuje omezeně a je zanořen hluboko pod horizontem Adršpašských skal a Křížového vrchu. NZ se v pohledech z vyhlídkových míst a z dalších referenčních bodů nepromítá do kulturní dominanty zámku, pouze omezeně snižuje jeho význam v obrazu krajiny.

Územní plán obce Adršpachu	Zachovat charakter a strukturu lesozemědělského typu krajiny a typu skalních měst.	Soulad.	NZ je areálem lázeňského charakteru, který není pro danou oblast typický. Pokud zůstane v navrženém rozsahu, struktura lesozemědělské krajiny bude zachována.
	Při výstavbě respektovat současnou prostorovou kompozici sídel s tím, že výšková hladina zástavby nesmí narušit krajinný ráz.	Soulad.	Výšková hladina NZ respektuje požadavek ÚPD, prostorová kompozice s ohledem na stavby související se vstupem do Adršpašsko – teplických skal nebude narušena.
	Do projektových dokumentací jednotlivých záměrů zahrnout jejich začlenění do krajiny (jednotlivé záměry budou respektovat urbanistický charakter území, harmonické měřítko) a navrhnout ozelenění.	Soulad.	NZ je řešen jako neoplocený areál bez doprovodných staveb, s výsadbou dřevin přecházející do otevřené polohy luk navozuje harmonický vztah zástavby s krajinou.
	Inženýrské sítě umísťovat přednostně pod zem.		Předložená dokumentace NZ uvádí předpoklad napojení na stávající veřejnou energetickou soustavu, bez dalšího upřesnění.
	Při výstavbě budov i výsadbě zeleně dbát na zachování tradičních výhledů a průhledů.	Respektováno.	Vzhledem k umístění NZ (v okraji zástavby, v nižší poloze oproti otevřené poloze luk ohraničené lesním porostem a linií zelení, pod Křížovým vrchem), budou tradiční výhledy a průhledy v krajině zachovány.
	Podmínky prostorového uspořádání zastavitelné plochy Z 36 – z hlediska KR: intenzita využití stavebních pozemků – max. 40 %, výšková hladina zástavby – max. 12,5 m.	Soulad.	Výšková hladina NZ je 11,5 m, využití stavebních pozemků 8 500 m ² z 21 506 m ² , tedy pod stanovenými limity.
Plán péče o CHKO Broumovsko	Umísťování výškových staveb (např. elektrické vedení vysokého napětí, výškové budovy, komíny, vysílače, zásobní síla, bioplynové stanice a vodojemy) nebo staveb s velkým zábořem plochy (např. skladové a nákupní haly, zemědělské a průmyslové areály, velké plochy pro výstavbu rodinných a bytových domů) a záměrů s výrazným působením na okolní krajinu, je možné při zachování harmonického měřítka krajiny a charakteristických znaků dochované hodnoty krajinného rázu.	Soulad.	Z výsledku hodnocení vyplývá, že harmonické měřítko krajiny a charakteristické znaky dochovaných hodnot krajinného rázu budou zachovány – viz kap. 6.
	V případě nové výstavby, příp. přestavby, na pohledově exponovaných hřebenech, horizontech a svazích, zejména ve vyšších polohách, vyhodnotit dopad na siluetu krajiny v dálkových pohledech.	Soulad.	NZ umístěn pouze v mírně vyvýšené poloze v návaznosti na zástavbu, zapojen do krajiny. Hodnocení prokázalo, že v dálkových pohledech nebude silueta krajiny narušena.
	Terénní úpravy podřídit přirozené modelaci terénu, nová těžba	Respektováno částečně.	Terénní práce na NZ budou značné, NZ je významně

	nerostných surovin je možná při zachování harmonického měřítká krajiny a charakteristických znaků dochované hodnoty krajinného rázu, k potlačení negativního dopadu na krajinný ráz oblasti využívat kompenzační opatření (např. clonící ozelenění, terénní valy).		zapuštěn do terénu, modelace terénu bude provedena v jižní části otevřené z plaveckého bazénu na louku. V ostatních částech bude přirozená modelace terénu respektována. Areál bude ozeleněn.
	Usilovat o minimalizaci terénních úprav velkého rozsahu – při umisťování staveb respektovat harmonické měřítko krajiny včetně měřítká zástavby.	Respektováno částečně.	Terénní úpravy budou vlivem NZ značné (vizte bod výše), přes rozsah záměru nebude díky způsobu řešení stávající měřítko krajiny narušeno.
	Rozvodná energetická a telekomunikační vedení v zastavěných částech obcí umisťovat pod zem, nová nadzemní vedení lze v CHKO realizovat v případech, kdy nebude narušeno harmonické měřítko krajiny.	Respektováno.	NZ předpokládá propojení s veřejnou energetickou soustavou. Podrobněji dokumentace neuvádí.
	Zlepšovat estetický obraz sídel v krajině s jeho narušenými hodnotami, zejména okraje sídel na přechodu do krajiny, např. výsadbou krycí zeleně.	Respektováno.	Výsadbou zeleně neoploceného areálu je přechod do krajiny řešen.
	Zachovat a podporovat členění krajiny přírodními prostorovými předěly, lesy, remízy, porosty dřevin, alejemi, mezemi a doprovodnými dřevinami vodních toků, včetně jejich fragmentů, a jejich vazby k sídlům, podporovat doplnění těchto prvků v nečleněné zemědělské krajině.	Soulad.	Členění krajiny bude zachováno.
	Chránit solitérní stromy, skupiny stromů, sady a aleje v krajině i v sídlech – chránit nezastavěné údolní nivy před urbanizací	Soulad.	Kácení dřevin dokumentace neuvádí. Areál bude ozeleněn v návaznosti na stávající lsmíšený lesní porost, polní cestu a přechod do krajiny v otevřené poloze louky.
	Umístění a vlastní návrh staveb bude respektovat původní sídelní strukturu a kontext původní zástavby, včetně hmotových a prostorových parametrů.	Respektováno částečně.	NZ svým charakterem - funkčním využitím a architektonickým řešením - nenavazuje na původní zástavbu, je řešen jako novodobá solitérní stavba, resp. areál. Původní sídelní strukturu nenarušuje (v území kolem vstupu do Adršpašsko – teplických skal není dochovaná) a není umístěn v kontextu s původní zástavbou.
	Návrh staveb bude respektovat charakter původní regionální architektury – stavby přízemní (případně s využitím podkrovím), na obdélném půdorysu (lokálně i půdorys ve tvaru písmene L a T), s jednoduchou hmotou, kryté symetrickou sedlovou střechou s okapovou hranou ve výši stropní konstrukce nad přízemím a s osou hřebene paralelní s delší	Nerespektováno.	S ohledem na charakter záměru nelze tato doporučení zohlednit. NZ je řešen bez návaznosti na regionální architekturu, jedná se o novodobě řešený lázeňský areál umístěný v okraji zástavby jako solitér.

	osou stavby; výškové osazení stavby respektující morfologii původního terénu s minimalizací výškového rozdílu mezi niveletou podlahy v přízemí a niveletou přilehlého původního terénu.		
	Oplocení navrhovat v souladu s charakterem území a v kontextu zástavby s upřednostněním použití tradičních materiálů, konstrukčních postupů a výšek.	Respektováno	NZ nebude oplocen.
	Respektovat charakter dochované kvalitní tradiční historické architektury; při rekonstrukcích a údržbě zachovat tvary půdorysu, střechy a přístaveb, typických konstrukcí, materiálů a technologií jejich zpracování, tvarosloví oken a zdobných prvků, barevnosti omítky i střechy, případně odstranit nevhodné stavební prvky; realizovat tradiční úpravu okolí těchto staveb.	Nerespektováno.	S ohledem na charakter záměru nejsou tato doporučení zohledňována, jedná se o soliterní záměr lázeňského charakteru, který nemá v daném území návaznost na dochovanou historickou zástavbu.
	V rámci výstavby, zejména veřejného osvětlení v obcích, u dopravních, průmyslových, rekreačních či turistických staveb, navrhovat taková opatření, která budou minimalizovat světelné znečištění.	Respektováno	Venkovní osvětlení bude minimalizováno pouze na orientační body a nutné nasvětlení vstupního prostoru. Návrh nepředpokládá „efektní“ osvětlení fasád ani zeleně. Vnitřní osvětlení bude diverzifikované na množství osvětlovaných částí interiérů. Návrh nepředpokládá žádné „záření“ zevnitř, ani z bazénového prostoru, neboť jeho osvětlení by mělo být realizováno formou ambientního osvětlení jednotlivých bazénů.
	Chránit kulturně-historické dominanty území před poškozením i zástavbou – nové technické dominanty v krajině je možné realizovat jen tak, aby nedošlo k narušení harmonického měřítka krajiny.	Respektováno.	Kulturně-historické dominanty NZ nebudou narušeny, ovlivněn bude pohled z Křížového vrchu na Adršpašský zámek.
	Fotovoltaické elektrárny a podobná výrobní nebo zpracovatelská zařízení umísťovat v zastavitelném území obcí, v souladu s harmonickým měřítkem krajiny, zejména v nevyužívaných průmyslových zónách	Soulad.	Fotovoltaické panely umísťuje nový záměr na střechy areálu.
	Zachovat prvky drobné architektury v krajině (kapličky, křížky, boží muka, apod.)	Soulad.	NZ není umístěn v kontextu drobných sakrálních staveb.

7 SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ

7.1 Shrnutí

(7.1.1) Vliv NZ na KR byl stanoven na základě podrobné analýzy jeho vlivu na zákonná kritéria formulována v úvodu materiálu. Hlavním cílem je zjištění:

- a) zda záměr **změny krajinný ráz** vymezeného území DKP (případně jeho dílčích částí) a jak;
- b) zda záměr může **snížit estetickou a přírodní hodnotu** vymezeného území DKP (případně jeho dílčích částí) a jak;
- c) zda záměr **je prováděn s ohledem na zachování**:
 - významných krajinných prvků (VKP),
 - zvláště chráněných území (ZCHÚ),
 - kulturních dominant,
 - harmonického měřítka krajiny,
 - harmonických vztahů v krajině.

Dílčí cílem zjištění byla odpověď na standardní otázky uvedené v odst. 2.2.4 :

- a) Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem NZ znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami přírodními a estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam? Odpověď je uvedena v odstavci 7.1.2.1.
- b) Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich NZ nepříznivě zasahovat a jakou měrou? Odpověď je uvedena v odstavci 7.1.2.2.
- c) Ovlivní NZ podstatným způsobem krajinná panoramata, bude zasahovat do cenných dílčích scenerií? Odpověď je uvedena v odstavci 7.1.2.1.

(7.1.2) Rozbory KR v DKP ukázaly na **skutečnosti (skutková podstata), které mohou být podkladem pro rozhodovací činnost orgánu ochrany přírody**. Jedná se o následující skutečnosti.

(7.1.2.1) NZ je záměrem, který se vlivem architektonického řešení, zejména rozčlenění a nízké výšce hmot bude pouze omezeně projevovat v krajinných panoramatech. Díky poloze mimo bezprostřední kontakt s krajinářsky nejceněnějšími partiemi DKP nebude ovlivňovat emblematické scenerie krajiny – Adršpašských skal. Nejvýznamnější znaky spoluvytvářející ráz krajiny nebudou navrhovaným záměrem ovlivněny.

(7.1.2.2) V DKP jsou přítomny pozitivní znaky a hodnoty jednotlivých charakteristik KR, které byly identifikovány a klasifikovány jako jedinečné v rámci regionu nebo státu. Do těchto znaků NZ nezasahuje fyzicky, ani s k nim bezprostředně nepřiblížuje a v krajinných panoramatech a dílčích sceneriích nedegraduje jejich mimořádný (emblematický) význam ve vzhledu krajiny. Dominance přírodních prvků (skalních útvarů, lesních celků, luk a doprovodné zeleně cest) v krajinné scéně nebude rozsahem ani architektonickým výrazem NZ narušena.

(7.1.2.3) NZ situačně ani vizuálně nenavazuje na tradiční zástavbu s regionálními rysy lidové architektury a nepřejímá proto formy ani architektonický výraz tradiční architektury této oblasti. NZ je umístěn v kontextu nesourodé zástavby, navíc oddělené sídelní i krajinnou zelení. Jedná se o novodobé řešení záměru lázeňského areálu, působícího na okraji zástavby jako solitér. Toto solitérní umístění představuje další narušení částečně dochované historické struktury kolonizační lánové vsi.

Umístěním v terénu, výškovou hladinou a výsadbou navozující pozvolný přechod do krajiny však nebude narušovat vizuální projev urbanistické struktury a siluetu sídla.

- (7.1.2.4) NZ vytváří v charakteru zástavby architektonický soubor korespondující se silným podílem rekreačního využití zástavby (více jak čtvrtina objektů v Dolním Adršpachu slouží ubytování, další objekty slouží individuální rekreaci), který však představuje v charakteru existující zástavby stavbu odlišných dimenzí a měřítka.
- (7.1.2.5) Výše uvedené analýzy prokázaly, že je NZ navržen s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů v krajině.
- (7.1.2.6) Navrhovaný záměr (NZ) respektuje⁵ požadavky na ochranu krajinného rázu, stanovené v následujících materiálech (viz. Kap. 6.4):
- Koncepce ochrany přírody a krajiny z roku 2009 (Ing. Miloslav Šindlar a kol.)
 - Preventivní hodnocení území CHKO Broumovsko z hlediska krajinného rázu (ATELIER V, I. Vorel a kol., 2010)
 - Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje, úplné znění po vydání Aktualizací č. 1, 2, 3, 4 a 5, s účinností Aktualizace č. 5 ZÚR KHK dne 9.5.2023
 - Územně analytické podklady ORP Broumov, úplná aktualizace 2020
 - Územní plán Adršpach – úplné znění po změně 1,2 a 4, 2020
 - Plán péče o CHKO Broumovsko na období 2013-2022

(7.1.3) **Shrnutí ve smyslu §12 zák. č. 114/1992 Sb.** Jak bylo předchozím rozbořem prokázáno, navrhovaný záměr „Lázně Pramen Adršpach“

- a. **nenarušuje význačné nebo charakteristické vlastnosti krajiny a nemůže výrazněji změnit krajinný ráz** vymezeného území DKP,
- b. **nepředstavuje relevantní zásah** do znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu dotčené krajiny, neovlivňuje jedinečné hodnoty krajiny vymezeného území DKP a **nemůže nepřiměřeně snížit jeho hodnoty přírodní a estetické**,
- c. **je navržen s ohledem na zachování** významných krajinných prvků (VKP), zvláště chráněných území (ZCHÚ), kulturních dominant, harmonického měřítka krajiny, harmonických vztahů v krajině. To znamená, že **není ohroženo zachování** těchto kritérií krajinného rázu stanovených zákonem.

7.2 Závěr

Hodnocení prokázalo, že vlivem navrhovaného záměru „Lázně Pramen Adršpach“ **nedochází ke snížení přírodní a estetické hodnoty, ke změně krajinného rázu, ani není ohroženo zachování kritérií stanovených zákonem – VKP, ZCHÚ, kulturní dominanty, harmonické měřítko a harmonické vztahy v krajině.**

Z hodnocení vyplynuly tři požadavky na zpracování dalších stupňů dokumentace, které se týkají ochrany krajinného rázu:

- a) Architektonický soubor Lázně Pramen Adršpach je výškami jednotlivých objektů úměrným, ale plošně rozlehlým architektonickým souborem. V zástavbě Dolního Adršpachu nemá z hlediska funkce ani soudobého architektonického řešení

⁵ Požadavky na použití architektonického výrazu a materiálů odpovídajících regionální lidové architektuře u navrhované výstavby nelze zohlednit u solitérního architektonického souboru výjimečné funkce vybavenosti, který neleží v kontextu s dochovanými objekty lidové architektury (viz odůvodnění v kap. 6.4)

srovnání a dotváří ráz krajiny jako do obrazu krajiny zapojený solitér. Aby byl zachován tento soulad, nemůže být solitérní poloha a čistota architektonického výrazu souboru narušena dalšími doplňkovými stavbami a zařízeními v rámci areálu ani výraznějším zvyšováním podílu zpevněných ploch.

S prvním požadavkem NZ jako solitéru zapojeného do krajiny souvisí i doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu, týkající se dalších rozvojových záměrů obce – areál nelze obklopovat další výstavbou ani v rámci event. rozšíření areálu, ani v rámci budoucího rozvoje obce.

- b) Při zpracování dalšího stupně dokumentace je třeba věnovat zvýšenou pozornost minimalizaci nežádoucích účinků venkovního a vnitřního osvětlení s ohledem na ráz krajiny
- c) Krajinářské řešení areálu při zpracování dalšího stupně dokumentace je třeba koordinovat s plochou ZO (ochranná a izolační zeleň), která je pod kódem K12 součástí systému sídelní zeleně a která ze severu ohraničuje areál NZ, a to s cílem co nejvhodnějšího zapojení NZ do krajiny.

doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc.
prof. Ing. arch. ThLic. Jiří Kupka, Ph.D.
Ing. arch. Simona Vondráčková, Ph.D.
Ing. Tereza Kubištová

Praze dne 12.08.2024

8 PODKLADY A LITERATURA

8.1 Podklady

- Terénní průzkum byl v lokalitě proveden v červenci 2024.
- Poklady poskytnuté objednatelem (situace, vizualizace stavby, dokumentace, průvodní zpráva)
- Preventivní hodnocení území CHKO Broumovsko z hlediska krajinného rázu (Vorel a kol. 2010)
- Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje, úplné znění po vydání Aktualizací č. 1, 2, 3, 4 a 5, s účinností Aktualizace č. 5 ZÚR KHK dne 9.5.2023
- Plán péče o CHKO Broumovsko na období 2013 – 2022
- Koncepce ochrany přírody a krajiny Královéhradeckého kraje 2009 (<https://www.khk.cz/cz/gis/projekty/koncepce-ochrany-prirody-a-krajiny-3242/>)
- Územně analytické podklady ORP Broumov, 5. aktualizace 2020 (<https://www.broumov-mesto.cz/uzemne-analyticke-podklady-uap-orp-broumov/d-2570>)
- Územní plán obce Adršpach (Úplné znění po změně 1,2 a 4 k červnu 2020). <https://www.obecadrspach.cz/obec-1/uzemni-plan/>
- CULEK, Martin a kol., Biogeografické členění české republiky. II. díl. Praha: AOPK ČR, 2005.
- DEMEK, Jaromír (ed.), *Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČSR*. Praha: Academia, 1987.
- DEMEK, Jaromír, MACKOVČIN, Petr (eds.) a kol., *Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČR*. Brno: AOPK ČR, 2006.
- *Historický lexikon obcí České republiky 1869 - 2005*. Praha: ČSÚ, 2006.
- NEUHÄUSLOVÁ, Zdenka a kol., *Mapa potenciální přirozené vegetace ČR*. Praha: Academia, 2001.
- *Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970*. Praha: Federální statistický úřad, 1978.
- VOREL, Ivan (ed.) et al., *Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení*. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2006.
- *Vyšší geomorfologické jednotky České republiky. Major Geomorphological Units of the Czech Republic*. Praha: Český úřad zeměměřický a katastrální, 1996.
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (<http://nature.cz>)
- Česká geologická služba, mapový server (<http://www.geology.cz>)
- Mapový portál Seznam (<http://www.mapy.cz>)
- Mapový portál Cenia (<http://geoportal.cenia.cz>)
- Mapový server AOPK ČR (<http://mapy.nature.cz>)
- Mapový portál Google Earth
- Péče o památky hl. měst Prahy (<http://pamatky.praha-mesto.cz>)
- ÚHUL Brandýs n. L. (<http://www.uhul.cz>)
- Ústřední seznam kulturních nemovitých památek, NPÚ (<http://monumnet.npu.cz>)
- Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP), AOPK ČR (<http://drusop.nature.cz/>)
- Vodohospodářský informační portál (<http://www.voda.gov.cz/portal>)
- Wikipedie, otevřená encyklopedie (<http://www.wikipedia.org>)

8.2 Výběr referenčních prací zpracovatele

(8.2.1) Výběr teoretických prací zpracovatele k tématu krajinného rázu:

- VOREL, I. – KUPKA, J. – VONDRÁČKOVÁ, S. et al., *Krajinný ráz. Analytické a plánovací přístupy a metody*. Praha: ČVUT, 2021. ISBN 978-80-01-06838-0 (monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J.: *Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení*. Praha: ČVUT, 2011. ISBN 978-80-01-04766-8 (monografie).
- KUPKA, J.: *Krajiny kulturní a historické. Vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny*. Praha: ČVUT, 2010. ISBN 978-80-01-04653-1 (monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J. – ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. (ed.): *Hodnoty krajinného rázu, charakter a identita v analýzách a v plánování*. Praha: ČVUT, 2015. ISBN 978-80-01-05835-0 (kolektivní monografie).
- ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – KUPKA, J. – VOREL, I. (ed.): *Osobitost kulturní krajiny. Od rozpoznání k ochraně*. Praha: ČVUT, 2014. ISBN 978-80-01-05607-3 (kolektivní monografie).
- ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – KUPKA, J. (ed.): *Ochrana kulturní krajiny – hledání cílů, možností a pravidel*. Praha: ČVUT, 2013. ISBN 978-80-01-05391-1 (kolektivní monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J. (ed.): *Krajinný ráz v sídlech. Sídla v rázu krajiny*. Praha: ČVUT, 2011. ISBN 978-80-01-04908-2 (kolektivní monografie).
- VOREL, I. – KUPKA, J. (ed.): *Aktuální otázky ochrany krajinného rázu*. Praha: ČVUT 2010. ISBN 978-80-01-04537-4 (kolektivní monografie).

- VOREL, I. – KUPKA, J., Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. *EIA – IPPC – SEA*, roč. XIV/2009, č. 2, s. 7–14.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K. Landscape character assessment at the regional level [online]. *Journal of Landscape Studies*. 2009, 2(1), s. 17-25. ISSN 1802-4416.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – HRONOVSKÁ, K. Preventive Evaluation of Landscape Characteristics and Scenery as a Basis for Regulating Construction in Protected Areas [online]. *Journal of Landscape Studies*. 2009, 2(3-4), s. 69-75. ISSN 1802-4416.
- VONDRÁČKOVÁ, S. – VOREL, I. – KUPKA, J. Krajinový okresek jako prostorová a charakterová jednotka krajiny. *TZB-info*, 2018, roč. 20, č. 29, s. 1-12. ISSN 1801-4399.
- VONDRÁČKOVÁ, S. – VOREL, I. – KUPKA, J. Vymezení hranic vlastních krajín na území kraje jako podklad pro aktualizaci zásad územního rozvoje. *TZB-info*, 2018, roč. 20, č. 32, s. 1-14. ISSN: 1801-4399.
- KUPKA, J. – ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. Příklady regulativů ochrany krajinového rázu. *TZB-info*, 2015, roč. 17, č. 37, s. 1-15. ISSN: 1801-4399.
- ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – KUPKA, J. Výstavba ve vztahu k ochraně krajinového rázu. *TZB-info*, 2015, roč. 17, č. 17, s. 1-18. ISSN: 1801-4399.
- ŠTRÉBLOVÁ HRONOVSKÁ, K. – KUPKA, J. Využití různých typů preventivních hodnocení krajinového rázu při výstavbě. *TZB-info*, 2015, roč. 17, č. 32, s. 1-14. ISSN: 1801-4399.
- Desítky odborných článků vč. řady recenzovaných periodik, příspěvků na konferencích ad.

(8.2.2) Preventivní hodnocení KR od roku 2018 – názvy studií jsou zjednodušené:

- VONDRÁČKOVÁ, S. – VOREL, I. – KUPKA, J. – NOVÁKOVÁ, L., *Preventivní hodnocení CHKO Český ráj*. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha, 2021.
- VOREL, I. – VONDRÁČKOVÁ, S. – KUPKA, J. – NOVÁKOVÁ, L., *Krajinový ráz SO ORP Třinec. Studie vyhodnocení krajinového rázu dle §12 zákona 114/1992Sb., o ochraně přírody a krajiny pro SO ORP Třinec*. Magistrát města Třince, Třinec 2021.
- T-PLAN, s.r.o. – VRV, a.s. – Atelier V (VOREL, I. – KUPKA, J. – VONDRÁČKOVÁ, S.) – ČVUT. *Územní studie krajiny Královéhradeckého kraje*. Královéhradecký kraj, 2017-2018.
- T-PLAN, s.r.o., *Územní studie krajiny ORP Hradec Králové*. Magistrát města HK, 2017-2019.
- T-PLAN, s.r.o., *Územní studie krajiny ORP Liberec*. Magistrát města Liberec, 2017-2019.
- T-PLAN, s.r.o., *Územní studie krajiny ORP Nová Paka*. MěÚ Nová Paka, 2017-2019.
- T-PLAN, s.r.o., *Územní studie krajiny ORP Nový Bydžov*. MěÚ Nový Bydžov, 2017-2019.
- T-PLAN, s.r.o., *Územní studie krajiny ORP Plzeň*. Magistrát města Plzně, 2017-2019.

(8.2.3) Výběr hodnocení záměrů od roku 2019 – názvy studií jsou zjednodušené:

- VOREL, I.; VONDRÁČKOVÁ, S.; KUPKA, J.; KUBIŠTOVÁ, T. *Rezidenční areál TRIANGL HLOUBĚTÍN, Praha 9 - Hloubětín. Posouzení vlivu navrhované stavby na urbanistickou strukturu*. Zadavatel: Triangl Hloubětín s.r.o., 2024.
- VOREL, I.; VONDRÁČKOVÁ, S.; KUPKA, J.; KUBIŠTOVÁ, T. *Rezidenční areál Triangl Hloubětín. Posouzení vlivů navrhovaného záměru na krajinový ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: Triangl Hloubětín s.r.o., 2024.
- VOREL, I.; VONDRÁČKOVÁ, S.; KUPKA, J.; KUBIŠTOVÁ, T. *Administrativní budova OMEGA Michle. Posouzení vlivu záměru na krajinový ráz dle §12 zák. 114/1992 Sb.* Zadavatel: AULÍK FIŠER ARCHTEKTI, s.r.o., 2024.
- VOREL, I.; KUPKA, J.; VONDRÁČKOVÁ, S. *Revitalizace zámku Jenerálka vč. objektu multifunkčního zařízení s ubytováním. Posouzení vlivů navrhovaného záměru na krajinový ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: ECC Jenerálka, s.r.o., 2024.
- VOREL, I.; KUPKA, J.; VONDRÁČKOVÁ, S. *Malá větrná elektrárna v lokalitě Brantlův dvůr, Vimperk. Posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinový ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: Město Vimperk, 2024.
- KUPKA, J.; VOREL, I.; VONDRÁČKOVÁ, S.; KUBIŠTOVÁ, T. *Lanová dráha Podbaba – Troja – Bohnice. Studie vlivu na krajinový ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: Dopravní podnik hl. m. Prahy, 2023.
- KUPKA, J. *D11, Jirny – Poděbrady. Zkapacitnění. Příloha B7. Studie vlivů na krajinový ráz*. Zadavatel: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2023.
- KUPKA, J. *D0, stavba 520 Březiněves – Satalice. Studie vlivů na krajinový ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, pro potřeby dokumentace EIA*. Zadavatel: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2023.
- KUPKA, J. *Obchvat Kralup nad Vltavou včetně mostu, jako součást aglomeračního okruhu – I. etapa. studie vlivů na krajinový ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, pro potřeby prodloužení platnosti stanoviska EIA podle §9a odst. 4 zákona 100/2001 Sb.* Zadavatel: Krajská správa a údržba silnic Středočeského kraje, 2023.
- KUPKA, J.; VOREL, I.; VONDRÁČKOVÁ, S.; KUBIŠTOVÁ, T. *Lichoceves. Obec v zahradě. Studie vlivů na krajinový ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: Pavel Hnilička Architects+Planners, 2023.

- VOREL, I.; VONDRÁČKOVÁ, S.; KUPKA, J. *Bydlení na Horách. Hamry na Šumavě. Posouzení vlivů stavby na krajinný ráz ve smyslu §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: Apartmány Hamry, s.r.o., 2023.
- KUPKA, J.; VOREL, I. *D3 0301-0303 Praha – Václavice, přivaděč Benešov. Příloha B7 Studie vlivů na krajinný ráz*. Zadavatel: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2023.
- KUPKA, J. *Přeložka silnice II/620. Příloha B4 Studie vlivů na krajinný ráz*. Zadavatel: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2023.
- VONDRÁČKOVÁ, S. – KUPKA, J. – VOREL, I. – ŠVÁROVÁ, T. *D52, Pohorelice – státní hranice ČR/Rakousko. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2022.
- KUPKA, J. – VOREL, I. *D0 518, 519. Ruzyně – Březiněves. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: ŘSD ČR, 2022.
- VOREL, I.; KUPKA, J.; VONDRÁČKOVÁ, S. *Blue Building Kaplanova. Studie vlivů navrhovaného záměru na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: CMC ARCHITECTS, 2022.
- VOREL, I.; KUPKA, J.; VONDRÁČKOVÁ, S. *Palmovka Park V a VI., Libeňský most, Votčářova, Tkalcovská a Vojenova ul. Praha 8 – Libeň k. ú. Libeň. Posouzení vlivů navrhovaného záměru na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: Aulík Fišer Architekti, 2022.
- VONDRÁČKOVÁ, S. – VOREL, I. – KUPKA, J. *Elektrické vedení ZVN 400 kV Otrokovice – Vizovice – Střelná – hranice ČR/SR. Posouzení vlivu tras na krajinný ráz ve smyslu § 12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zad. Ateliér Cihlář-Svoboda (pro ČEPS Invest), Beroun 2021.
- VONDRÁČKOVÁ, S. – KUPKA, J. – VOREL, I. *Vedení VVN 110 kV Slušovice – Slavičín. Posouzení vlivu záměru na krajinný ráz ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: SPIE Elektrovod a.s. (pro E.ON Distribuce a.s.), Bratislava 2021.
- VOREL, I. – KUPKA, J. – VONDRÁČKOVÁ, S. *Skladový a výrobní areál Ševětín II. Studie vlivu na KR dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: EIA Servis, 2021.
- KUPKA, J. *D3 Odpočívka Dunávice. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: ŘSD, 2021.
- KUPKA, J. – VOREL, I. *I/22 Horažďovice – obchvat. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: ŘSD, 2021.
- KUPKA, J. – VOREL, I. *Dálnice D0, stavba 520 Březiněves – Satalice. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: ŘSD, 2020.
- KUPKA, J. – VOREL, I. *Stavba č. 42821 Dvorecký most. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: TUBES, s.r.o., 2020.
- VOREL, I. – KUPKA, J. *SOKP 519 Suchdol – Březiněves. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: ŘSD, 2019.
- KUPKA, J. – VOREL, I. *D3 0301 Praha – Jílové, D0 – kolektory mezi MÚK Exit 1 D3 a MÚK Exit 82 Jesenice. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění*. Zadavatel: ŘSD, 2019.
- KUPKA, J. – VOREL, I. *SOKP 518 Ruzyně – Suchdol. Studie vlivu na krajinný ráz dle §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění*. Zadavatel: ŘSD, 2019.
- VOREL, I. – KUPKA, J. *Návrh variantního vedení trasy silnice II/240 v souběhu se železnicí v úseku D7 – Kozinec. Studie vlivu na KR dle §12 zák. č. 114/1992 Sb. pro účely oznámení podle zákona 100/2001 Sb. v rozsahu přílohy č. 4*. Zadavatel: Krajská správa a údržba silnic SČK, 2019.
- VOREL, I. – KUPKA, J. *Smíchov City South. Posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz dle §12 zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny*. Zadavatel: AED project a.s., 2019.